

JULI THY

A night scene with a factory and a boat. The sky is dark blue with several yellow, multi-pointed stars. The factory in the background has a long row of glowing yellow lights along its roofline, with two tall chimneys. The lights are reflected in the water below. In the foreground, a dark boat is on the water, with two silhouetted figures sitting inside. The water is dark with some lighter patches.

1983

AMTETS STØRSTE
specialmagasin

i dametøj

Thisted

Tlf. (07) 92 28 33

Lorentzen

Vi ses i Thisted
og mødes i →

Telf. (07) 92 24 33

FOTO

er en
tillidssag
— gå derfor til

foto-magasinet

STORETORV . 7700 THISTED . TLF. (07) 921288

JUL I THY

1983

53. ÅRGANG

UDGIVET AF ERIK A. LAURIDSEN OG JØRGEN MILTERSEN, THISTED

Forhandles uden for Thy, Han Herred og Mors af
Danske boghandlers Kommissionsanstalt, Siljengade 6-8, 2300 København S.

JUL I THY

53. ÅRGANG

Redigeret af Jørgen Miltersen

Indholdsfortegnelse

<i>Drengear i Thisted</i> Af Johan Galster	3
<i>Knapper</i> Af Mette Fastrup	12
<i>Thybomålet er ved at forsvinde i Syd-Dakota</i> Ved Ronald Jespersen	17
<i>Gensyn med Hvidbjerg</i> Af Anna Kathrine Enevoldsen	21
<i>Han kæmpede ved Amalienborg</i> Ved Jørgen Miltersen	23
<i>Svarte døden</i> Af Erling Kristensen	25
<i>Fra det gamle album</i>	33
<i>Året der svandt</i>	57
<i>Breve til Jul i Thy</i>	67
<i>Annoncer</i>	70

Forsidemotiv: »Kystvejen i Thisted«
Tegning af Carl Lundblad

ISBN 87 85131 11 3

Fotos:
Side 57: Mette Fastrup
Side 59, 60, 62, 64 og 66: Tage Jensen

Eftertryk uden aftale ikke tilladt

Thisted Bogtrykkeri

Drengear i Thisted

Billedhuggeren Johan Galster fortalte sidste år om barndomsoplevelser i Thisted og Hansted. I år beretter han bl.a. om skoletiden og faderens konflikt med Thisted Byråd.

Mine sidste 5 år som barn i Thisted var opfyldt af skole-, kammeratskabs- og spejderliv – og så naturligvis af begivenheder inden for familien.

Skolerne i Thisted - såvel Borgerskolen som Realskolen – var præget af en række samvittighedsfulde og ansvarsbevidste lærere, hvis virke jeg sidenhen har påskønnet i taknemlig erindring.

Min årgang, piger og drenge, begyndte sammen på den gamle Tekniske Skole i Christen Kolds Gade efter et års børnehavetilværelse sammesteds. Derefter blev vi flyttet hen på Borgerskolen (Vestre Skole), og efterhånden blev drengene installeret i det nordlige kompleks og pigerne i det sydlige. Vi havde endog hver vores legeplads – adskilt af et tremmestakit.

I de første år havde vi et par højtelskede »Frøker«, Christensen og Bjerg. Resten af årene på Borgerskolen havde vi udelukkende lærere ligesom pigerne udelukkende lærerinder. I dansk: lærer Spanggaard, i regning: Chr. Nørgaard, i sang: kantor Fredskild, i sløjd: lærer Nørby, i geografi: overlærer Larsen, i historie: P. L. Hald og i gymnastik: Anthonsen.

Skolen var delt i en friskole og en betalingssskole. Morgensangen var fælles. Skolegangen var kl. 8-12 og 14-16, to gange om ugen til 17. Den al-

mindeligste fodbeklædning var træsko det meste af året og bare ben om sommeren, hvorfor gaderne flere gange om dagen genlød af skolefolkets træskoklapren i de kolde måneder.

Min anden skoledag på Borgerskolen skulle jeg møde op med et skoleskema, som det dagen før var blevet mig pålagt, men hos bogbinder Christensen i Vestergade var det mig pludselig umuligt at komme på den ny ukendte benævnelse, og jeg måtte tilbringe en hændervridende pinlig stund i butikken, indtil bogbindermesteren omsider gættede mit ærinde og udfriede mig af pinen.

Historikeren P. L. Hald var en fremragende fortæller, som ikke sparede sig, men satte os grundigt ind i vore historiske forudsætninger. Jeg husker navnlig hans malende beretninger om det gamle Grækenland. Han satte sig på en af vore pulte og fortalte løs i et sprog, vi kunne forstå.

Spanggaard var logisk, streng og nidkær. Den moderne retskrivning er det rene vås mod den ortografi, han lærte os, og som jeg stadig dyrker. Den er uadskillelig med håndskriften. Hos Nørby savede vi i takt til sang.

De var alle muntre og humane pædagoger. Jeg har ingen præcise erindringer om korporlige afstraffelser, således som jeg siden oplevede i de

»højere skoler« – med undtagelse af et venligt spanskrørsp, jeg engang fik af lærer Pedersen, gårdvagten, fordi jeg og min modstander, gerådet i et slagsmål, havde overhørt, at det havde ringet ind, mens vi lå og slog løs på hinanden i skolegårdens rullesten.

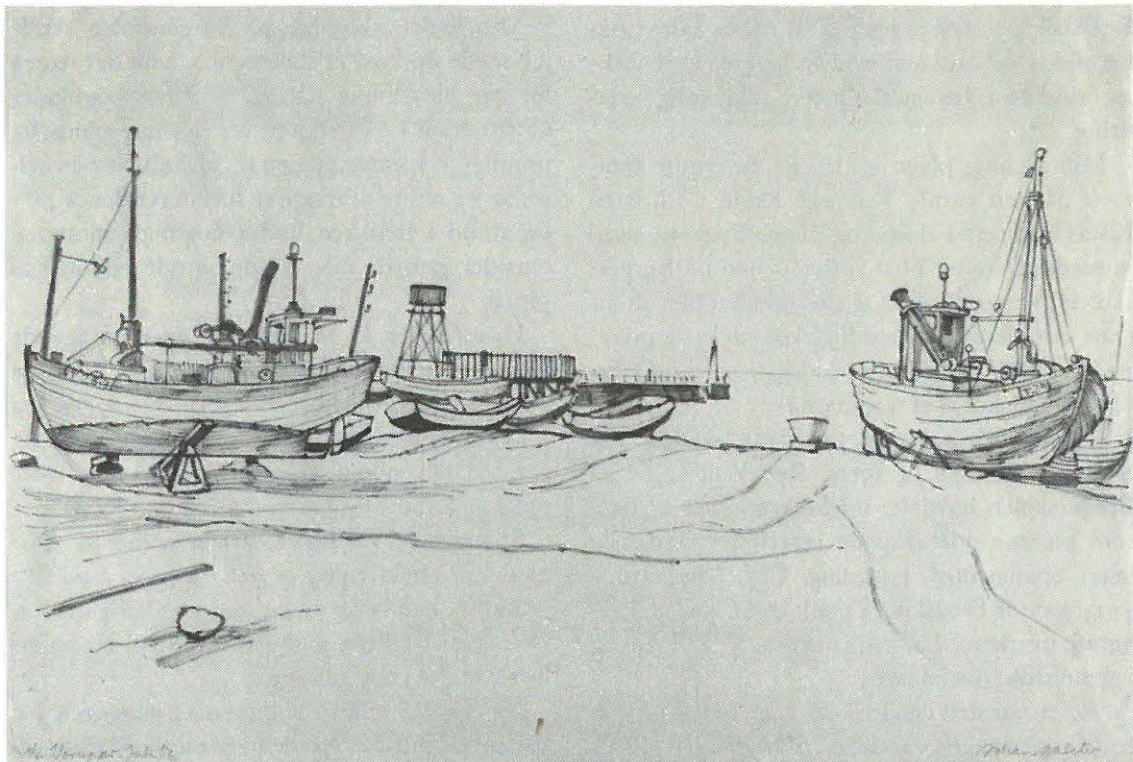
Vi blev trukket ind på lærerværelset til mild afstraffelse. Jeg syntes nok snarere, jeg havde fortjent en belønning. Han gik flere klasser over mig og havde fortjent tævene!

Eleverne var virkelig i modsætning til lærerne særdeles ufredelige. Lå det mon i tiden? Næsten enhver kontrovers måtte afgøres med slagsmål – og til en sådan afgørelse var frikvartererne alt for korte. Så hed det: »Do ka' kom om o æ kjær-gård«. Og så gik de to slagsbrødre efter skoletids ophør hver med en lang hale af sekundanter efter sig hen på den gamle kirkegård ved kirken. Et vildnis af buskadser, hvor masser af skjulte lokaliteter fandtes, velegnede til afvikling af den slags

nævekampe, som sjældent blev afsluttet ublodigt til stor bekymring for byens mødre!

Det var også her, vi om efteråret efter løvfald byggede små bladhytter, samledes ved aftenstid om en primitiv kålabilampe, spiste wienerbrød og fortalte hårrejsende historier om egnens foretrukne gespenster. Overraskende har det siden forekommet mig, at også gamle hæderkronede amtmand G. A. Faye, rationalist og ven med St. St. Blicher, optrådte som uhyre ved midnatstide på kirkegården. Han bed på opfordring rask væk fingre af folk, som var så overmodige, når klokken slog 12 at stikke dem ind i de små huller i støbejernsdørene til hans endnu eksisterende gravkammer!

Det er begrædeligt i dag at se, hvordan denne byens ældste gravplads er blevet ødelagt ved kommunal sanering: man har ubetænksomt etableret en brolagt forbindelseslinie fra Frederikstorv til Storetorv. Og i overdreven hensynta-

Molen og fiskerlejet i Nr. Vorupør var et yndet udflugtsmål for familien Galster. Tegning af Johan Galster, 1956.

gen til knallerter og kørestole har man det sidste stykke mod Storetorv gravet stien ned til torvets terræn tværs igennem de gamle gravsteder, sløjfet det smukke trappeanlæg og ødelagt det fine terrænplan, som dannede basis for kirkens velbevarede øst- og sydmure. Det nordøstre hjørne af kirkegården er på denne måde blevet meningsløst kuperet.

I øvrigt har jo nu Vestergade som gågade helt overflødiggjort denne krænkelse af gravfreden. Kirkegårdens oprindelige livlige buskadsbevoksning har man ryddet væk, og nogle af de gravmonumenter, som stod i vejen for den gennemførte vandalisme – bl.a. et fremragende udført af billedhuggeren H. E. Freund – har man stillet meningsløst op på rad og række bag museet. Da der er visse gravsteder, som forhindrer anlæggets fuldstændige profanering, burde man nok hellere have (ja, man kan jo gøre det endnu!) fordelt disse hjemløse monumenter skønsomt over hele arealet, som derved i højere grad kunne få karakter af mindelund. Det er dog stadens henfarne slægter, som hviler i denne jord.

Men for at vende tilbage til de små Thisteddrenge krigeriske adfærd. Skolegårdens kroge blev i frikvartererne besat klassevis og forsøgt erobret af de klasser, som ikke var nået tidsnok ud. Deraf frikvarterets afsindige hujen og skrigen. Uden for skolen var de fleste af os tilsluttet en af flere »hære«: der var dem fra Østerbakken, der var »Elbrønds Hær«, og der var »Bjerregaards Hær« f.eks. Man sloges med »Sluger« d.v.s. granrafter fra hegn eller afkvistede juletræer. Målet var at erobre disse sluger fra hinanden. Man slog på slugen, til indehaveren måtte slippe den. Det var ikke tilladt at ramme fingrene eller andre legemsdele. Disse kamphandlinger var i modsætning til tvekampene ublodige. Dette var en uskreven lov – og jeg mindes ikke, at den blev overtrådt.

Den bande, jeg var tilsluttet, holdt til i Asylgade, hvor den havde en udmærket udgangsposition og retrætestilling i en smal, opadgående smøge mellem en ejendom og en højtliggende have. Stillingen kunne ikke omgås. Men engang

begik vi den uforsigtighed at vove os ud i åbent terræn: vi tog en søndag formiddag på udflugt til Thingstrup Bakker – med bliktrumpeter og let oppakning på en legevogn! Ingen havde bemærket, at vore yndlingsfjender havde observeret denne letfærdighed. Pludseligt så vi os på åben mark omringet af en overlegen styrke. Vi forsøgte at flygte for at gemme os på nærmeste bondemands hølft, men det endte med, at vi som fangekolonne måtte traske tilbage til byen og lidt rundt i gaderne som triumfdemonstration, hvorefter man så lod os løbe. Samme dags eftermiddag, mens disse uheldige helte sad og spiste deres forsinkede middagsmad, skete det, at en af vore allierede formationer fik held til at afklapse vore overmodige overfaldsmænd – i et stort »slag«, der længe blev talt om!

Det hændte, at byen engang blev hjemsoget af en sælsom mani, som udgik fra Borgerskolen. Det blev pludseligt højeste mode blandt børnene at gnide sig med en finger 110 gange lodret på panden over næsen, hvorved der fremkom en bred, blodig afskrabning. Ingen ville stå tilbage, og børnene så sørgeligt mishandlede ud! Forældrene var meget opskræmte, og der foregik alvorlige rådslagninger med skolemyndighederne, indtil en skønne dag vanviddet så pludseligt blev åbenbart for alle.

I Borgerskolens gård oplevede vi – vistnok i foråret 1920 – det betagende fænomen, som en total solformørkelse er. Vi havde forberedt os med at anskaffe kulørte glasstumper, røde, blå og grønne, som blev lagt sammen, og gennem hvilke vi uden risiko kunne studere den mørke månens færd hen over den lysende solskive.

Dagen oprandt med klar himmel og livlig fuglesang. Undervisningen blev suspenderet, og elever og lærere samledes i skolegården for at følge begivenhedernes gang. Efterhånden som måneskiven bevægede sig ind over solen, dæmpedes lyset, der blev dunkelt, ja næsten mørkt, og fuglesangen ophørte. Vi oplevede en række betagende og dystre sekunder – alt var stille, som var verden gået i stå. Det var en stor lettelse, da den

lyse, muntre forårsdag igen vendte tilbage med fuglesang og solskin.

Klassernes årsafslutning fandt sted i marts og blev markeret ved en årsprøve, hvortil nogle af elevernes forældre, som oftest mødre, blev indkaldt som censorer, velsagtens for at skaffe dem indblik i kundskabstilegnelsens omfang. Min mor blev således bedt om at overvære en afhøring i regning af min klasse hos lærer Nørgaard. Der skulle gives karakterer. Familien var klar over, at regning absolut ikke var min mors sag, men hun syntes ikke, hun kunne undslå sig. Karaktererne blev givet i henhold til Chr. Nørgaards ansigtsudtryk og stemmeføring, hvoraf hun kunne aflæse, om præstationen havde været god, halvgod eller ringe – med absolut positiv tendens.

I mine år inden skolegangen begyndte, hændte det, når min fars sagførerforretning fordrede hans tilstedeværelse ude på landet, at han tog mig med – til gensidig underholdning. Det var bl.a. på sådanne ture, der blev spurgt om og svaret på alt muligt mellem himmel og jord. Far var en fremragende pædagog og kundskabsformidler – og det meste af det stof, som senere blev meddelt mig i skolerne, havde jeg på forhånd lidt kendskab til – helt op i gymnasiet. Oftest lejede han en hyrevogn, og så tøffede vi ud ad landevejen. Vanskeligere blev det at gennemføre disse for mig kærkomne og afvekslende oplevelser, da jeg var begyndt skolen – for ringede far til skolen for at bede mig fri, blev det jo altid et afslag – men, forklarede den venlige overlærer Larsen min far: »Hvis De ikke spørger, kan vi jo ikke forhindre det«!

Engang var vi kommet helt til Vestervig, det var nu nok med toget over Hurup. Og mens far var optaget i retsbygningen, blev jeg anbragt på kroen, som lå lige overfor. Her sad jeg så i timevis i vindueskarmen og glanede over på Ting- og Arresthuset, om han dog ikke snart var færdig.

»Ja, bette ven«, drillede kroværten mig, »de har såmænd nok beholdt ham derovre!«

En af mine mest underholdende legekammerater var Paul, som var hjemmehørende på Thi-

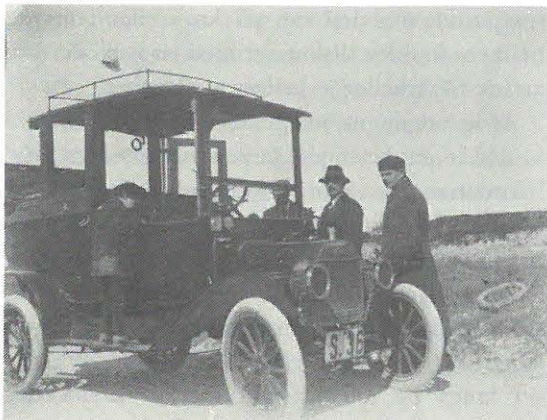
sted Bryghus, søn af brygger Nielsen, som senere tog navneforandring til Eiø, fordi bryggeren i Dragsbæk også hed Nielsen. Bryghusets udstrakte gårdarealer var en romantisk legeplads mellem de monumentale fabriksbygninger, hestestalde m.m. Paul var livlig og idérig – vi tilbragte en pragtfuld sommer sammen i Hansted 1919. Carl Ludvig Bendixsen, søn af Ludvig C. O. Bendixsen, var også en god og fredeligt anlagt kammerat.

Med Ejler Bjerregaard, søn af senere borgmester, var venskabet mere ambivalent: oftest var vi krigskammerater i samme geled, men af og til uforsonlige modstandere. En dag kom jeg således hjem med et blødende sår i panden, forårsaget af en sten, udslynget af en hidsig Ejler. Jeg husker ikke, hvad striden drejede sig om. Jeg har sikkert svaret igen med samme mønt omend med mindre held. Siden blev vi atter omgangsfæller.

Mit helbred i drengeårene bekymrede mine forældre. I lange perioder var jeg sengeliggende med feber. I begyndelsen af 1918 var jeg plaget af en lungebetændelse, som jeg havde svært ved at komme mig efter. Jacob Yde, vores huslæge, hvis stemme alene almindeligvis var i stand til at fordrive feberen, udtalte, at vinterklimaet i Thy var barskt for mig, hvorfor han rådede til midlertidig overflytning til mildere himmelstrøg. Herligt, jeg forestillede mig Schweiz eller måske Italien!

Det blev Horsens i 3 uger hos bedsteforældrene, og en mere frydefuld rekreation kunne virkelig ikke tænkes. Sædvanligvis varede det en hel dag at komme fra Thisted til Horsens, hvortil man så ankom hen aftenen. Min morfar havde altid sørget for kørende befording fra stationen til hjemmet i Allégade – en ganske kort distance – men altid en oplevelse i den fremmede by. Far prøvede at bilde os ind, at det, vi så bugte sig henad gaderne: lygteskæret over rullestensbrolægningen – bare var medisterpølser, som slagterne gik og samlede ind her ved nattetid!

Denne gang fulgte jeg med far, som skulle til København, og blev afhentet af min moster i Fredericia. Det milde klima i Horsens såvel

Punktering under en automobiludflugt ca. 1915. Fra venstre Johan Galster, chaufføren, Johan Georg Galster og Poul Uttenreitter.

udendørs som indendørs havde øjeblikkelig effekt. Jeg kom i »klippe- og klisterlære« hos min morfar, som højtideligt og strengt indførte mig i kunsten at omgås fiskelim og papir. Jeg spillede firhændigt med mormor, og efter aftensmaden yndede vi at lege tagfat rundt om dagligstuebordet til husfaderens store mishag. Han mente, hun var for gammel til den slags pjank, hun var 77 og skulle tænke på sit helbred – han var selv 84!

Jeg boede i et tagkammer, som var festligt tapetseret med de julekort, familien havde modtaget gennem 50 år. Dagens gik med herlige gøremål: bl.a. blev fremstillet en jernbanestation med tog etc., adskillige slotte og borgerhuse, altsammen udklippet af den ugentligt udsendte Familie-Journal. Mormor lærte mig at lægge kabaler, og min moster Henriette, som var den ældste af fire, var musikalsk begavet og spillede klaver. Ofte dukker Horsensminder op, når jeg siden hører Beethovens-sonater. Hun var ugift og holdt hus for sine forældre, som skik og brug var i de tider!

Horsens var dengang en by med et egenartet og charmerende særpræg, som gennem de sidste 40 år er blevet kvast af »udviklingen«: hårde bysaneringer og brutalt anlagte parkeringspladser. Mine kæreste erindringer om Horsens omfatter Sangforeningens Have, Søndergade, Klosterkir-

ken, Lunden, Havnen, hvorfra små dampbåde besørgede trafikken til øerne i fjorden Alrø og Hjarnø – og jernbanestationen, hvorfra tre små lokalbaner udgik til oplandet. Sproget adskilte sig også væsentligt fra det, jeg var vant til. Jeg mener sidenhen at have kunnet genkende Horsens-tonen i visse replikker fra »Ved Vejen«. Herman Bang havde tilbragt nogle drengeår i Horsens – min moster havde engang været på afdansningsbal med ham!

Altfor tidligt kom far så og hentede mig hjem til Thisted.

1918 var det år den første verdenskrig rasede på sit højeste – og det år, »Den spanske Syge« begyndte at hærge Europas lande. Man havde givet den dette neutrale navn – men det var vel en skyttegravspest – som medførte stor dødelighed allevegne. Det var uhyggelige tider, hvor kirkeklokkerne uophørligt ringede til begravelser. Skolerne lukkedes, og sommerferien forlængedes flere måneder. Vi var på stadig vagt overfor mulige symptomer, og få var de familier, der som vores reddede sig igennem uden smertelige tab blandt sine nærmeste. Først i løbet af 1919 ebbede epidemien ud.

I nogle år havde min far været i konflikt med kommunalbestyrelsen i Thisted. Han havde tilbudt kommunen et beløb ved udførelsen af et eller andet projekt vistnok et gadearbejde, et tilbud, som efter afstemning i byrådet var blevet afslået. 5 år efter var sagen blevet genoptaget, og kommunen forlangte nu beløbet indbetalt og hævdede, at projektet bare havde været udsat.

Det kom til en proces, som sled sig gennem alle tre instanser og endte med, at højesteretsdommen gik min far imod (Ugeskrift for Retsvæsen 1919, § 124), således at han måtte udrede det pågældende beløb foruden sagsomkostningerne. Som en slags modtræk besluttede han så ikke mere at ville yde skat til Thisted Kommune ved at flytte til en anden.

I første omgang blev det Sjørring, hvortil vi flyttede i marts 1919. Vi rykkede ind i en helt nyopført villa, der endnu duftede af kalk og maling. Den lå på vestsiden af landevejen omtrent

midtvejs mellem kroen og det gamle mejeri. Huset var forsynet med drabelige renæssancevulter (som senere er fjernet) på det gavlfelt, som vendte ud mod vejen.

Det var naturligvis en omvæltning at komme på landet en mil fra skole og fars forretning. Der blev anskaffet cykler og en jumbe trukket af islænderen »Claus«, som kun var i aktivitet i tilfælde af dårligt vejr og ellers stod i stald hos slagter Petersen i nabohuset.

Der blev truffet aftale med kromanden P. Poulsen på »Sjørring Vold«, som holdt privatlærer for sine sønner Svend Aage og Børge, at denne undervisning også skulle komme mig til gode. Lærer Guld slog kraftspring for os på krohavens gange og holdt skolestue i et lille gavlværelse i krobygningen. I frikvartererne blev vi trakteret med franskrødstmadder med smør og pudder-sukker. Kroens store New Foundlands-hund »Bjørn« tog sig kærligt af kattens killinger, de var anbragt i hans kurv, hvor han omhyggeligt slikkede dem pjaskvåde — så de nær var druknet!

De tre skolekammerater var tillige med Lille Kaj ovre fra stationen akkurat talstærke nok til at kunne danne to frygtindgydende indianerstammer: Siouxerne og Delawareerne; de havde hidsige sammenstød i voldterrænet og krohaven, som grænsede op til kanalen, der var en reminiscens fra udtørringen af Sjørring Sø i forrige århundrede. Der var udarbejdet omhyggelige regler for brugen af bue og pil, for virkningen af pilens

Søndagsudflugt fra Sjørring 1919. Fra venstre Sigbrit, islænderen Claus, Grethe, Johan og Johan Georg Galster, Musse Odde, Anne Lise og Gerda Galster.

træfpunkt, om den sad på krop eller lemmer, hvilket ofte blev diskuteret med en iver, der udartede til virkelige — lovløse — slagsmål.

Af ledvogterens søn Jens, som gik til hånd i krokøkkenet, lærte jeg, ja prøvede det også selv, hvordan man huggede hovedet af en kylling, som bagefter i sin sidste — hovedløse — livsudfoldelse tumlede grufuldt rundt!

I begyndelsen af april havde jeg fået min første cykel, et funklende, skinnende vidunder — og jeg lærte hurtigt at foretage små frydefulde udflugter ud langs de ajleduftende marker under den jublende lærkesang og strålende forårssol.

En søndag morgen i maj måtte jeg opgive at deltage i en planlagt større indianer-manøvre — og i stedet blive i sengen. Dyr læge Müller, som tilfældigt var på besøg om eftermiddagen, trykkede mig på maven og mente, dr. Yde skulle tilkaldes. Det blev til indlæggelse og blindtarms-operation på Thisted Sygehus næste dags aften. Jeg tænkte, da man havde givet mig ætermasken »Nå, sådan er det altså at dø!«

Jeg vågnede op ud på natten med en afsindig tørst. En venlig kone sad ved min seng og tørrede sveden af mit ansigt med en fugtig klud. Min eneste tanke var at få suget væsken af kluden, hvergang den nærmede sig mine læber. Hun måtte ikke give mig noget at drikke — men jeg havde ingen smerter. Overlæge Espersen var ung og ny i embedet — mine forældre mente, at dette var afgørende for, at jeg reddede livet. »Er der gået en vind?« spurgte overlægen mig nogle dage senere. Intet svar. Med stort besvær fik han så omformet spørgsmålet: »Har du slået en prut?« Det havde jeg lykkeligvis!

Ved siden af mig lå en gårdmand, som havde været udsat for samme operation. Han havde gået for længe med smerterne: ondet var blevet til bughindebetændelse. En aften blev der stillet et skærmbret op mellem vore senge. Hans angstfulde klagen holdt mig vågen hele natten. Henad morgenstunden kom hans pårørende for at tage afsked med ham — og senere blev sengen med den afdøde rullet ud af stuen.

Jeg kom mig hurtigt og var de sidste dage helt

fornøjet med hospitalsopholdet, og godt tre uger efter indlæggelsen blev jeg udskrevet, var igen i Sjørring og kunne genoptage det frie indianerliv i alt det overvældende nyudsprungne grønne. Sædvanligvis havde vi indianerne på hverdage hele det udstrakte område, volden og parken, for os selv. Lejlighedsvis kom skoler på udflugt for at se på voldanlægget, som menes at være rester af en kongsborg fra 11. århundrede – og det skulle gerne understreges overfor disse fremmede drenge, at det egentlig var os – indianerne – der regerede her.

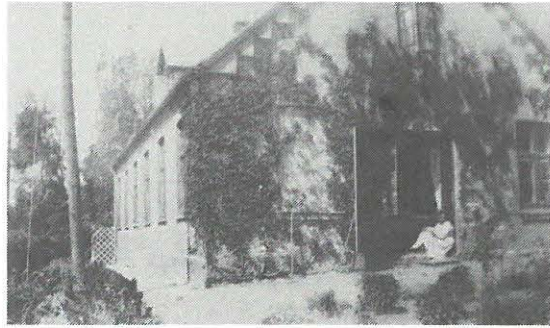
Men ofte måtte vi med smerte erkende, at vi havde overvurderet vores betydning: de var hurtige i opfattelsen og raske i vendingen – og så langt de stærkeste. Det var klart, at de var efterkommere af det folk, som i sin tid jog kong Knud til døde i Odense, da han ville have dem til at generobre England og var begyndt at samle flåden i Limfjorden – men ikke havde magt til at holde sine aftaler med dem.

Lørdag aftener var der bal på kroen – og så fartede ungdommen fra Thisted ud på cykler, med tog eller anden transport. Ved en sådan lejlighed åbenbarede sig for os et af tidens mest moderne tekniske vidundere: et fra USA nyligt importeret Ford-automobil – blændende sortlakeret – elektriske lygter! Selvstarter!

Fra Sjørring var afstanden til havet væsentlig forkortet – og søndage yndede familien at foretage udflugter til Bøgestedrende, Vorupør eller Vangså. Far og fire børn cyklede i forvejen, og bagefter kom så mor med »Claus« og jumben fyldt med badetøj, mad og drikkevarer.

Engang arrangerede fortroppen en happening, et trafikuheld: cyklerne lå sammenfiltret midt på vejen – og rundt omkring lå så de livløse ofre – det kunne godt lade sig gøre, for vejen gennem Nystrup Plantage havde vi helt for os selv. Der var ikke rigtigt bid i forestillingen – fornøjelsen var størst blandt de agerende – den agende husmor var overbærende hovedrystende.

Sommeren 1919 blev den sidste, vi tilbragte i »Pivot« i Hansted. På toppen af et stort hestetrasket flyttelæs blev min søster Anne Lise og jeg

Østgavlen af ejendommen »Grønland« på Hundborgvej 1920. I døren sidder Anne Lise Galster. Da Ludvig C. O. Bendixsen et par år efter erhvervede huset, kom det til at hedde »Hegnet«.

transporteret derud fra Sjørring en hed sommerdag i begyndelsen af juli. Der skyllede stadig minner op på stranden, men de tyske u-både var jo væk – til gengæld så vi af og til små engelske maskiner i formationsflyvning.

Mine forældre fandt vistnok Sjørring-arrangementet for upraktisk, og i løbet af sommeren havde de set sig om for at finde et mere passende sted at slå sig ned – uden for Thistedes bygrænse. Foreløbig solgte de »Claus« og jumben, og familien flyttede i løbet af efteråret tilbage til ejendommen i Vestergade. Næste forår skulle vi så flytte ud i en erhvervet ejendom på Hundborgvej, en nedlagt gård, som kaldtes »Grønland«, beliggende lige uden for skelstenene! Lidt længere ude i retning mod Thingstrup lå en gård, som hed »Island«.

I »Grønland« indrettede vi os så i løbet af foråret og sommeren 1920. Der fandtes ingen elektrisk installation – og naturligvis hverken vand eller gas. Vandet blev hejset op af en dyb brønd, sædvanligvis hver aften af en kone ved navn Margå (Maren Gade) eller hendes søn Svenåker (Svend Aage) og øst ud i et stort zinkbadekar i husets bryggers. Madlavningen foregik over komfur eller primus. Huset var rummeligt: i stueplan entré, en stor dagligstue, et arbejdsrum for far, spisestue, køkken med kælder og bryggers foruden et par småkamre. I nordfløjen var der diverse rum til brændsel, høns og lokum. Der var også en grisesti, som dog aldrig blev brugt. I tag-

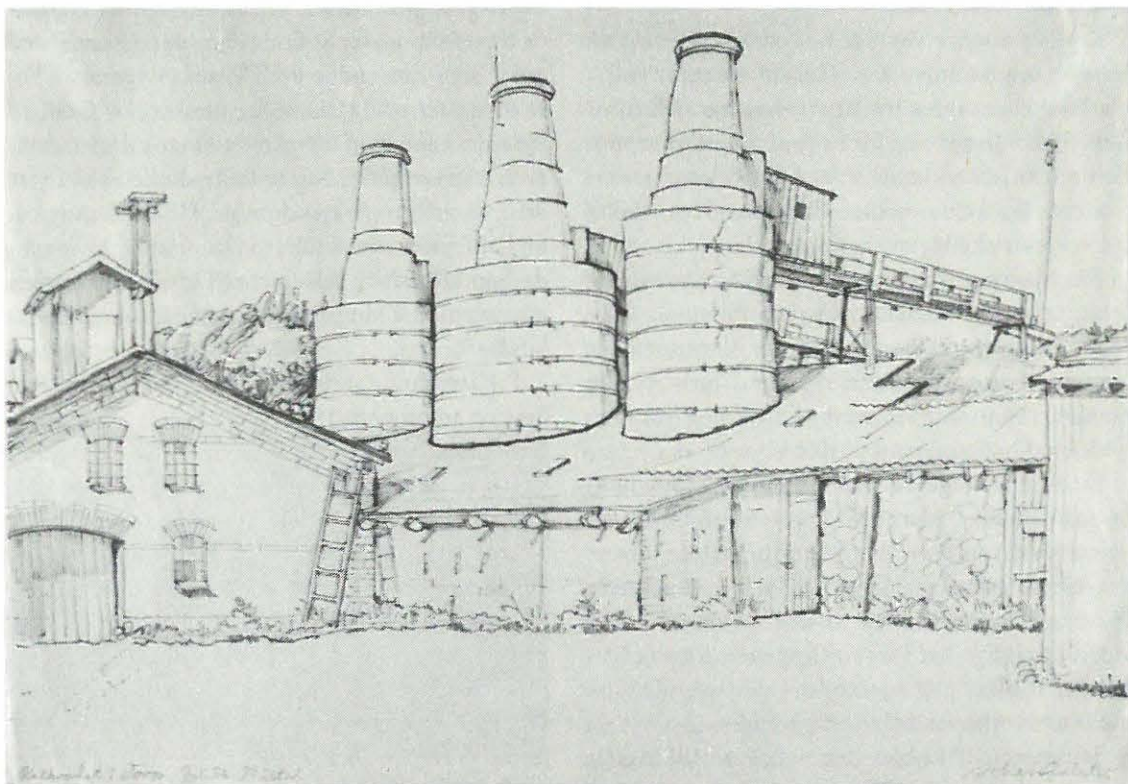
etagen indrettedes familiens soverum: forældrenes bag husets østgavl, mine ældste søstres i gavlrummet mod vest, mens min yngste søster og jeg fik hver sit tagkammer, som hentede dagslys fra en delt kvist.

Den første tid hyggede jeg mig her efter sengetid med »Peder Most«-bøgerne, petroleumslampen – og min killing »Mutte«. I løbet af sommeren blev elektriciteten installeret. Loftet over nordfløjen var tørreloft – og en velegnet legeplads. Øst for huset blev anlagt en smuk lille have. Mod vest var der mellem hovedfløjen langs vejen og nordfløjen en anelig gårdsplads, hvor der blev indrettet hønsegård og i et hjørne en affaldskule med luger. I midten blev plantet et kastanietræ med en firkantet snedkereret bæk udenom. Mod vest var gården afgrænset af et – efter mine begreber – dybt læbælte med store Ahorn- og Elmetræer og en enkelt Ask. I disse

omgivelser tilbragte jeg det lykkeligste år i min drengetid.

I løbet af vinteren havde jeg fået en ny legekammerat, Tage Leerskov, hvis far havde ejet »Færgegaard«, en af de store gårde omkring den nu tørlagte Sjørring Sø. Han havde nyligt solgt gården og var som rentier flyttet til byen, ind i villa »Granhøj«, som også lå på Hundborgvej med udsigt over bredningen. Tage var opfyldt af sine oplevelser af landlivet ude i Tvorup, han var praktisk anlagt og havde et fortroligt forhold til sådan noget som spade og skovl. Gamle Madsen Leerskov kunne andet end landbrug. Han var en talentfuld fortæller og en begavet maler, som i sin ungdomstid havde malet indlevede landskaber fra de barske egne ude mod vest.

Tage og jeg blev hurtigt enige om, at der i vores læbælte burde anlægges en borg med volde og grave. Som byggematerialer havde vi nogle kas-

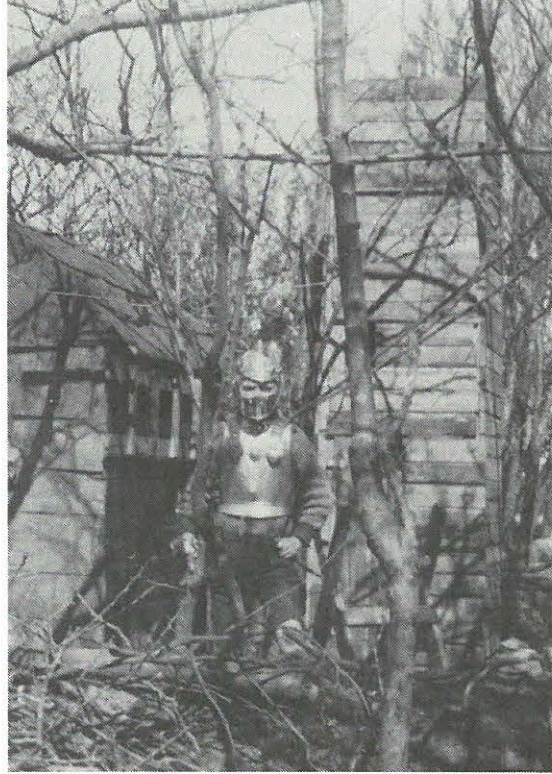

»Ved det nu nedrevne kalkværk i Torp fik jeg mig et ordentligt gok i nødden«. Tegning af Johan Galster 1956. Udlånt af Thisted Museum.

serede fyldingsdøre fra »Grønland«s istandsættelse foruden kasser og andet skrammel. »Hovedbygningen« var hurtigt rejst, en af dørene var – på langs – en del af østvæggen, i en manglende fyldning blev anbragt glas, borgens eneste vindue. Loftet var også en dør. Gennem en fyldingsåbning i døren kunne man med besvær klavre op i tagetagen, hvor der blev indrettet en soveplads under et saddeltag af spåner beklædt med tagpap. Udenom det hele blev gravet en grav og opkastet en vold – vindebroen var også en dør.

Men det hele var jo ikke rigtigt noget, hvis der ikke også var et tårn, hvorfor far forstrakte os med midler til at opføre et. I stueetagen af dette tårn logerede vores gedekid. Vi havde en ældre kammerat, Richard, fra nabolaget, som var os behjælpelig med at løse mange af vore problemer. Han var i lære og så voksen, at han røg »Flag«, og hans tøj var gennemtrængt af osen.

Men hvad var en fæstning, hvis ingen gad angribe den? Lykkeligvis var der jævnaldrende folk på »Island«: Islandske og konsorter, som så med stor foragt på vores foretagende og meldte sig som uforsonlige fjender. Med dem havde vi tilbagevendende skærmysler i kalkværksterrenet. Vi blev engang lokket i et grimt baghold, og jeg fik mig et ordentligt gok i nødden – disse

Johan Galster foran »Grønlands-fæstningen« 1920.

bønder var ikke så hensynsfulde som dem fra Østerbakken!

Knapper

Af Mette Fastrup

Der ligger en knap på fortovet. Jeg bukker mig og samler den op. En brun knap. Den er almindelig, ikke noget særligt, ikke noget at samle på.

Men nu ligger knappen i min lomme. Senere vil den blive befordret ned i kassen til de andre.

Hvorfor nu det? Jeg mangler ikke små, brune knapper, har faktisk i hundredvis af dem. Brune, sorte, hvide, næsten alle arter og størrelser. Jeg har gemt dem, fordi jeg var barn i den krigens tid, da selv en knap var mangelvare.

Lå der en knap i markvejens sand, blev den samlet op. Lå der en knap på skolevejens asfalt, hoppede jeg af cyklen og tog den lille gevinst til mig.

Hjemme på skabet i »Knolden«s trange soveværelse stod knapkassen. Nu står den hos mig i Thy – og er blevet til flere æsker, dåser, glas. Og en dag går det op for mig, at der i disse simple beholdere gemmer sig et lillebitte stykke kulturhistorie, strakt ud over det meste af et halvt århundrede, strejfende fire generationer.

Derfor ligger knapperne nu spredt på borde, gulv og bakker omkring mig. Jeg starter min specielle form for arkæologi ved så at sige at hilse på dem hver og én. Jeg tager hver knap mellem fingrene, føjer dem sammen i rækker, bunker og grupper af forskellig størrelse.

Egentlig er jeg berørt af situationen. Alle de hundredvis af knapper har noget at sige mig og ingen anden. Mange af mine knapper har deres historie, hører i min erindring til i en sammen-

hæng. Andre giver et glimt af en epoke, der nu er historie. Og så er der alle de anonyme. De er selvfølgelig i flertal.

Knapper er dejligt legetøj. Jeg sidder en lang eftermiddag i sensommeren 1983 og leger med knapper i en af Ørslev Klosters højloftede celler. Jeg erindrer dage, da mine nu voksne drenge var sløje og skulle holdes i sengen. Et af de mest beroligende midler i slige febrile situationer var knap-kassen.

Det er nu længe siden, kassen – eller kasserne – havde en sådan mission. Men knapperne er som en sælsom bagage med mig til Ørslev Kloster, og knapperne ser nu på mig med alle deres små øjne.

*

Hvor kender jeg dig fra? Joh, ja, åh ja. Denne blå knap med et mønster, der minder om fiskeskel, sad på den smukkeste dragt, min mor vist nogen sinde har haft, en dragt af hjemmевævet stof med øvet hånd og kunstnerisk sans, fremstillet af Moust'es Fie. Dragten var ny i 1939, da vi, min mor, bror og jeg, rejste med toget fra Rindsholm Station syd for Viborg til min farfars begravelse i Vendsyssel. Jeg syntes, min mor var så fin. Men rejsen var lang. Jeg var seks år, min bror tre, og træt var jeg af at stå ved togvinduet og se, se, se.

Med knappen mellem fingrene føler jeg rejsetrætheden og så med ét befrielsen ved at høre konduktørens annoncering af næste station: Tylstrup. Tylstrup!

Jeg vidste, at far ventede på os på stationen i Vrå. Han var taget i forvejen for at være den sidste tid hos min gamle farfar. Aftenen før døde farfar i sit lille hus på Refsnæs med et Sct. Hansbåls funke som sidste livsgnist for sit aldrende øje.

Nu skulle vi til hans begravelse.

Navnet Tylstrup hørte hjemme i geografien omkring min fars nordenfjords hjemland. Jeg havde hørt far sige Tylstrup så mange, mange gange. Nu var vi der snart.

*

Samme blå knap og vel omtrent samme tid. Mor var endnu engang i den hjemmenvævede dragt, der klædte hende så godt. Vi skulle til Toftemarked i Viborg, Toutmarken, som det hed på det midtjyske tungemål.

Udflugten blev vel nærmest arrangeret til glæde for os børn, der kun kendte til festivitets i begrænset omfang. Nu skulle vi se mange dyr, mange mennesker og forlystelser af alskens fantasifuld art. Det blev der talt meget om i de foregående dage, og måske var forventningerne skruet for højt op. Barnet fra søkanten brød sammen. Jeg hulkede utrøsteligt ved min mors barm – med kinden mod rækken af de blå knapper.

En følelse af beskæmmelse over slet ikke at kunne følge med i det, der var forlystelse for andre, glider ind i denne erindring. Far og mor ville jo gøre turen til Viborg for vores skyld, havde afset tid og penge, havde villet gøre det så godt. Og så slog gøgl og tummel den forventningsfulde barnesjæl totalt af marken. Bedre blev det såmænd ikke siden.

*

Knapperne stirrer på mig. At der er så mange, skyldes ikke bare, at en tabt knap i de tider som en selvfølge blev samlet op. Man kasserede ikke et stykke udslidt tøj uden først at klippe knapperne af. Sådan har jeg det stadig.

I kanten af dyngen på en af bakkerne ligger en firkantet træknapp. Den har ikke været brugt, men jeg ved, hvor jeg kan finde dens fæller – med mere patina.

Også den knap har et strejf af barndom og sparetider over sig. Den bringer mig et besværligt strikketøj i hænde, et håndarbejde, der blev til en strikketrøje til mig selv, engang da jeg har været 10-12 år gammel. Min moster Agnes havde foræret mig en mørkerød strikketrøje, som hun selv havde slidt op – næsten.

Som sagt havde det jo nogle år været besættelstid med alt, hvad deraf fulgte. Jeg fik at vide, at hvis jeg »tog alle de tyndslidte steder fra«, kunne der sagtens blive en trøje til mig. Jeg var jo meget mindre end min moster.

Og så gik jeg i gang. Trevlede op, tog de brudte garnender fra og formede pæne garnnøgler. Jeg manglede jo sådan den trøje.

Arbejdet var besværligt. Hvor garnet ikke var slidt helt over, måtte jeg gøre vold på det, lægge de tynde ender over hinanden, strikke sammen og derved forme tråden i nogenlunde ensartet tykkelse. Og alle de ender, der skulle hæftes bagefter!

Det blev til en trøje. Jeg tog til Viborg for at købe knapper, disse firkantede træknapper, som jeg kan lide den dag i dag.

Trøjen blev færdig, dagen før min skoleklasse skulle i teater. Vi skulle se »En søndag på Amager«, min første teateroplevelse. Vi havde læst derhjemme, lyttet og set så meget for os, men aldrig før havde virkelige scenebegivenheder udfoldet sig for mine øjne. Og nu sad jeg her i Viborg Teater aller yderst til højre på første balkon i min mørkerøde trøje med de lyse træknapper. Jeg havde anstrengt mig sådan for at blive færdig til denne dag.

Jeg oplevede Lisbeth og Jokum: »Lisbeth, Lisbeth, åh, hvor er du sød og net«. Og endelig: »Vi går her og synger i må-å-neskin, i må-åneskin«.

Min tanke var: Det må være kærlighed. Selve kærligheden.

Tilbage til knapperne. De er hver især små og kontante, men har det med at lokke mig på vildveje.

Der er det mærkelige, at man kan være heldig at finde andet end knapper i en knapkasse. I den første, jeg fik åbnet, metalæskan fra Orla Steen

Madsen, var der to små hilsener fra barndommens leg: en sort loppe fra et loppespil og en sort terning, der gav mig en sekser, da den blev hældt ud på bordet i knappevrillen. Den sekser skal lidt endnu få lov at ligge og sende sine lykketegn imod mig.

Æsken i sig selv er et eventyr. Den er stadig fint dekoreret med Windsor Castle, har rummet Blue Bird Toffee og blev sendt os af en sejlene husven som hilsen fra fjerne have i en krigstid.

Orla Steen Madsen var radiotelegrafist. Han blev derude, ingen ved hvor, men emballagen til hans sødmefyldte gaver består tillige med erindringer om et sug af oplevelse og taknemmelighed, da landposten i den årle morgen havde afleveret en »udenlandsk« pakke ved »Knolden« dør. Pakken blev åbnet i dobbeltsengen. Ungerne var halet ud af deres etageseng i hjørnet, hund og kat dannede orkester, hunden med poternes kastagnetlyde mod gulvet, katten med en spinnen så intens, at den næsten overdøvede papirets raslen.

Sikke en morgen. Og her står Windsor Castle foran mig – 40 år efter. Jeg får del i et venskabs solstrejf, der luner tværs over krig, død og årtier.

Mennesker, meddel jer til hverandre!

Indholdet af Windsor Castle-æsken er i tidens løb blevet blandet med »King Edward«, en trææske, som har rummet gode, store cerutter. Serier af knapper er blevet splittet, formentlig når de har været fremme som legetøj. Men hvad gør det!

Også trææsken rummer et kig i barndommens troldepejl: en marmorkugle af de gode gamle. Desuden en miniature af et ansigt – lillebitte. Måske er det resterne af en nisse. Jeg kender ham ikke, og dog. Noget fjernt, familiært er der over trækkene. Jeg havde engang en onkel, der i mine barneøjne mindede om en hvalros, med stort hvidt overskæg og ellers pilskaldet. Ham må det være.

*

Af andet, der har sneget sig til at overleve sammen med knapperne, er en blank kongenål med

Christian den Tiendes navnetræk og datoen 26-9-1940.

Fars emblem, der angav hans medlemsskab af Landsjagtforeningen af 1923, ligger ved siden af en ensom mancheknap og en hel flok kraveknapper med forskellige mekanismer til at holde kravetøjet på plads. Det var dengang.

Også andre specialknapper skiller sig ud fra mængden. Der er lyserøde knapper til strømpebånd, og der er fra forgangne korsetter sære hæfter og maller, som må have været en evig plage for de kvindelige brugere.

Disse effekter er med i efterladenskaberne fra såvel min mor som hendes søster og deres fælles moster Christiane. Hun var en sirlig dame, der på sine ældre dage holdt sig til påklædning i blå og sort. Det afsløres i min knapkasse. Også at min moster var sygeplejerske med hvide, udskiftelige knapper i uniformen.

Min fars knapper er her, men de gør sig ikke særlig bemærket. Der er jakkeknapper, frakkeknapper, bukseknapper – de sidste iblandet nogle stykker af typen patentknapper, som ikke skulle syes i, men bare trykkes sammen. Nogle af disse daglig-knapper er af metal. En enkelt bærer indskriften: »Solide. Elegant«. Det første har formentlig været rigtigt, men det sidste må betegnes som en smags sag. Andre små, uanseelige størrelser bærer teksten: »For Gentlemen«.

En stor dyng midt på en af mine bakker er udelukkende hvide knapper. Man ser sig glad i den farvespillende perlemor, må røre ved de allerstørste og de allermindste.

I det hele taget er materialerne en sag for sig. De lader os glide gennem krigsårene, da selv en gedigen knap var en sjældenhed. Mange af knapperne i min samling har givetvis været brugt til flere stykker tøj. Nogle er samlet op fra jorden. De har taget lidt vejsnavs med sig i æsken.

Blandt krigens knapper er også de blanke af metal, der blev flade, når de kom under rullen oppe på loftet. Og så er der alle de stof-betrukne, som kendes især fra sengetøj. De har ikke tålt årene særlig godt, er blevet grumsede og triste at se på. Og kigger man dem efter under »betræk-

ket«, der engang var hvidt, vil man også her kunne spore en bølgedal i kvaliteten. Metal-indmaden blev mere og mere sølle, efterhånden som krigen skred frem. Metallene afløstes på det sidste af noget, der nærmest ligner en pap-skive, som dårligt tålte vask.

*

Se, dér er spændet fra en sko, som engang var noget af det mest svimlende elegante, der har båret mig over et dansegulv.

Måske var jeg otte år, måske lidt mere. Jeg fik de sorte laksko med disse perlebesatte spænder og en hæl, der i mine øjne var dristigheden selv. Og jeg fik den lyseblå kjole med småbitte blomster, syet hos Hilda nede ved skoven. Knapper fra den kjole ligger ved siden af skospændet. Og dansen den gik – een gang om året til juletræ i »glassalen« ved Rindsholm Kro.

Glassalen må have lånt sit navn fra kroens øvrige bygninger, for den var en grøn barak af beskeden størrelse, men udstyret med en kæmpestor kakkelovn, der på det nærmeste var fyret rødglødende for at varme det uisolerede lokale op. Der var for koldt i den ene ende af salen og for hedt i den anden. Vi dansede om træet, fik hjemmesyede godteposer af crepe-papir, og endelig blev træet flyttet til side, så den rigtige dans kunne begynde: først den ene vej, så den anden vej, tju tju, skomagerdreng.

Det var juletidens romantik og stråleglans, som engang blev formørket af, at »nissen« Schrøder, der førte an i løjerne, ville have os børn til at kravle på det ikke altfor rene gulv. Jeg nægtede. For min lyseblå kjole var helt ny.

En anden forstemmende oplevelse følger sig ind i erindringer om julens glæde i glassalen. Jeg havde lagt min godtepose fra mig, mens jeg boltrede mig på dansegulvet. Da jeg kom tilbage til bænken, var posen borte, og der sad en tyk kone med påfaldende uskyldsrene træk og gnaskede pebernødder. I hendes skød lå en pose af min farve. Sent glemmer jeg lyden af hendes forlorne tænder. De klapper for mig endnu!

*

Det var en begivenhed af de bemærkelsesværdige,

når jeg i barndommen fik nyt, købt tøj. Det skete en enkelt gang i begyndelsen af min skoletid, og anledningen var, at mor skulle på sygehuset. Jeg måtte klædes på, så jeg kunne være bekendt at besøge hende, og fik en rustrød frakke, købt på et hjørne inde i Vestergade.

Frakken fik en lang levetid – og de fire pæne knapper eksisterer endnu. Jeg sidder her med dem i hånden og prøver at forestille mig, hvor længe og hvor trofast de fungerede som lukketøj, mens jeg asede den lange skolevej frem og tilbage på cykel. Frakken blev syet om til en jakke, ærmerne øget, og en dag hørte jeg min mor bemærke til en anden kone, som formentlig havde ytret noget om armene, der var blevet for lange til ærmerne:

– Det er næsten ikke til at få hende af den jakke. Hun befinder sig så godt i den!

Jo, det gjorde jeg også, men ingen anede, hvor gerne jeg ville have noget nyt. Selv vidste jeg åbenbart ligeså godt som min mor, hvor umuligt det dengang var at få slige utilstedelige ønsker opfyldt.

Måske er det med erindringer som denne gemt et sted i sindet, at jeg stadig gemmer, ikke bare knapper, men også tøj, der ville kunne bruges i påkommende tilfælde. Der skal i det mindste være noget at sy om af.

*

Knapper. Knapper.

De største er fra overtøj. Seks pragtstykker af træ har siddet i min mors frakke. Jeg husker dem fra dengang og pusler med tanken om, hvor jeg kan finde anvendelse for dem. De er jo ved at være antikviteter.

Der er en flok rigtig sølle knapper i samlingen, der skriver sig fra krigens tid. Hvad jeg gemmer i de forskellige æsker viser, at trangen til det gedigne fik lov at blomstre op, så snart det atter var muligt at købe pæne knapper. Få år efter tyskerens kapitulation var jeg i Østrig og hjembragte dejlige knapper af hjortetakker. Nogle kom i brug, andre blev gemt. Nu er de forenet i en plasticpose sammen med tunge tinknapper fra Nor-

ge. Også for tinknapperne gælder det, at nogle er præget af lang og tro tjeneste, mens andre har været i beredskab. På enkelte er blomster-dekorationen helt jævnet ud af slid.

Jeg genkender slidte tinknapper, der sad i min mors hvide trøje af hjemmespundet uld. Jeg ser hende for mig i den trøje, travlt optaget af vore magre, stenede køkkenhave, mens landposten, der var en rigtig pokal-havemand, lænende sig mod cyklen kom med en bemærkning om, at »der nok var strikker i«. Det var senegræsset, han hentydede til.

*

Og årene går — også i knapperens verden.

Nu er vi fremme ved en anden tid og dermed et andet materiale. Jeg føler i hænderne strikketøj, der var bestemt for mine drenge, da de var små, måske endog kun i vente.

Jeg ser drengene for mig i de grå bluser med de klare, lysegrå knapper på skulderen. Jeg finder et par småbitte gule, hæftet sammen med en gul bomuldstråd. Og jeg er tilbage på Roskilde Sygehus, da min nu 23-årige skulle komme til verden. Da strikkede jeg den lillebitte gule bluse og syede de knapper i. I mine moderlige øren forbindes denne erindring med lyden af den tre-årige storebrors lille stemme, da han hjemme hos bedstefo-

rældrene på »Knolden« midt om natten blev hevet op af sin søde søvn for at få meldingen om lillebrors ankomst:

— Jeg kan ikke snakke mere med dig, mor. For nu kløer min næse!

Knapperne blev mere strømlinede med årene, mere funktionelle og mere fantasiforladte. Hvem finder mon i dag på at forme en knap som en mariehøne og have ekstra ulejlighed med at sy den på.

En ældre herre fra hedeegnene fortalte engang, at han som dreng var med til at supplere de sparsomme indtægter til en stor familie ved at deltage i en form for hosekræmmer-husflid. Børnene skulle sy knapper i, men de måtte kun »slå om« tre gange. Ellers gik der for megen tråd til, og det tog for lang tid. Kunne ikke betale sig. Det var engang i årtierne før første verdenskrig.

Ved synet af mine knapper — mere end 500 sidder jeg vel med — erindrer jeg den kvalitetsbevidsthed, der voksede frem ved slutningen af anden verdenskrig. Der var en trang til at gøre alt bedre, mere solidt. Hvor er den trang mon blevet af?

Nu får man næppe et nyt stykke tøj i hus, før sømmene løber op, og knapperne falder af.

Men det er selvfølgelig med til at øge min samling.

Mette Fastrup.

Thybomålet er ved at forsvinde i Syd-Dakota

Beretningen i Jul i Thy 1982 om thyboer, der tog land i Dakota, har ført til nye kontakter med efterkommere af de første, der drog ud. Ronald Jespersen, Eldridge, Iowa, har sendt en artikel om, hvordan det er at være tredje generations dansk-amerikaner.

Mine forældre var begge født i Syd Dakota, i nærheden af Viborg. Min mors forældre kom fra Mors: Magdalene Johnsen, født ved Redsted 29. maj 1861, og Peder Christen Christensen Buck, født i Sundby Sogn 20. februar 1858. De kom til Amerika i 1888, direkte til Syd Dakota.

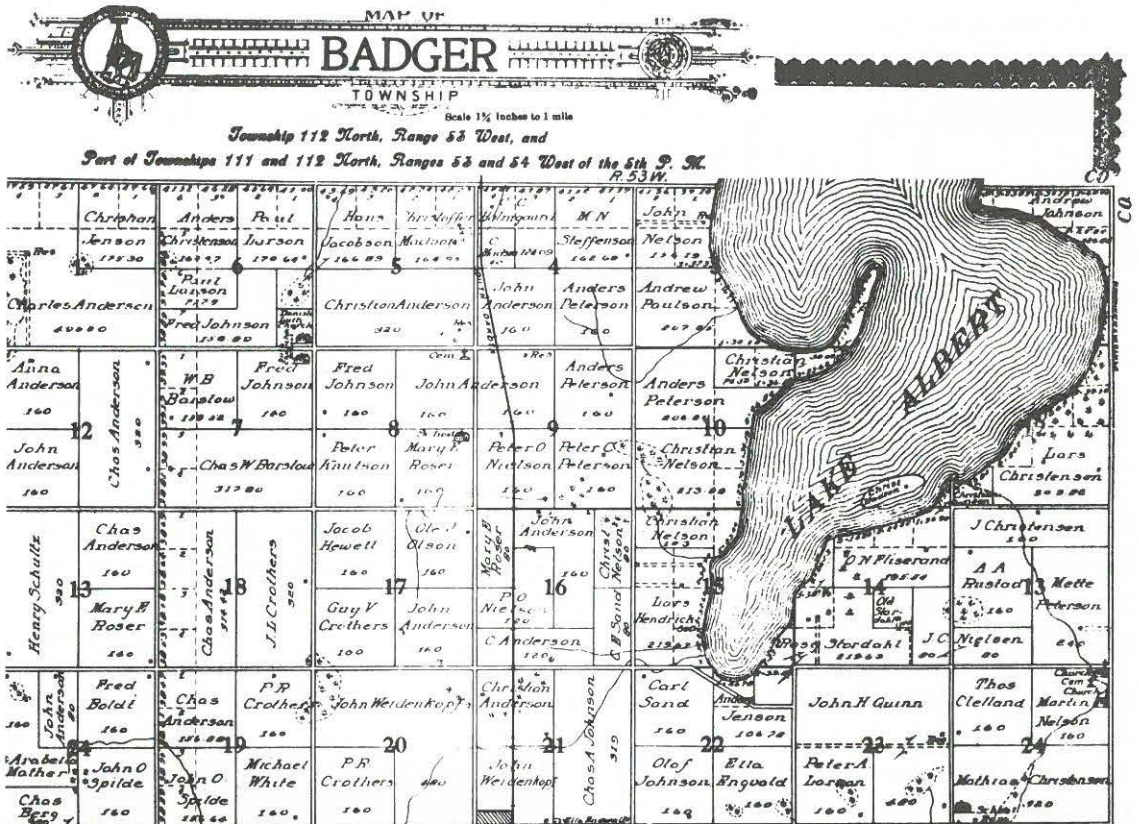
Min fars forældre var født i Syd Thy: Niels Christian Jespersen, født ved Tygstrup 20. september 1860, og Anna Katrina Andersen, født ved Vestervig 27. december 1860. De kom i 1888 til Chikago, hvor min bedstefar døde, før min far var født. Min bedstemor havde to brødre i Syd Dakota. De boede i nærheden af Viborg. Hun rejste til dem, og min far var født i South Dakota. Der var andre brødre i Kingsbury County. Mine forældre var Niels og Frederikke.

*

Min hustru Delores' far og mor er Arnold Holmgaard og Ane Sofie Steffensen. Arnold var født i Kingsbury County, Lake Norden, Ane Sofie var født i Hamlin County, Bryant, i Syd Dakota. Arnolds forældre var Christian C. Holmgaard, født

Ronald og Delores Jespersen

På dette kort over Badger Township ses øverst i midten det areal, som C. C. Holmgaard fra Hurup overtog.

i Hurup 16. februar 1853, død 8. november 1936, og Mette Marie Madsen, født 16. august 1866 ved Thisted, død 15. november 1940. Ane Sofies far var født i august 1861 i nærheden af Nørhaa, død 9. april 1914. Moderen var Elsie Dahlgaard, født i nærheden af Thisted 27. marts 1866, død 2. november 1943. Hendes forældre, Jens Dahlgaard og Bertha Marie Kobberø, kom også til Kingsbury eller Hamlin County. De var vist fra Thistedegnen.

Arnold og Ane Sofie er af de sidste, der taler den ægte gammeldags Thy-dialekt. Delores – deres datter og min frue – taler det nogenlunde. Da vi besøgte Thy, var der enkelte, der sagde til hende:

Du taler ligesom min bedstemor gjorde!

*

I bladet »Kirke og Folk« – det hedder nu

»Church and Life« – fortæller Ronald Jespersen, at han tilbragte sin barndom i en dansk egn med det gode, danske navn »Viborg«:

– Men landsbyen fik ikke dette navn før 1893, da jernbanen var bleven anlagt og kom igennem den del af Syd Dakota. Før den tid var stedet kendt ved navnet Daneville, d.v.s. dansk landsby. Den lå en engelsk halv mil syd fra Viborg. Det blev til »Sunnyside Farm«. Her var jeg født tre og tyve år efter navnskiftet, da man ikke længere kaldte stedet Daneville.

Huset, hvor vi boede, lå, hvor mejeriet havde stået. Huset var bygget over den gamle grundmurede kælder, som var dyb og kølig. I et hjørne af kælderen var der endnu dengang vandværk fra en brønd, som ikke længere forsynede os med vand. En snes meter fra huset havde vi vores kartoffellager. Førhen stod smedien på dette sted, og i alle de år, indtil jeg tog hjemme fra, kunne vi

finde enkelte smediejern, når vi plantede og høstede kartofler.

Denne lille, nu næsten rent glemte landsby havde et lille købmandskvarter og andre bygninger; men der er vist ingen, som nu husker, hvor de forretninger stod. Jeg har selv set blot et billede af et parti af mejeriet. Det er sikkert kun et mindretal, måske færre end et dusin mennesker, der husker, at der lå en lille landsby før Viborg i Syd Dakota blev begyndt. Før den tid var egnen kendt ved navnet på en sø, Swan Lake, tre eller fire mil nordpå. Og endnu tidligere var det blot Dakota Territory, hvor indianerne vandrede frit omkring.

*

Viborg, som stedet nu hedder, var bosat af danskere fra Jylland, Fyen, Sjælland og et par andre danske øer. Så naturligvis var der mange dialekter, som man hørte i tidligere dage, men mens jeg voksede op tænkte vi ikke meget derpå. Der var ikke meget af, hvad vi kaldte »Chicago-Dansk«, den mærkelige og sommetider morsomme sammenblanding af dansk og engelsk.

I modsætning hertil, var min hustrus hjemegn, »Thyland« (Badger-Lake Norden, Syd Dakota), et hundrede mil nordpå, næsten udelukkende bosat af indvandrere fra Thy i Nørrejylland, hvor man talte egnens dialekt. Dialekten kan høres endnu i dag, men ikke af mere end et halvt dusin mennesker. Det vil ikke være længe, før den er glemt.

Disse to danske kolonier såvel som andre var i tidligere dage meget danske. En omrejsende sælger, der kom til Viborg i Syd Dakota før 1920, fandt det meget lettere at sælge sine varer, dersom han kunne tale og forstå dansk. Samtalen i butikkerne og på fortovet var næsten helt på dansk. Jeg kunne selv ikke tale engelsk, da jeg begyndte at gå i den offentlige skole. Mine bedsteforældre lærte aldrig at bruge det engelske sprog.

Vi havde endnu dansk skole (»Dane School«) til godt ind i 1920'erne. Vi lærte lidt Danmarks-

historie, som var ikke særlig betydningsfuld for os. Men vi lærte også danske sange. Vi sang af fuld hals om Tordenskjold og andre danske helte. Vi sang også mange af de dejlige morgensange, som jeg endnu glæder mig over. Det var i den årgang, at sproget næsten pludselig skiftede til engelsk. Sommerskolen blev nu på engelsk og undervisning samlede sig mest om Bibelen. Der var ingen behov for stavning og litteratur på engelsk. Det fik vi i den offentlige skole.

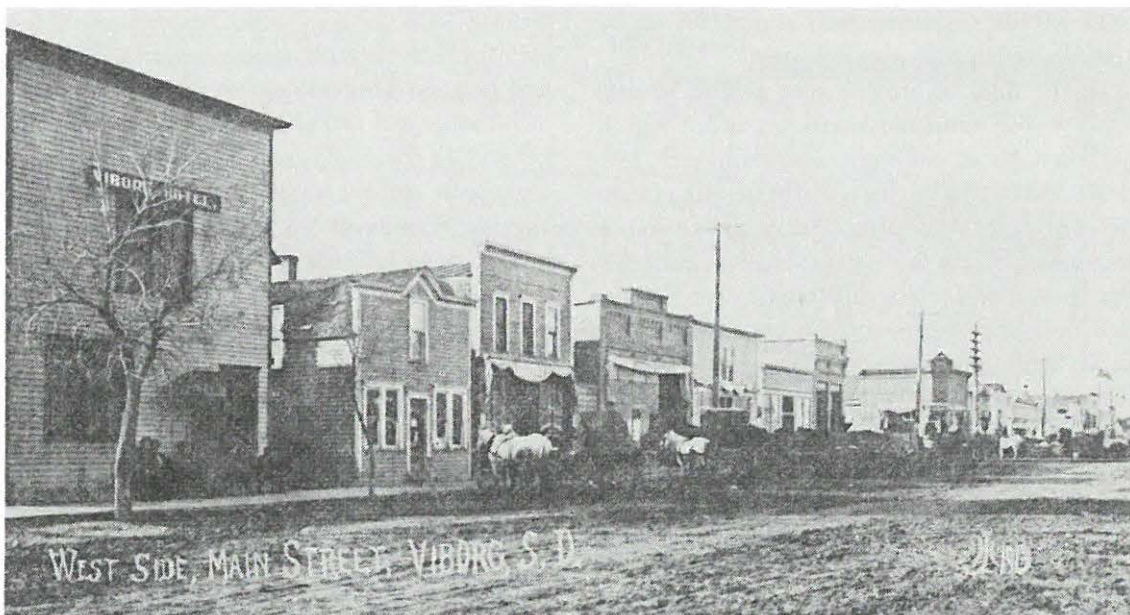
*

Jeg var på det første hold af dem, der gik til præst til at blive konfirmeret på engelsk i vor kirke i Viborg. Jeg begyndte den forberedende undervisning med at læse Det Nye Testamente på dansk. Der var kun få af de første immigranter endnu levende efter 1935. De lærte aldrig meget engelsk, men engelsk blev hovedsproget for anden generation. Der var kun enkelte af tredje generation, der lærte dansk. Hvis nogen af dem rejste en tur til Danmark, ville de fleste af dem ikke have været i stand til at sige meget mere end »Tak for mad«. Der var ikke mange af anden generation, der rejste tilbage, og endnu færre af den tredje.

For det meste var immigranternes skolegang begrænset. Selvfølgelig forstod de allesammen dansk. Til tider kunne man møde nogle, hvis dialekt alene var rådende i deres talesprog. For hvad skriftsproget angår, klarede de sig ret godt. De var dog stærkt optaget med at bygge hjem og

Vestsiden af hovedgaden i Viborg, fotograferet i 1913.

Den nye bank i Viborg, opført efter 1913.

kirke i et nyt land, og læste måske blot et dansk ugeblad, trykt i Amerika. Breve blev sjældent skrevet eller modtaget. Undtagelsen var præsten, og han var ofte på rejse til små danske menigheder andre steder, hvor der ikke var nogen fast ansat præst.

I den allerførste tid var der ikke megen forskel imellem det danske, man brugte i Amerika, og det man talte og skrev i hjemlandet. Men som årene gik, og det danske sprog forandrede sig, var der mange indvandrere, der næsten glemte sproget. De talte det ikke så meget, og for en stor del fik de ikke lejlighed til at lære de nye, moderne ord og ordformer.

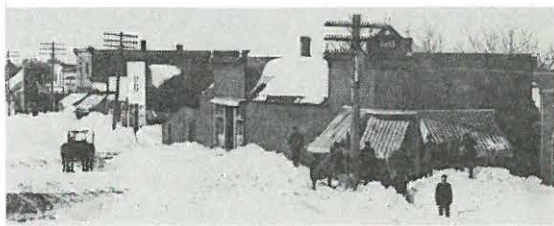
*

Sagen er nu, at nutidens danske tale- og skriftsprog volder vanskeligheder for anden og tredje generation her i Amerika, dersom de ikke har været i stadig forbindelse med enkelte eller kredse, som har gjort kendskab til moderne dansk. Vi behøver ikke at tale eller skrive om fjerde generation. Det er næsten umuligt at finde en dansk-talende fjerde generations dansk-amerikaner.

Jeg håber, at disse oplysninger ikke virker ked-

sommelige. Udviklingen er, når alt er sagt, dog helt naturlig. Det ville have været nogenlunde let at lære børnene dansk, hvis far og mor var begge af dansk afstamning og talte den samme dialekt. Sådan var det dog ikke i ret mange tilfælde, og selv hvor de fandtes, var det dog altid lettere at tale engelsk. Min kone og jeg taler dansk til hinanden til tider, især når vi er blandt fremmede og i grunden helst ønsker, at de ikke forstår os!

Vi må se på hele den overgang til engelsk af dansk-amerikanere som en følge af forholdene. De få af os, der kom til at være »ægte« dansk-amerikanere kan være glade over, at det lykkedes så let og skønt at kende to sprog. Det har været os til stor gavn«.

Thyboerne, der udvandrede til Dakota, slap ikke for snevanskeligheder. Billedet er fra Viborg efter en snestorm i 1909.

Gensyn med Hvidbjerg

Af Anna Kathrine Enevoldsen

I foråret 1983 var det 50 år siden vi – og det vil sige Gudrun Kjær, født Michaelsen, og under-tegnede Anna Kathrine Enevoldsen, født Thousig Carlsen – startede vores skolegang i Hvidbjerg – i forskolen eller »den lille skole«, som dengang lå på Helligkildevej, og hvor Pouline Stausholm var lærerinde.

Egentlig seminarieuddannet var hun vist ikke, men at hun havde medfødte pædagogiske evner, er sikkert, og på en meget nænsom, men dog bestemt måde førte hun os lidt frygtsomme små ind i skolelivet. Hun legede »bankekød« med os i frikvarteret på den lille legeplads, hun lærte os at stove efter »Myrebogen«, og med sin lidt sprøde stemme sang hun Ingemann's dejlige salmer med os. Når jeg senere i livet er stødt på »Nu titte til hinanden . . .« er mine tanker altid gået tilbage til mit første trygge skoleår hos frøken Stausholm.

Den gang skrev man på små tavler med grifler, som kunne spidses på trappestenen, og vi medbragte en lille essensflaske eller lignende med vand samt en svamp eller klud, så tavlen kunne vaskes ren efter afbenyttelsen..

*

Det var frøken Stausholms sidste år som lærerinde. Allerede i vort 2. skoleår blev den ny forskole på Jegindøvej taget i brug, og her kom vi så i skole hos Nicoline Larsen, som i modsætning til frøken Stausholm havde en seminarieuddannelse.

Frøken Larsen var et meget elskeligt og bestemt menneske, som vi hurtigt kom til at holde af. Frøken Larsen ledede også pigegymnastikken

i Hvidbjerg Gymnastikforening, hvis formand på det tidspunkt var fabrikant Schjødt.

Med oprykning til 3. klasse skiftede vi atter skole, idet undervisningen i de ældste klasser foregik i den store skole på toppen af Helligkildevej. Her var 2 lærere: førstelærer Grusgaard og andenlærer Støttrup. Lærer Støttrup døde i vort 4. skoleår, og en kort tid havde vi en vikar. Han hed vist Dam. Derefter kom lærer Vestergaard.

Med bange anelser gjorde man sin entre på denne skole, også den gang kunne frikvartererne nemlig være strenge for de små. Der var mange børn fra landet, som vi ikke kendte – fra Egebjerg og Helligkilde – og frøken Larsens skærmende vinger kunne ikke nå os her.

Helt slap hun os dog ikke. Vi havde håndgerning hos hende. Vi løb ned ad bakken for at nå rettidigt frem til håndgerningstimen ude i forskolen på Jegindøvej. Havde vi fart på, kunne vi to nå at løbe ind til min mor og få en kop kakao, som altid stod parat til os.

*

Nå, vor frygt for det ukendte var nu ubegrundet. Vi havde en dejlig skoletid. Især var jeg meget glad for lærer Grusgaard – en dygtig lærer og pædagog var han. Dansk og historie var hans fag, og han forstod virkelig at gøre stoffet levende for os. Botanik havde vi kun i sommerhalvåret. Så vandrede hele klassen af sted langs dugvåde grøftekanter og så på planter og blomster. På det tidspunkt var der endnu en rig flora langs vejene. Gymnastik havde vi også kun i sommerhalvåret,

nemlig ude på legepladsen, hvor der var opstillet bomme og ribber.

Nogen egentlig gymnastikdragt havde vi ikke – ej heller gymnastiksko. Det var ofte bare fødder eller træsko! Klasseværelserne vendte ud mod lærernes store have, og i sommertiden kunne vi høre en summen og kvidren der ude fra, mens vi stilfærdigt ordnede vore skriftlige opgaver. Der var betydelig mere ro i klassen, end der er i dag.

*

Man lagde megen vægt på udenadslære af f.eks. salmevers. Vi skulle kunne 10 lange salmer udenad til eksamen. Det var nok drøjt at lære dem, men de sidder dog i det væsentlige fast den dag i dag. Også stavning og regning lærte vi meget grundigt ligesom bibelhistorie og danmarkshistorie.

Der var en vis form for samlæsning, idet flere klassetrin sad i samme rum, men det fungerede fint.

I skolens forgang var der hylder langs væggene til træsko og andet fodtøj – man havde altid skiftesko med – og ovenpå disse hylder udkæmpedes drabelige kampe: To hold stod ovenpå hyl- den med front mod hverandre, og så gjaldt det om at rykke modparten ned fra hyl- den. At det ikke endte med brækkede ben er ubegribeligt.

Skolegangen var ret fleksibel, forstået på den måde, at kom der et besøg eller en opringning til læreren, så fik vi forlænget frikvarter, og den varme sommerdag, fru Grusgaard kom ind og fortalte sin mand, at Afholdshotellet brændte, fik skolen omgående fri. Den begivenhed måtte alle overvære. Forøvrigt var lærer Grunsgaard referent til Thisted Amts Tidende, så han måtte være på pletten!

*

En anden begivenhed, som gjorde et stærkt indtryk på os, var da lærer Støttrup døde. Alle skolens elever skulle defilere forbi den åbne kiste, som stod i gangen foran hans klasseværelse. Det var ængstende for et par 10 års piger, og jeg hu-

Lærer Støttrup i klasseværelset i skolen på Helligkildevej i Hvidbjerg 1936-37.

sker da også, hvor vi knugede hinandens hænder. Skolen var lukket, til begravelsen var overstået, og alle skolebørnene gik med, da kisten blev ført den lange vej til kirken en råkold decemberdag.

Årets højdepunkt var sommerudflugten. De to yngste klasser kørte i privatbiler til Ashøje eller Egebjerg Bakker, hvor vi købte slik hos Anton Christensen i sommerpavillonen. De store klasser kom på længere ture og det foregik med tog.

I min skoletid besøgte vi Viborg og Århus, og det år, Lillebæltsbroen blev indviet, gik turen dertil. Et langt tog startede i Thisted tidligt om morgenen og tog så skolebørn op langs hele Thybanen med »omladning« ved Oddesundfærgen. Sent om aftenen returnerede toget med en flok dødtrætte børn. Mange havde langt fra stationen til deres hjem, og der holdt jumber og andre hestekøretøjer i lange rækker foran stationen. Det var sent, før de sidste børn længst nordpå var hjemme igen.

*

Da jeg gik i 5. klasse, flyttede vi til Viborg, hvor jeg kom på Østre Skole, og et halvt år senere blev jeg optaget på Katedralskolen. De kundskaber, jeg havde erhvervet i landsbyskolen, var fuldt ud på højde med byskolens, og mange gange i livet har jeg med taknemlighed tænkt på alt, hvad jeg modtog af lærdom i den »stråtækte« skole.

Gudrun blev på skolen til og med 7. skoleår og var på det sidste hold i den gamle skole, før centralskolen blev indviet.

Anna Kathrine Enevoldsen,
Jernbanegade 8.
8800 Viborg.

Han kæmpede ved Amalienborg

Garder Knud Jensen fra Ydby var blandt dem, der kom i kamp i augustdagene for 40 år siden, oplyser Peter Nørgaard Johannesen, Monrads-gade 2, Herning, til Jul i Thy.

Knud Ejgil Jensen, der var hans fulde navn, var søn af slagtermester Niels Jensen, Ydby. Han gik i sin fars fodspor, blev uddannet som slagter og indkaldt til Den kongelige Livgarde som garder nr. 829.

Knud Jensen gjorde tjeneste ved Amalienborg i augustdagene 1943, da situationen mellem de danske myndigheder og den såkaldte værnemagt blev tilspidset.

Sabotagen tog til, den øverstbefalende for de tyske styrker i Danmark, general von Hanneken blev mere og mere aggressiv, og sidst i august fik han i førerhovedkvarteret i Berlin tilslutning til at afvæbne den danske hær og flåde.

Det skete den 29. august, men det kom ikke til at gå stille af. Blandt dem, der kom i kamp var Knud Jensen, der har givet denne beskrivelse af begivenhederne:

– »Jeg havde kasernevagt ved gitterporten natten mellem den 28. og 29. august 1943. Klokken fem minutter i fire om morgenen observerer jeg en deling tyske soldater, som kommer marcherende op gennem Gothersgade og gjorde holdt ud for gitterporten. På det tidspunkt be-

fandt jeg mig nede ved hjørnet af Kongens Have og Gothersgade.

Tyskerne sprængte låsen og trængte ind på pladsen, men jeg råber dem ikke an, da jeg var klar over situationens alvor. Jeg blev tilbage og løsnede et par skud, som omgående blev besvaret. Jeg trak mig tilbage og faldt ned bag et stort træ. Det var efterhånden blevet så lyst, at jeg kunne se tyskerne gå langs kasernen. Nogle var så uforsigtige at have lygter på brystet, hvilket gav et glimrende mål for mine skud.

De tyske soldater nærmede sig og råbte, at jeg skulle kaste geværet og komme, da kommandanten havde kapitulert, men jeg skød bare videre og ramte tre af dem.

Så tog de fat med automatiske våben fra begge sider, men hver gang, der blev en pause i skydningen, krøb jeg frem og skød. Klokkeren var blevet halvfem og ilden vedvarende, med nu begyndte de at trække længere ud til siden. Jeg krøb længere ud til den anden side, men herved fik jeg det ene ben ud af dækningen og blev ramt to gange. Tabte geværet og rullede rundt på jorden bag træet.

Tyskerne styrtede frem, idet de hylede og skreg som vilde. De flåede hjelm og patronstaske af mig og sparkede mig på låret.

En af dem trådte op på mit bryst med løftet bajonet. Jeg lå på ryggen og beundrede deres gode militæriske optræden, men så kom en befalingsmand til og sørgede for, at jeg blev båret ind på pudsestuen og forbundet. I en tysk ambulance blev jeg kørt til Kommunehospitalen.

Inden Knud Jensen blev såret, nåede han at affyre 18 skud, og det berettes, at han havde mange træffere. På Kommunehospitalen kom han under behandling af overkirurg T. Knudtzon, og i løbet af nogle uger var han så rask, at han kunne komme på rekreation hjemme i Ydby.

*

Knud Jensen haltede i den første tid, men det fortog sig. Da han var blevet rask, vendte han tilbage til København, og i et par år var han fængselsbetjent. Derefter fik han ansættelse på en levnedsmiddelfabrik, og senere kom han på medicinalfabrikken Dumex. Han har aldrig været arbejdsløs, fortæller hans bror, Gunnar Jensen, København.

Knud Jensen blev gift med en pige fra Lolland. Den tid nærmede sig, da Bodil og Knud Jensen kunne fejre sølvbryllup. En dag i april i år følte han sig ikke rask. Han foretrak at blive hjemme på Kildevældsgade 73 i stedet for at gå på arbejde. Han blev tilset af en læge. Det var galt med hjertet.

Inden Knud Jensen nåede at komme under intensiv behandling på det hospital, der 40 år tidligere havde reddet hans liv, blev han ramt af et hjertestop og døde den 26. april i en alder af 62 år.

I 40-året for begivenhederne ved Amalienborg har garderne æret hans minde.

Jørgen Miltersen.

Svarte døden

*Forfatteren Erling Kristensen (1893—1961)
foretog i 1955 en rejse til Nord-Norge.
Indtryk fra rejsen blev nedfældet i bogen
»Vejen til tidernes morgen«
og en række noveller, blandt andet den følgende:*

Det er ud på efteråret — ud på høsten — som nordmanden siger. Det er dansegilde i den fjeldgård, hvor jeg for tiden har fundet husly, og gårdens bedstefar, der er en af fjeldlandets dygtigste felespillere, trakterer hardangerfelelen med en fyrihed, så jeg ind imellem har på følelsen, at den lave fjeldgårds lådne græstørvtage løfter sig mod fjeldødets plirende stjerner.

Sceneriet er for mig fremmedartet og gribende. Den gamle gård i den kantede stenverden, der selv ved dag knap er til at få øje på, går nu ved nattetide helt i et med fjeldbundens særlige form for altudslettende mørke. Men her inden døre under de svære bjælker, der trods snart et par århundreder som inventar dufter bittersødt af harpiks og hengemt brænderøg, spiller den gildesglade gamling for unge jenter og for modne kvinder, der hengivent svinger sig med lynende arvesølv på bunaklædte barme, spiller for ungnøse med sølvbeslagne slireknive og for mænd i gildestrøjer, hvis sølvknapper har funklet ved svundne slægters bryllupstummel og siden spejlet de samme menneskers begravelser.

Gildesglæden spænder ikke blot den gamle felespillers buestrøg, men hver muskel i hans senede krop. Hans barkede fjeldmandskind ligger mod det rungende feletræ som bejlerens mod den elskedes bryst.

Det, jeg oplever, er ikke støjende og uartikuleret morskab, men århundreders dansekultus. De gamle danse »springere og gangere« går over gulvets enebærstrøede fyrrefjæl med en mandsstyrke og kvindeynde, der fortæller, at her overvintrer den rene gildes- og dansegilde.

Med glædesvågne øjne, men sikre som søvngængere, sætter de dansende skoene i glemte slægters usynlige dansespor. Som fjeldenes rypehanner foran forårsbedårede hunner hopper mændene på fuglevis, drejer og lokker de yndefuldt dansende kvinder efter sig. Med glædelyse ansigter drejer sværlemmede mandfolk graciøse vejrmøller på én hånd, mens de med den anden ubesværede og galante fører kvinderne i dansen.

Her er livsglæden balletmester og den vældige vilde natur komponist. Og så musik- og gildeskåd går den gamle af årene krummede felespiller op i gildeslegen, at han ikke blot tramper takten vippende på begge hæle, men med ekstaselukkede øjne og øret kælent mod sit klingende instrument svinger han sig ind i dansen og danser med.

Da er det, han kommer i tanker om noget, som jeg for dage siden spurgte ham om. Stående foran mig slår han over fra danserytmen til en klagende musikalsk fortællestil, og mens de dansende går til bækene, fører feletonerne mig århundreder tilbage til *svarte dødens* dage, da hele dalstrøg ud-

døde og først blev genopdagede menneskealdre senere.

Med klagende toner og en mærkelig haltende baggrundsrytme fortæller felen om haltehesten, om den gamle renjæger Bjønn, hans søn Tarje og det unge pigebarn Kari Øvrebu . . .

Strengene fortæller, så nuet bliver borte, og jeg er tilbage under fortidens vintersol, hvor Tarje i den ensomme gård går og venter faderen hjem. Det er længe siden, Bjønn over fjeldets gnistrende sne tog ad vidden til for med buen og de skarptandede hunde at jage ensomhedens flygtige vildren. Felen ved alt om Bjønn. I snart en menneskealder har han, når frostnætterne tvang ham, søgt ly og varme deroppe på Øvrebu, den øverste og ensomste af fjeldets gårde. Og som tak for gæstevenlighed har han ført gårdens gamle slædehest med sig herved, for, når slædens last af gedeost og smør var byttet med mel og gryn, at sende det kloge dyr alene tilbage over fjeldet.

Tonerne fortæller om Tarje, der alene i den vintertyste gård i ugevis har ventet faderens hjemkomst. Han er ung, men en stærk gut, der, hvis det passer ham, tager en sprællende ged under hver arm og går med dem. Men så længe har han denne gang ventet på, at faderen skal komme og igen sige noget om *Kari*, at ventetiden er ved at gøre hans sind forstyrret.

Det er knap et par måneder siden, hans mor pludselig døde, og hans samvittighed byder ham at tænke på hende. Men det er Kari, der er målet for alle hans længsler. Den Kari, han aldrig har set.

Han kunne bære foderhøet fra laden til gederne i stalden i et par favnfulde, men af skræk for tiden, der ikke er til at få has på, har han i dagevis fodret på den ørkesløse måde, at han i stedet for en favnfuld bærer et par håndfulde ad gangen.

Han går og går, og hver gang han igen er ved laden, må han om bag hjørnet for at stirre op i det snetyste fjeld i den retning, hvorfra faderen skal komme. Og hver gang tænker han, at langt derovre springer Kari om — og kvidrer som en solør sne-spurv.

En gang imellem kommer Inga Storstølen nede

fra bygden for smilende at spørge, om der er noget, hun kan gøre for ham. Men der er aldrig noget . . . Inga er lige så buttet og mørk, som Kari i hans fantasi er slank og lys. Sidst Inge kom, stængede han og lod hende stå herude. I forbifarten ser han hendes spor i sneen foran døren og tænker på Kari, der kvidrer som snespurven og dufter som de vårbloster, man finder under sneen.

Ind imellem tvivler han på, om faderen virkelig har sagt sådan om Kari, men et er sikkert, han har af lyden i faderens stemme hørt, hvordan Kari er, og han kender hende bedre end noget andet menneske på jorden.

Han travler mellem lade og gedestald med kun et par håndfulde hø ad gangen og længes desperat efter igen at høre faderen fortælle om Kari, der, når og hvor det passer hende, kan springe forbi både geder og bukke.

Ingas spor foran døren minder ham om, at hun stod her og råbte noget om svarte døden, der i dalene vestpå lægger gårde og huse øde. Flov over kun at have Kari i tankerne beslutter han, at denne gang vil han ikke vente, til faderen begynder at fortælle om folkene på Øvrebu. Han vil spørge Kari, høre hendes navn sagt af sin egen mund — og han vil, at faderen skal høre det.

Det, Inga havde sagt om svarte døden, havde gjort ensomheden ondere og længslen efter Kari smerteligere. Han beslutter at ville trampe Ingas spor ud, men får det ikke gjort, for i det øjeblik dukker noget levende frem oppe i nord og tegner sig sort mod fjeldåsens sne.

Længe er det kun en prik i alt det hvide. Så bliver det til flere prikker, og han ved, at det er hans far, der med hundene for og den halte slædehest bag står nedover med kurs mod bygden. Uden at ville det svinger han henrykt med armene og hujer ud i den kuldeklingre luft. Han ser finsneen fyge for faderens skisnuder som små farvefunktende regnbuer, og al ting inden i ham synger.

Med rystende fingre får han bundet skiene og stormer nedover, indtil han får øje på bygdemændene, der nede ved kirken samles for at modtage hans far. Så bremser han pludselig og glider i skjul bag en fjeldknaus. Og da han igen giver sig på vej,

sker det med mutte bevægelser og lange ligeglade glid. Ingen skal få den opfattelse, at han er bange for ensomheden og længes på barnvis.

Han nærmer sig klyngen, der stimler sammen om Bjønn og den gamle, halte slædehest, og føler, at stemningen er så trykket og fremmed, at ingen tilsyneladende endnu har spurgt om nyt fra renjagten eller undret sig over haltehestens klogskab.

Den eneste, der siger noget, taler om svarte døden . . . Bygden har haft besøg vest fra. Det, der hidtil kun var ord og løse rygter, er nu knugende virkelighed: Fra vestlandets havnsteder er pesten hærgende på vej ind i landet. Manden, der fortæller, har hørt navnene på stærke mænd og kvinder, der på mindre end et døgn er bukket under for svarte dødens sorte bylder.

I tystheden, der følger hvert af mandens forskræmte ord, ser Tarje, at faderens øjne, der, da han drog hjemmefra, var skjult bag de tykke, røde bryn, igen er blevet synlige. Der er klippet skår, så øjnene ses, og han ved, det er Karis hænder, der har ført saksen . . .

Undselig ved at være den eneste her, der kan tænke glade tanker, sørger han for vand og hø til hesten, og mens slæden bliver lastet og surret til hjemfærden, klapper han uset hestens bløde mule og ved, at når den engang når tilbage over fjeldet, vil Kari springe den i møde og føle den samme bløde varme mod sin hånd. Han ser sit snit til at lægge hestemulen mod sin kind og føler, at kærtagnet er til Kari.

Kæmpende mod den mørke tavshed nærmer han sig faderen for at spørge til folkene på Øvrebu, men Bjønn ser ham ikke. Den gamle bukker sig og samler de sidste strå op fra sneen og giver dem til hesten. Så leder han den ind i dens eget spor, og uden ord eller klap bliver den denne gang sendt til fjelds. Bjønn ser ikke efter den. Ingen følger dens møjsommelige halten opover, og ingen gætter i aften på, hvornår det trofaste dyr vil kunne gøre også nedturen alene.

Hjemad går Tarje med hånden knuget om den bløde varme fra hestens mule. Med påtaget fatning siger han noget morsomt om skårene i fade-

rens øjenbryn. Forbavset ved sit mod tilføjer han med skinger røst, at Kari nok siden sidst er blevet snildere på hånden . . . Jo, for denne gang har hun ikke blot fundet ind til sigteøjet, men til det andet også.

Han venter længe, men Bjønn grynter ikke, som han plejer noget mildt og muntert om den snilde jenteunge, der, hvor og når det passer hende, kan springe forbi både geder og bukke. I stedet for at nævne Kari siger han ud i luften, at Tarje vel har haft besøg af Inga Storstølen.

Tarje svarer ikke, han ser efter haltehesten, der langt til fjelds er ved at forsvinde i aftenens kuldeblå skygger. Med hånden knuget om hestemulens varme lader han, som aner han ikke, hvad der er blevet sagt.

Bjønn standser brat og betragter ham længe gennem brynenes klippede skår. Tarje aner, at faderen vil gentage, hvad han så tit har sagt: At den, der får Inga til kone, ager godt læs i hus, og med alt for skinger røst spørger han til folkene på Øvrebu, til Kari. Hvordan har hun det?

Bjønn siger noget om Kari, der er god nok, men endnu er hun jo kun en opløben jenteunge, og svarte døden er, efter hvad man siger, hård ved ældre folk, Tarje kan komme til at stå alene . . . Det kan blive for sent med Kari . . . Som han nok før har antydnet, minder Kari ham en del om Tarjes mor, da hun endnu var en guldhåret og blåøjet jenteunge, og måske er han kommet for skade at lægge lidt rigeligt til Karis fortrin . . .

Ophidset vil Tarje vide, hvad der er lagt til? Er Kari ikke, som faderen selv har sagt, snild og god? Er hendes hud ikke lys som morgensol på nyfalden sne? Har hun ikke det vakreste hår, og dufter hun ikke som de vårbloster, man finder under sneen?

Bjønn ryster på sit skæggede hoved, og for første gang siden moderens død ser Tarje de ryk og trækninger i hans mundskæg, der tøber, at et smil er på vej. Bjønn ler, at skal det, Tarje her siger, være hans ord, så kender han ikke sine egne ord igen . . . Forskrækket for sin lystighed minder han om, at svarte døden er rap i nedslaget, og at han ikke tåler at tænke på, at Tarje kan komme til

at stå alene. Han ser mod solnedgangens brandrøde flammer og gætter på, at haltehesten denne gang ikke vil nå Øvrebu, der er allerede snestorm om fjeldtinderne.

Inde på tunet ser Bjønn Ingas spor i sneen og betragter Tarje . . . Tarje nikker. Det er hendes spor, men det er også rigtigt, at de vender foran døren og går tilbage den vej, de er kommet.

Tavse planter Bjønn og Tarje skiene i sneen og lukker sig ind. Den første fygesne følger dem gennem døren, og inden Tarje får pustet liv i gløderne, fløjter stormstødene om hushjørnerne, og det vandrende fog sliber hørligt mod husets bjælker.

De første timer lyder det, som skal husets tømmer tygges til pindebrænde mellem froststormens hvasse tænder. Men inden mørkningen endnu er blevet til mørke, har sneen lagt sig så højt om vægge og tag, at tyggelyden bliver til en hul og fjern gumlen.

Foget og tiden går. Stuens to små ruder er forlængst dækket af sne, så dag og nat er lige mørke. Der skal spares på trannen til lampen, og for at give sindene lidt af det lys, stuen mangler, har Bjønn længe gjort tilløb til at sige noget fornøjeligt om de sollyse dage, da han sidst var på vidden efter vildren. Og nu ligger han under sengestedets renskind og fortæller om, hvor tindrende lyst det var, da han drog opover. Han mindes de mange fugle- og dyrespor i sneen, og så levende fortæller han, at solskinssneen ikke blot lyser op i hans eget sind, men også får det til at funkke i Tarjes.

Han fandt den dag et godt sted til rypesnarerne, og går derfra i fortællingen opover mod Øvrebu. Men hver gang, han er ved at have gården i sigte, stopper fortællingen, eller den springer helt frem til vidden, hvor renerne narrede Bjønn, som han i sit lange liv sjældent er blevet.

I uger har Tarje længtes indtil galskab efter at høre om Kari, og nu må han i dagevis høre om rener og renjagt. I sin vande lokker og lister han for at få fortællingen begyndt forfra. Det lykkes, og denne gang kommer Bjønn Øvrebu så nær, at han ser mennesker på tunet, men standser så igen med en drilagtig bemærkning om, at han forstår på

Tarje, at han har fortalt mere end nok om dem på Øvrebu.

Skuffet indtil grædefærdighed kryber Tarje ind under renskindene til ham, og begge ligger de og lytter til uvejrets mumlen, indtil Tarje, som om samtalen ikke har været i stå, pludselig spørger, om Karis ben da ikke er så lange, at hun på budejvis kan skræve over gederne, mens hun malker?

Bjønn mumler noget om fantesind og siger, at Tarje kan gøre Karis ben så korte og så lange, som det passer ham. Som han har det, er det nok bedst sådan . . . Tarje er ved at fortvivle. Han ved godt, hvordan Kari er. Han ved det fra lyden i faderens stemme. Kari kender han bedre end noget andet menneske, og ved, at hun mageligt kan skræve over gederne. Han ser hendes bryster toppe sig mod kjolen, når hun bukker sig for at malke. Han ser hende springe haltehesten i møde. Hun klapper den og ler kildent, fordi hun føler, at også hans hånd kender hestemulens bløde varme.

En eller anden tid må det være blevet stille, for da Tarje dukker ud af drømmene, ser han Bjønn optaget af at grave sne fra vinduerne. Døren står åben og alting er så klart, at lyset river ham vand ud af øjnene. Der bliver ikke talt, men Bjønn er munter i blikket, og så snart de har malket og fodret de i mange dage forsømte geder, står de til fjelds med rypesnarerne.

Foran sig har de en sneverden så blød og skingrende ny, at driver og faner ser ud, som er sneen strøget til ro af englevinger og ikke af vinterens ondeste storm. Bag sig hører de i den klingre luft bygdens stemmer le og kalde hverandre.

De når op til stedet, hvor Bjønn har set de mange rypespor, og snart hænger snarernes lokkende rønnebær som rader af dryppende bloddråber i grenene over den gnistrende sne. Bjønn er i så lyst humør, at han af sig selv er gået i gang med at mindes sin sidste tur nordpå, og han er kommet helt ind på Øvrebus tun, da han pludselig standser og stirrer. Han peger med skistaven mod noget sort langt oppe i den glitrende sne.

Tarje gætter på en bjørn, der tidligt er vækket i hiet. Bjønn ryster på hovedet og tør ikke tro sine sanser. Men nu aner også Tarje, at det er haltehe-

sten, der kommer. I dybsneen, der næsten skjuler den, ser det ud, som om den svømmer, mens den, hvor gammelsneens skorpe kan bære, halter nedad i fuld størrelse, og der er ingen tvivl, denne gang kommer den alene.

Bjønn bliver sær tilmode og siger det, for aldrig har der på Øvrebu været tale om at lade hesten gå også nedturen alene. Bekymret for, at han sidst skal have glemt at sende noget livsvigtigt med op, vender han sig for at spørge Tarje, men han er i halsbrækkende fart på vej ned mod bygden.

Bjønn sætter bag efter, lader stå til for om muligt at bremse lidt på drengens vilde fart, men han når ham ikke. Tarje ser, at mænd fra bygden er på vej op, og skyder genvej for at afskære hestens kurs og være den første til at klappe dens mule. Han løber, som gælder det hurtigst muligt at sprænge sit hjerte.

Sammen med folk, der stirrende samles på kirketunet, ser Bjønn Tarje nærme sig hesten og gå i stå som for et stød af en usynlig hånd, ser en fugl, en ravn, lette fra slæden og flakse skrigende bort.

Alle holder vejret. Man ser Tarje tage sig til brystet, som har han åndenød. Så slår han et rend rundt om slæden. Han råber noget til dem, der bag ham er på vej op. Og nu vender alle på en gang, og i langsom fart står de nedad med hesten haltende efter sig.

Hernede ser man skræmte på hverandre. Enkelte lister bort, og da hesten med slæden efter sig halter frem foran kirken, vider klyngen sig ud, og uden at få velkomst eller klap står hesten og ser sig om. Da der ingenting sker, vrinsker den, og den uventede lyd går alle til marv og ben. Bjønn går frem og ser ned på slæden, der er surret med et dække af tørrede gedeskind. Han ser mod himlen, hvor raven kredser. Så løsner han slædens bånd, og de, der står nærmest genkender manden fra Øvrebu . . . Ansigtet er blåsort og i mundvigene klæber størknet blod.

Længe står man rådvilde, så bærer Bjønn og fire af bygdens ældste den døde ind på kirkegården, og andre følger efter og dækker ham med en høj af sne.

En mand kommer med hø til hesten, og længe

er dens gumlen og træskovlens kast i sneen de eneste lyde. Så begynder forskræmte koner at hviske om, hvad de arme mennesker der oppe i pestgården muligvis mangler, og kan komme til at mangle. Man går og finder frem, hvad man har.

Hesten er færdig med at æde og hviler med ludende hoved og blundende øjne. Så ser den sig pludselig om, som om nogen har kaldt på den, vender selv, og finder ind i sit spor og halter af sted op i ødet.

Folk står tavse. Den ene kan ikke se på den anden. Mænd stamper hårdt i sneen for at tysse på den gru, der river i sindene. Man ser efter den haltende hest på den hvide sne, og kan ikke komme af sted med at gå hver til sit.

Inde på kirkegården står Tarje og skovler mere sne over den døde, lægger alle kræfter i, arbejder med dynger af sne i kampen mod den angst, der er ved at sprænge skriget ud af hans bryst.

På vej hjem spørger han med skurrende røst om, hvor mange der nu er tilbage deroppe. Og da han af faderens mund hører, hvad han i forvejen godt ved, at er alle i live deroppe, så er der Kari, hendes mor og de to unge karle. Han spørger om, hvordan de karle ser ud, og hvem af dem Kari bedst kan lide.

Bjønn svarer ikke, han går og strides med den forfærdelige tanke, at hans kone på det sidste nok også havde blod i mundvigene.

Rugende, hvidt og tyst ligger fjeldødet, mens tiden går. Lokale snestorme raser om solskinshvide tinder. Tågelaviner kommer rullende og ruller bort igen, men for det meste er her lyst og tyst. På miles afstand ser man en ravn eller fjeldvåge. De af bygdens folk, der er ude, tager sig dagligt i at stå stille og stirre opover i retning af Øvrebu. Og de, der er inde, må stadig lægge arbejdet fra sig for at gå ud og spejde samme vej.

Tarje er mest ude. Fra nattemørket viger, til det igen lægger sig over fjeldødet, står han, hvor ud-sigten opover er bedst. Han står i aften ved stab-burslugen og stirrer op i sneødets månegnistrende sne. Og som hans far, som folk nede i bygden,

mener han hele tiden at høre hestens haltende tråd i fjeldet.

I døgn har han stået her og rystet af kulde og angst, for at den skal komme med Kari. Og da den viser sig som noget sort, der slæber, ikke blot slæden, men skyggen efter sig, bliver han så angst, at han skrigende springer til skiene og stormer opad i møde med hesten. Og nu passer det, der blev sagt dernede, drengen løber, som har han kun et mål, at sprænge sit hjerte.

Bjønn hørte skriget og stirrer forfærdet. Drengen har end ikke set Kari, og nu løber han som en, der har mistet forstanden. Bjønn aner, at han selv ikke er uden skyld i dette afsind, men det er rigtigt, pigebarnet deroppe minder om . . .

Mens Tarje stormer opad i måneskinnet, glider Bjønn ned mod bygden, hvor folk samles på kirketunet, flere i aften med tørklæder bundet for næse og mund. Alle stirrer tavse efter Tarje, der standser hesten og bøjer sig over slæden. Man ser ham sætte hesten i gang og gribe til skistavene, men som ventet går han ikke foran den ned, han tager den lige vej hjem.

Bjønn aner, at nu er det Kari, der kommer. Og da hesten halter frem på kirketunet og med et træt prust går i stå, kan han ikke gå hen og løse slædens surringer. Andre træder til, og da skindet løftes, ser han en anden vej og undskylder sig med, at han kender Øvrebu-folkene for godt. Han følger med ind på kirkegården og er med til at dække den døde.

Denne gang får hesten ikke blot hø. Bygdens koner kommer med, hvad de har af brødskorper, men de bliver på lang afstand kastet til den. Uden klap eller kærtegn vender hesten selv slæden, og i det hvide måneskin halter den op mod ødet, hvor fjeldets frostsprængninger giver ekko, og flakken-de nordlys rander tinderne med grønt og rødt.

På hjemvejen i den store tysthed føler Bjønn sig bange. Ikke for frostsprængningernes rullen, ikke for den strenge ensomhed, men for sig selv. Dernede ved slæden kom det bag om sorgen op i ham som en glæde, at det, der nu var sket, nok ville vise sig at være det bedste for Tarje. Tanken gør

ondt, og den gør glad. Han er magtesløs over for den, som over for det, der er sket med Kari . . .

Den aften og den nat bliver der ikke mælet et ord, men da morgenen gryer, begynder Bjønn trøstende at tale om Kari . . . Han har jo kendt hende, fra hun kom til verden. Han så, hvordan hun år for år som en ung birk voksede sig op i lyset og blev levende, mærkelig levende. Allerede for år siden kunne man i hendes på en gang sprøde og kildne tøsestemme høre kvinden klukke i hende.

Tarje forstår ikke, hvorfor faderen nu taler, som han gør. Men Bjønn bliver ved. Han fortæller om, da Kari første gang finder på at klippe hans øjenbryn, og hun for at nå op måtte stå på hans knæ. Dengang havde hun været så alvorlig, at hendes blå øjne havde skinnet af alvor. Men nu sidst havde hun stået mellem hans ben og leet og pjanket, så han havde været alvorlig bange for saksen, men ikke et klip havde hun gjort forkert. Det var, som om alle Karis bevægelser var styret af lutter lysvåg-ne og glade magter.

Bjønn fortæller om Karis mor, der synger så meget og gør det så godt, og om de to unge karle, hvoraf særlig den ene er en fri og gemytlig gut.

Han fortæller for at tø den stivnede Tarje op, men i flere døgn hører han kun sin egen stemme. Den tid, Tarje ikke tilbringer ved stabburslugen, ligger han under renskindene og stirrer op i bjælkerne. Indtil han pludselig springer op og erklærer, at han hellere vil dø end svarte døden straks end blive ved med dette her. Han må op til Kari.

Med en fortvivlelsens latter ler han, at den sidste, der kom ned, ikke var Kari, men en af Øvrebus karle, og måske er Kari allerede alene med den anden . . .

Forfærdet genkender Bjønn i Tarjes fortrukne ansigt sig selv, da han endnu var ung og vild, og med beslutning om at gemme alt, hvad der på gården findes af ski og brugelige snesko, går han ud.

Med Tarjes ski i hænderne får han oppe i fjeldet øje på en ravneflok, og det slår ham, at han før har set enkelte fugle over det sted. Nu er der en flok, der som en uvejrssky kredser og bliver borte bag sneåsen for straks igen at komme til syne. Han ser,

at mænd fra bygden også har set fuglene og er på vej op.

Han aner noget forfærdeligt og kalder på Tarje. Uden ord binder de skiene, og Tarje løber til, så han ikke er til at følge. Bjønn råber bag ham, at det med fuglene ikke behøver at betyde noget. Det kan være ryster i snarterne, som ravnene gør sig til gode med. Det kan være resterne af et ulvemåltid, de har fundet.

Men Tarje hører ikke, og først da skrækken for, hvad det kan være ravnene hakker i, har trættest ham ud, venter han på faderen og bygdefolkene. Og sammen står de opover og får ud på eftermiddagen udsyn over lavningen, hvor ravneplokken skrigende letter fra et mørkt punkt i sneen.

Der er kun talt lidt på turen, og da man når frem, er ord overflødige. Tavse nærmer man sig haltehesten, der forspændt den væltede slæde ligger med en baghov stikkende fast i en fjeldrevnes skruestik.

Man ved, at det var en slig revne, der engang gjorde den halt for livstid. Men da kom den fri, nu ligger den med tomme øjenhuler under en flok ådsselfugle, og i den klare frostsol skinner dens lange, blottede fortænder af skrig . . .

Tøvende venter alle på, at en anden skal gå frem og løse surringerne . . . Det bliver Tarje. Ene mand rejser han slæden, og et øjeblik efter blotter alle hovederne for konen fra Øvrebu, hende, der sang så godt.

Knugede af spændingen har flere glemt, at et tørklæde for mund og næse skal kunne beskytte mod smitten. Ved at se den dødes fortrukne ansigt mindes man om faren, og mens man frigør slæden for ved fælles hjælp at trække den med ned til kirken, taler man bag tørklæderne om haltehestens strenge død . . . Konen taler man ikke om. Man kan ikke . . . Men det besluttes, at hesten ikke må blive ravneføde. Den skal, så snart frosten går af jorden, få sin grav foran kirkedøren.

Først, da man ser sig om efter unge folk til at trække slæden, opdager man, at Tarje er i hastigt løb på vej mod nord, den vej hesten er kommet fra. Bjønn kalder, forbyder ham at besøge pestgården. Alle råber i kor, så det giver genlyd viden

om. Men Tarje ved nu, at Kari, hvis hun lever, må være alene med den sidste karl, og han løber som aldrig før.

Bjønn kender hans tanker og sætter efter. De andre følger med, og hvor der er fare for sneskred og skjulte styrt, bliver det et løb på liv og død.

Men Tarje øger forspringet så meget, at han leder forfølgerne på vildspor, og da nordlysets vilde flammer bølger under himlen, og nattens frostsprængninger begynder at rulle, glider han udmattet i stå og forstår, at han ikke mere ved, hvor han er.

I stilheden efter det susende rend er han ved at give efter for trætheden og trangen til at hvile, men så ser han for sig karlen og Kari, og påkaldende al sin vilje begynder han at gå tilbage i sit eget spor.

Han ser stedet, hvor forfølgerne er vendt om, og når halvsovende tilbage til hesten, der som det eneste mørke punkt i månesneen ligger med en forfærdende stilhed omkring sig. Skræmt af hestens tomme øjenhuler styrter han opover, følgende den sidste spor.

Mange gange i nattens løb er han ved at segne, men i dagningen, da nordlysene slukkes og østhimlen bleges, står han og ser ned på noget, der må være Øvrebu. Og nu, da han er ved målet, begriber han ikke, hvordan han skal kunne gå frem for døren dernede og møde den Kari, han kun kender fra sin fars tale.

Hvad skal han sige? Hvad vil hun sige? Kanske vil hun blive bange. Han har vidst mere om hende end om noget andet menneske, og nu, mens han i det blege morgenskær står og ser ned på den dunkle gårds tilsneede tage, har alt mod forladt ham.

Med undseelsen susende for ørene beslutter han at blive gående her oppe, til han ser røgen fra Karris morgenild. Han går og går, forlader haltehestens spor og finder tilbage til det igen.

Sydøsthimlen gløder allerede. Solen stiger blændende over dalrandens fjeldtakker, men ingen røg hæver sig over pestgårdens skygger, og intet liv og ingen lyd bliver levende dernede.

Den tanke, han ikke vil tænke, ligger på spring

i hans sind . . . Men så slår det ned i ham, at er alle døde, så vil dyrene bræge og brøle af sult, og uden at vide det glider han nedad i stærk fart.

Lyttende med hjertet bankende oppe i halsen hører han dyrene røre sig i fjøset, men inde bag stuehusdørens pesttegn, det glinsende tjærekors, er der ikke en levende lyd. Med angstens greb om struben nærmer han sig døren, åbner lydløst og er ved at synke i knæ. Inde i skyggen med ansigtet mod gulvet ligger den unge karl.

Længe vakler Tarje om mellem husene. Så standser han og stirrer mod døren. Mens han vendte ryggen til, har den været åbnet på klem og lukkes nu igen så tyst som rørt af spøgelseshænder. Med skistaven trykker han den forsigtigt tilbage, og dør med den døde karl liggende bag sig står hun og stirrer . . .

Han vil sige noget, hendes navn, men i hans strube er ingen lyd. Stum stirrer hun på ham, og han på hende, og mens de stirrer, bliver fortvivlelsen i hendes øjne til rædsel.

Han ville trygle hende om ikke at være bange, men magter ikke mælet. Som et lille dyr, der belaver sig på panisk flugt for et større, holder hun hans øjne fast, og inden han kan gribe til, springer hun forbi, og er skrigende på flugt imod fjeldet.

Skriget gør hans fortvivelse til vildskab, han forfølger hende, til hun styrter og skrigende og sparkende ligger for hans fødder.

Han går rundt om hende, vil forklare sig og hjælpe hende op, men hendes vildt sparkende ben følger ham. Så springer han til og løfter hende op. Han føler hendes krops varme og hendes tænder i sin kind. Hun bider så blodet sprøjter, men han føler det som kærtegn og løber med sin byrde.

På vej ind med hende på armene må han træde over den døde karl. Men ikke et øjeblik vakler han, for hun har slået armene om hans hals, og hun dufter som de vårbloster, der gror under sneen.

fra det gamle album

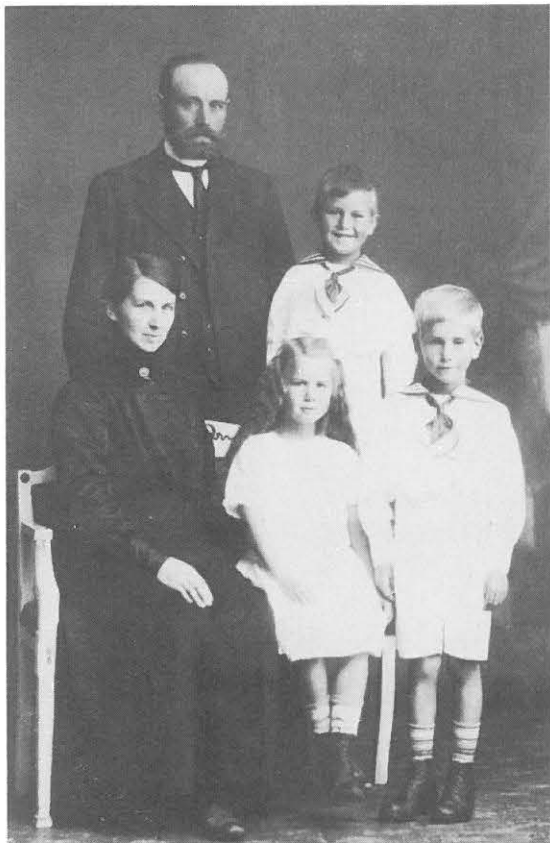

Dette billede blev fundet i et gammelt album, der dukkede op under oprydning hos Jenny Tingstrup. Hun boede Silstrupvej 21, før hun kom på Dragsbækhjemmet. Ruth Skadhauge, Tilsted, har sendt billedet til »Jul i Thy«. Hun oplyser, at fotografiet er fra Marie Kristiansens systue i Vestergade. Systuen havde til huse, hvor der var eller senere blev bødkerforretning. Marie Kristiansen var meget dygtig, og det var for de unge piger eftertragtet at komme på hendes systue, før de skulle giftes. Selv blev Marie Kristiansen aldrig gift. Så vidt vides, havde hun været forlovet, men hendes forlovede døde. Hun virkede bl.a. inden for Blå Kors. Billedet er formentlig fra 1910-20.

**fra det
gamle
album**

Petrine og Chr. Hvelplund, Aldershvile ved Thisted, var omgivet af børn, siggerbørn og børnebørn, da dette billede blev taget omkring 1940. Harald Hvelplund, Brund, har givet følgende oplysninger: Vi var otte søskende, da billedet blev taget. Efter alder Peter, Christian, Asta, Aage, Thora, Harald, Jens Rahbek og Ellen Margrethe. Bageste række fra venstre: Aage, Peter, Jens Rahbek, Ellen Margrethe, Harald, Thora, Christian og Aastas mand N. K. Larsen. Siddende fra venstre: Aages kone Karna med Erik, Peters kone Kamma med Mogens, Petrine og Chr. Hvelplund, Asta med Bent (skakmesteren) og Inger-Lis.

Fra Gran Canaria har Ivar Nielsen sendt nogle billeder fra Thisted. Hans far, Anton Nielsen var først møller i Dollerup og på Mellemmølle i Thisted, senere forretningsfører for Fællesbageriet. Familien blev fotograferet i 1918-19 hos Ingrid Jørgensen i Thisted, hvor Anton Nielsen og hans kone, Marie, mødte op med deres tre børn. Bagest Ivar Nielsen, der efter at have drevet automobilforretning i Kolding har slået sig ned på Gran Canaria, hvor han og hans kone nu har nydt livet i en snes år. Forrest Agnes Nissen, Kastanicallé 44, Sønderborg, og Hans Nielsen, der har arbejdet på Danfoss og bor Egevej 62 i Havnbjerg på Als.

Om lastbilen oplyser Ivar Nielsen: Det var en af de første i Thisted, en Triangel med faste bagdæk og træsæder i førerhuset. Som anført på fordøren var største hastighed 18 km, største belastning 1250 kg. Lastbilen tilhørte Thisted Dampmølle. Jeg fik nogle gange lov til at komme med chaufføren, Søren Nielsen, til Østerild eller Frøstrup. Ved Kløv Bakke skulle vi vende og bakke hele vejen op ad bakken. Bilen kunne ikke klare at køre forlæns.

Billedet er taget på Mirabellavej, hvor Søren Nielsen boede.

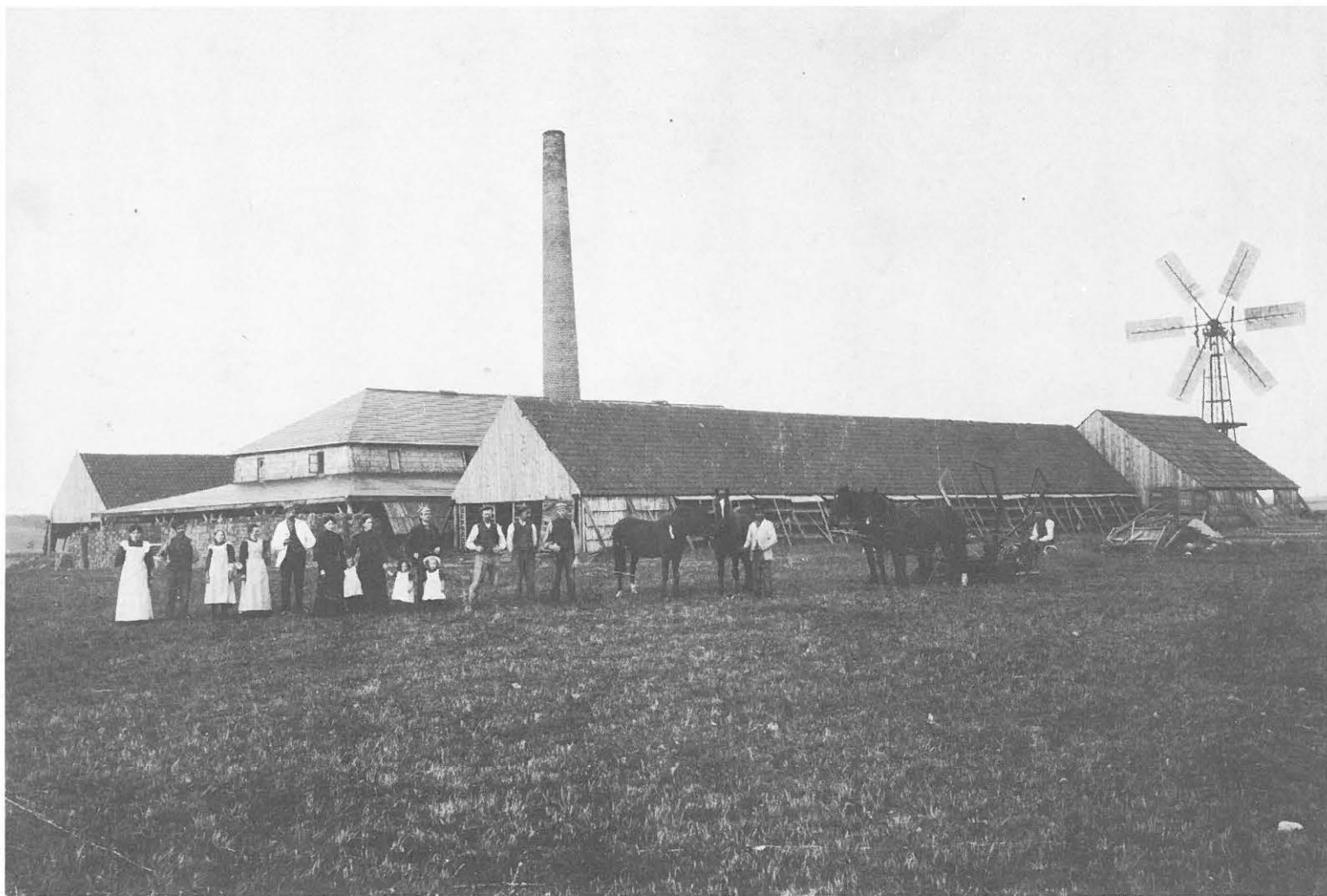
**fra det
gamle
album**

Dette billede fra Næstrup Skole 1927 er kommet fra Karen Pedersen, Hundborgvej 51, Thisted. Hendes far var Johs. Pedersen, Næstrup. I forreste række fra venstre: Gustav Nielsen, Ricard Pedersen, Niels Peter Nielsen, Holger Pedersen, Aage Sørensen, Ole Nielsen, Christian Nielsen. 2 række: Lydia Pedersen, Petra Jensby, Thea Overgaard, Marie Pedersen, Elfrida Nielsen, Anna Nielsen, Martha Nielsen, Alvilda Nielsen, Magna Dahlgaard, Anna Tousgaard, Magda Landbo Nielsen, Ester Overgaard, Gerda Overgaard, Lisbeth Overgaard. 3. række: Nikoline Nielsen, Astrid Dahlgaard, Karen Sørensen, Karna Nielsen, Ellen Nielsen, Hedvig Nielsen, Magda Sørensen, Kristine Pedersen, Nikoline Pedersen, Marie Tousgaard, Betty Sogaard, fru Jenny Overgaard, lærer Overgaard. 4. række: Chr. Dahl Nielsen, Asger Pedersen, Chr. Georg Sørensen, Thorvald Serup, Peder Pedersen, Henry Nielsen, Jens Ingvar Landbo Nielsen, Johannes Pedersen, Christian Tousgaard.

**fra det
gamle
album**

Flere er kommet med nærmere oplysninger om billedet øverst side 47 i »Jul i Thy« 1982. Billedet var fra fru Aase Krøigaard, Bakkevej 6, Virum. Hun er blevet kontaktet af Ellen Monberg, Rungsted, som er med på billedet, og hun kunne huske navnene på alle. Bageste række fra venstre løjtnant, cand. mag. og cand. theol. Niels Hansen, Th. Poulsen, Sjørring, Harald Schilling (faderen lokomotivfører), cand. theol. Jacob Holdt (senere lektor på Herlufsholm, derefter sognepræst på Sjælland), Gerda Høyer (faderen direktør på Koopmanns Slagteri), lærerinde Mathea Christensen, Ellen Jensen (datter af arrestforvareren, gift med ingeniør Monberg, Monberg & Thorsen), Harald Dolleris (branddirektør) og Samuel Aagaard (missionær). Forreste række: Addamine Jørgensen (faderen præst), Alfred Bech Larsen (fyrmeister), Elfrida Hyllested (bundtmager), Christian Nørgaard (sagfører), Ingrid Knudsen, Karen Bjerregaard (købmand), Ingrid Møller og overlærer Børresen. Om Ingrid Møller oplyser Anders Præstegaard, Hanstholm: Hun var datter af lærer Poul Møller, Thorsgade 6, og hustru Christiane, datter af Anders Borup (søster til min kone Petrine). Lærer Møllers havde seks pigebørn, der kom ud til deres bedstefar, A. Borup, og deres møster, Petrine. Der var tradition for, at realskolen skulle hen at se det sølvbæger, Ingrids bedstefar havde fået i 1911 ved barkskibet »Victoria«s stranding. Senere fandt A. Borup et stykke rav på et pund (500 gram), som også blev beundret, og de var også inde i redningshuset med robåd, hvor A. Borup fortalte om stranding og redningsforsøg.

fra det
gamle
album

Sådan så Sundby Teglværk ud ca. 1908. Harald Jensen, Oddesundvej 102, Thisted, oplyser, at manden i hvid jakke fra venstre er Kresten Borggaard. Han har på sin højre side sin kone og deres ældste datter, Mette. Manden, der står ved de to heste, er formentlig Jens Krogh, Sundby.

**fra det
gamle
album**

Få dage før sin bortgang sendte min bror, Einar Nørby, mig »Jul i Thy« og bad mig om muligt at identificere nogle af personerne i en realklasse i Thisted 1913, skriver Ellen Nørby Holm, Rønne. Det lykkedes at identificere de fleste. Bageste række: Lærer Antonsen, Hjalmar Bøggild (s. a. købmand B.), Kristen Kristensen (senere lærer på Nr. Nissum Seminarium), Sebrect Eyber, Martin ?, ukendt, Bertel Bertelsen, Fridtjof Østerby (malerm. Ø.), Sofus (Vøtz), rektor Børresen og en lærerinde. Næste række Mette Yde, Inger Prohaska, Ellen Nørby, cand. theol. Jac. Holt, Lizzie Conrads Eberlin (politim. og borgm. C. E.), Karen Margr. ?, to drenge ukendte, Agnete Undén, Elna Rønn Nielsen, to drenge ukendte. Imellem 1. og 2. række: Knud Bache (amtm. B.). 1. række: Ellen Nielsen (redaktør N.), lærerinde Matthea Christensen, Christiane ?, Karen Brix (d.a. B., Landlyst), ukendt, Gudrun Kirkegaard (snekerm. K.), Fanny Andersen (kunstmalersk. A., underviste i tegning), Einar Dybdal (skrædderm. D.), Hakon Børgesen.

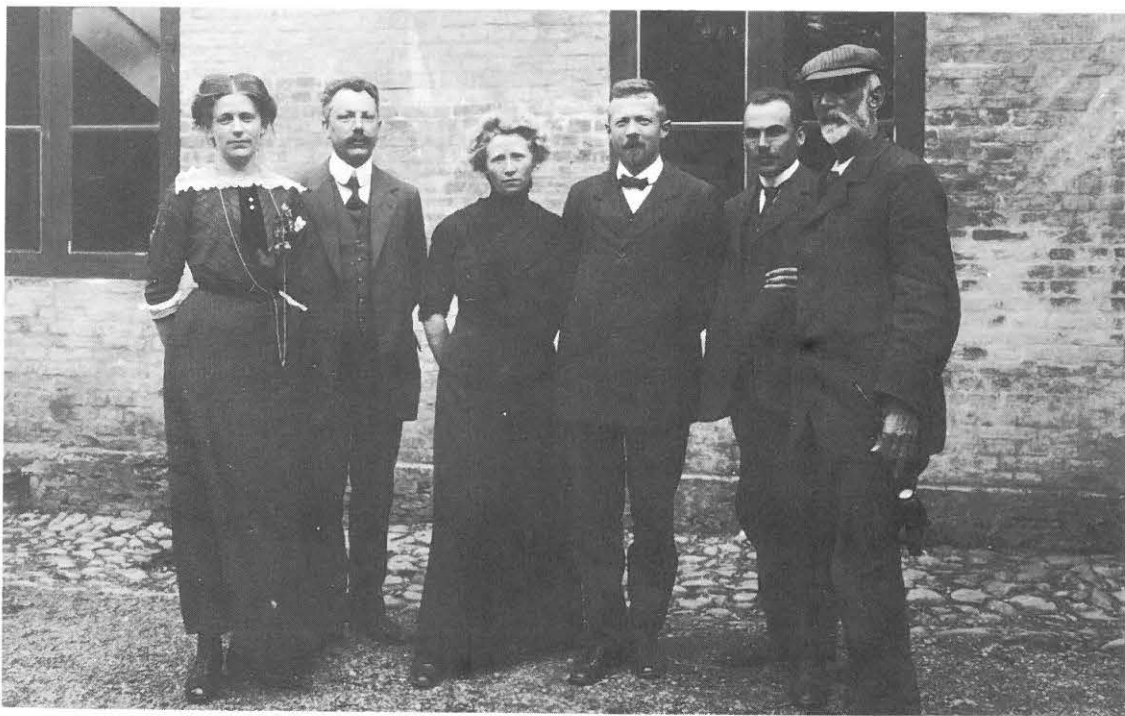

fra det
gamle
album

Nørhå Skole ca. 1928. Karl Hyldahl, Kalkværksvej 6, Nørhå, giver følgende oplysninger: Bageste række fra venstre: Marie Pedersen, Karen Vangsgaard, Marie Andersen, Kirstine Salmonsens, Anna Nielsen, Eva Munkholm, Nørgaard Lyhne, Aksel Nielsen, Kristian Nielsen, Frits Nielsen, Niels Borggaard, Anna Hyldahl, Anna Andersen, lærer Jensen. 2. række: Helga Sund, Edith Nielsen, Gudrun Nielsen, Thea Lyhne, Kathrine Bredahl, ukendt, Kathrine Andersen, Maren Kristensen, Marie Bredahl, Ebba Thomsen, Johannes Larsen, Niels Damsgaard. 3. række: Dagny Andersen, Klara Jørgensen, Martha Larsen, Elna Svendsen, Borggaard Svendsen, Børge Nielsen, Emil Bach Christensen, Karl Hyldahl, Peter Hyldahl, Elna Kristensen, Jenny Iversen, Astrid Nicolajsen, Musse Jensen, fru lærer Jensen. 4. række: Johannes Lyhne, Aksel Saugbjerg, Ingmar Lyhne, Nicolaj Nielsen, Knud Jensen, Andreas Sund, Søren Damsgaard. Sidste række: Marie Borggaard, Thea Bach Christensen, Anna Larsen, Ellen Iversen, Helga Thomsen, Krestine Nicolajsen, Kirstine Bach Christensen, Anna Bredahl, Magda Winter.

Min mor og far havde i Ydby is-, brød- og konfektureforretning, fortæller grosserer Peter Nørgaard Johannesen, Monradsgade 2 A, Herning. I mange år kom Julius Jensen med flødeis til os, og jeg var ofte med ham til Oddesund. Jeg hjalp med at skifte saltvand ud og pakke ny råis i kassetterne til træskabene i forretningerne. Billedet er taget i 1936 i Hvidbjerg, hvor cigarhandleren solgte Rønbjerg Is. Jeg mindes det, da det er 50 år siden Sigurd L. Sørensen fra Rønbjerg købte Pasteur i Thisted.

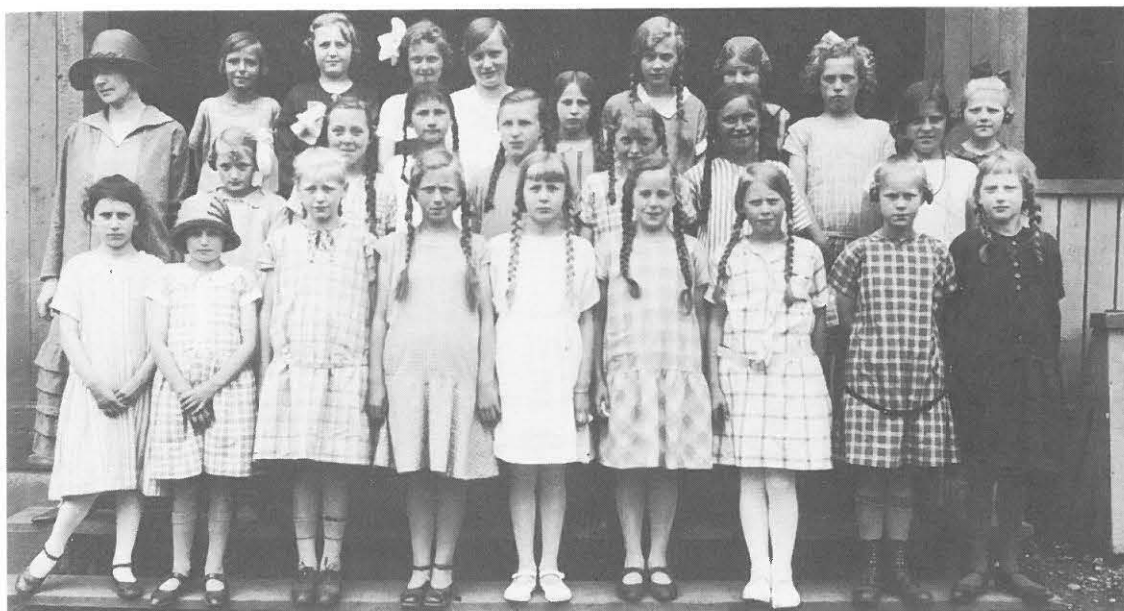

Dette er lærerne ved Thisted Børgerskole 1913. Den første fra venstre er ukendt. Derefter løjtnant Hansen, Mathea Christensen, cand. theol. Jacob Holdt, A. F. Antonsen og overlærer Børresen, oplyser en datter af A. F. Antonsen, Aase Krøjgaard, Virum.

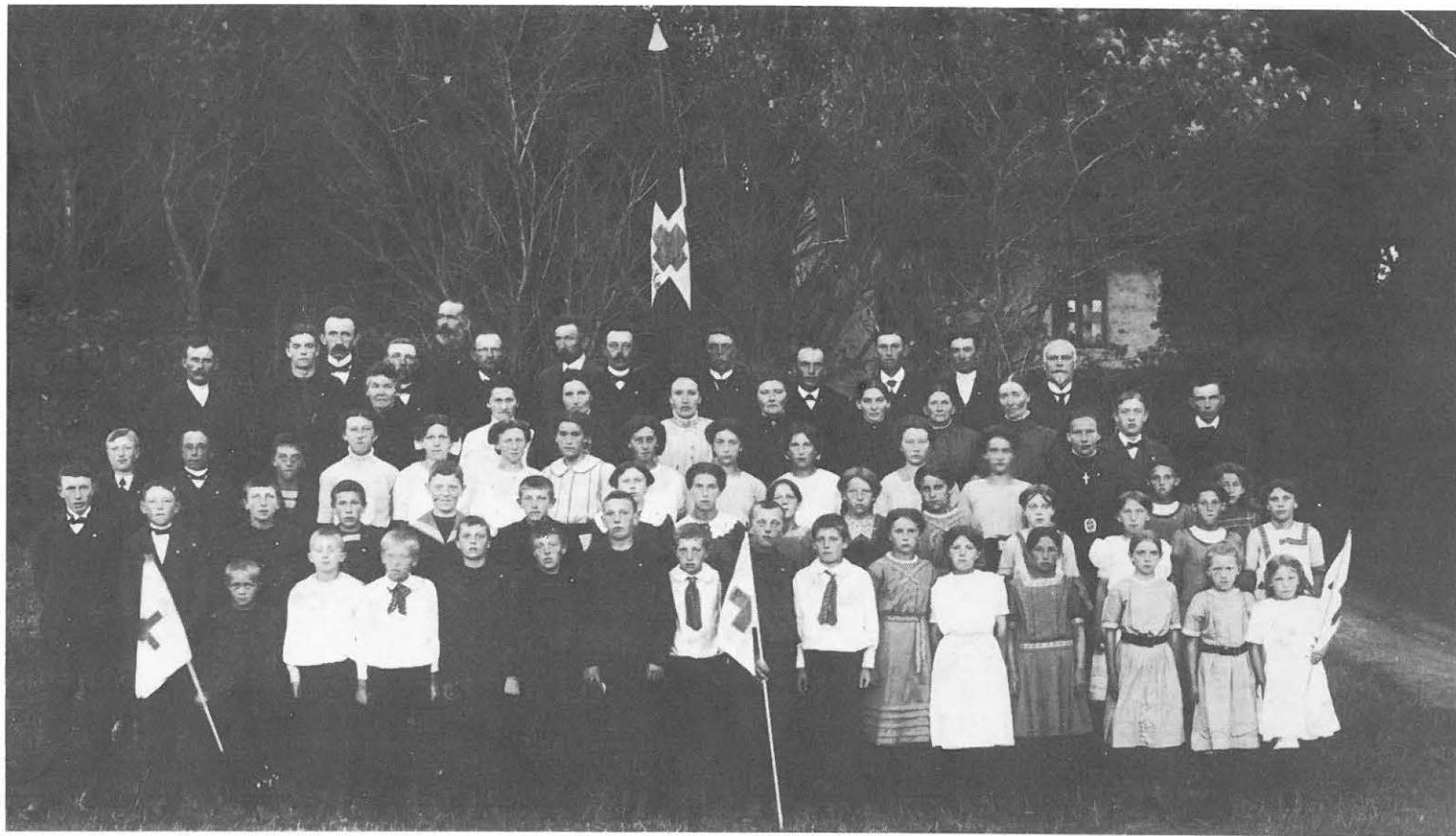
fra det
gamle
album

Olaf Nørgaard, Skivevej 9, Holstebro, har sendt endnu et billede fra Helligsø. Børnene i Helligsø Skole, stillet op ved østgavlen af skolebygningen. Billedet er taget tidligt på året 1919. Bageste række fra venstre: Peter Toft, Laurids Søndergaard, Marius Petersen, Erik Jensen, Frode Früstück, Jens Otto Nielsen, Jens Hermansen, Einar Nørgaard. Næstbageste række: Katrine Nikolajsen, Sigrid Nikolajsen, Hilda Mortensen, Kirstine Kobberø, Marie Jensen, Metha Smed, Elna ?, Olga Helligsø, Anna Kobberø, Maria Helligsø, Karen Mikkelsen, Kristiane Søndergaard. Midterste række: Johanne Toft, Klara Mortensen, Katrine Nielsen, Laura Pedersen, Anna Pedersen, Edith Mikkelsen, Sara Mikkelsen, Helna Skriver Mikkelsen, Maren Helligsø, Oda Skriver Mikkelsen. Næstforreste række: Emil Giltoft, Peter Giltoft, Kristian Etrup, Poul Nørgaard Mikkelsen, Martin Mortensen, Alfred Mikkelsen, Aage Mikkelsen, Helge Mikkelsen, Kristian Nikolajsen, Kristian Knakkegaard, Henry Victor Pedersen. Forreste række: Esther Petersen, Laurette Mikkelsen, Dagny Skriver Mikkelsen, Anna Helligsø, Elly Mikkelsen, Marie Nørgaard, Helga Mikkelsen, Mette Nikolajsen.

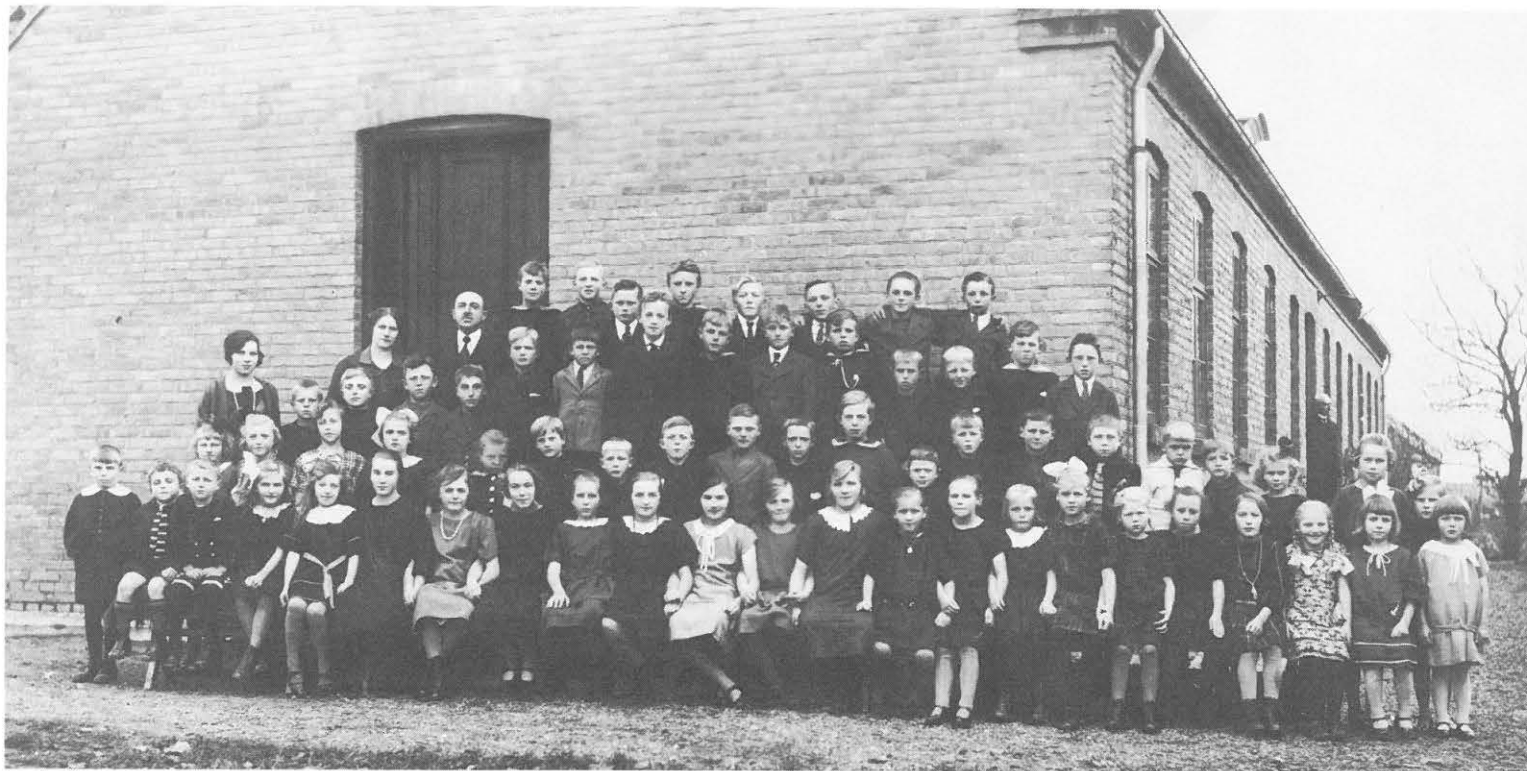
Disse to billeder kommer fra Erik Sodborg, Havekrogen 1, Vanløse. Det øverste er Thistedpiger på udflygt til Ashøje juli 1926. Øverste række fra venstre lærerinde frk. Helga Nielsen, Esther Dissing, Ellen Bøgeskov, Frida Christensen, Inga Poulsen, Rosa Jacobsen, Charlotte Støjberg, Marie Møller. Mellemste række fra venstre: Ellen Poulsen, Gudrun Jensen, Sofie Wadmann, Ellen Sørensen, Lilly Nielsen, Karen Holm, Meta Sørensen, Kathrine Mikkelsen, Ingeborg Nielsen. Nederste række fra venstre: Karen M. Hansen, Nora Nielsen, Martha Christensen, Karen Lykkemeier, Kamma Andersen, Inga Krogh, Agnes Thousgaard, Frida Højberg, Edith Jensen. — Det nederste er fra en folkedanseropvisning i Thisted 21. april 1928. Øverste række fra venstre Agnete Møller, frk. Mathea Christensen, Ellen Dahl, Marie Møller, Edith Jensen. Nederste række fra venstre: Mona Larsen, Inga Krogh, Ester Birkholm, Frida Højberg.

fra det gamle album

Den over 80-årige Karen Fuglsang i Vandet har kunnet give oplysning om næsten alle personer på dette billede af Blå Kors i Skinnerup og tilhørende børneforening ca. 1912. Forreste række fra højre: Jensine Sørensen, Stinne Mouritsen, Johanne Mouritsen, Stinne Stentoft (gift Kristiansen), Marie Stentoft (gift Ganderup), Anna Jensen, Karl Sørensen, Kristian Yde (med flag), Ole Sørensen, P. Knakkegaard Andersen, Lars Yde, Jens Agerholm, Viggo Jensen, Kristian Gade, Thomas (med flag). 2. række fra højre: Bertha Agerholm, Lise Hansen, Kristiane Gade, Kristiane Agerholm, Karen Jensen (gift Fuglsang), Metha Thøgersen, Maren Stentoft (gift Sloth), Sigrid Nedergaard, Johanne Agerholm, Anders Sørensen, Karl Johannes Witter, Frits, Lars Sørensen, Chr. Peter Stentoft, Anders Andersen fra Ludvigsborg. 3. række fra højre: Elisabeth Langgaard, Kristiane Hansen, Stinne Andersen, Maren Jensen (gift Ravn), ukendt, Maren Stentoft (gift Kjær), Augusta Jensen (gift Larsen), Margrethe Langgaard, Magda Nedergaard, Ellen Langgaard, Rita Agerholm, Stinne Hansen, Kr. Hansen, Knakkegaard Stentoft, Wille. 4. række fra højre: Niels Nielsen, Martin, fru Witter, fru Nedergaard, fru Sørensen, Nicoline Stentoft, Ajs Tofts kone, ukendt, Charlotte (møllereens kone), Stine. Bageste række fra højre: pastor Witter, Niels Kresten Hansen, Niels Overgaard, Poul Hansen (med fanen), Jens Toft, Mølleren, Kr. Stentoft, lærer Nedergaard, Adolf, ukendt, Immanuel Nedergaard, Kr. Andersen.

fra det gamle album

Eleverne i Hunstrup Skole i året 1925. Marie Kanstrup, Kløv Møllevvej 11, oplyser følgende: Øverste række fra venstre Alfred Bunch Mortensen, Hunstrup, Gotfred Matiasen, Hunstrup, Arne Hansen, Hunstrup, Nils Bertelsen, Grønbjerg, Thorvald Christensen, Grønbjerg, Frands Jensen, Kløv, Lars Pedersen, Klastrup, Anthon Frandsen, »Højbygaard«. 2. række: Anna Nielsen, Hunstrup, Kristian Pedersen (Henriksen), Møller Kristensen, Kløv, husbestyrerinde Anna Mortensen (senere gift med lærer Andersen), Svend Aage Ubbesen, Grønbjerg, Oluf Juhl Larsen, Grønbjerg, Gunnar Bunch Mortensen, Hunstrup, Frank Frandsen, »Kølbygaard«, Jens Knakkegaard Møller, Kløv, Aksel Andersen, Kløv, Simon Oddershede, Kløv, Jens Pedersen, Kløv, Alfred Pedersen (Henriksen), Hunstrup, Svend Aage Kusk Pedersen, Grønbjerg, Harald Jensen, Klastrup, Holger Jensen, Kløv. 3. række: Klara Knudsen, Hunstrup, Eva Kristensen, Grønbjerg, Dora Frandsen, »Kølbygaard«, Sofie Langballe, Kløv, Nils Andersen, Kløv Kær, Oskar Mortensen Bunch, Hunstrup, Johannes Kanstrup, Kløv, Anker Kanstrup, Kløv, Peter Nedergaard, Hunstrup, Henry ? (søn af fødermester på »Flyvskovgaard«), Henry Gregersen, Kløv Kær, Jens Kanstrup, Kløv, Svanborg (Bedsted) Pedersen, Klastrup, Alfred Larsen, Kølbygaards Mark, Aage Ubbesen, Grønbjerg, Vilfred ? (søn af fødermester på »Flyvskovgaard«), Hilda Knudsen, Hunstrup, Evelyn ?, Tove Hansen, Hunstrup. 4. række: Dick Aggerholm Jensen, Hunstrup, Thorvald Jensen, Kløv, Herluf Bedsted Pedersen, Klastrup, Ida Andersen, Kløv, Mary Oddershede, Kløv, Marta Kristensen, »Højbro«, Hunstrup, Edel Andersen, Kløv, Marie Pedersen, Klastrup, Karen Sastrup, Kløv, Anna Andersen, Kløv, Anna Jeppesen, Klastrup, Astrid Kusk Pedersen, Grønbjerg, Elna Larsen, Hunstrup, Margrethe Slot Jensen, Nikoline Pedersen, Klastrup, Marie Kanstrup, Kløv, Ester Ubbesen, Grønbjerg, Edith Ubbesen, Grønbjerg, Kirstine Andersen, Kløv Kær, Mary Bunch Mortensen, Hunstrup, Karen Nedergaard, Hunstrup, Margaret ?, Ella Hansen, Hunstrup. – 20 af disse elever begyndte i den ny skole i Kløv 1. november 1925.

fra det gamle album

Thisted Børgerskoles 7. a var i 1927 på udflugt til Ashøje. Edith Frost Nielsen, V. Vedstedvej 1, Ribe, har gemt billedet og kan opgive navnene på de fleste. Forreste række fra venstre: Valdemar Langballe, Tage Bondesen, Viggo Hansen, ukendt, Aage Larsen, Emil Hede, Jens Petersen, Erland Kristensen, Børge Pedersen. 2. række: Anna Nielsen, Erna Jensen, Alma Eliassen, Karen M. Larsen, Edith Frost, Martin Petersen, Anders Christensen, Vagn Olsen, Petrus Hyldahl, Henry Nielsen. 3. række: Fanny Bisgaard, Agnes Larsen, Helene Jørgensen, bagved: Nora Tobiasen, Hardy Nielsen, Gudrun Hjortman, Gerda Jakobsen, Ella Hansen, bagved: Chr. Højberg, Ellen Mortensen, Lilly Pedersen, Angelica Petersen, Betty Overgaard og bagest lærer Nørgaard.

fra det
gamle
album

25 år efter havde nogle af klassens elever, som stadig var bosiddende i Thisted, arrangeret en sammenkomst for på den måde at fejre 25 års jubilæum. 23 elever var mødt på Hotel Royal den 26. april 1952. Forreste række fra venstre: Ellen Mortensen, Fanny Bisgaard, Erna Jensen, Nora Tobiasen, Gudrun Hjortman, Ella Hansen, Viggo Hansen. 2. række: viceskoleinspektør Hald, Tage Bondesen, Jens Pedersen, Erland Kristensen, Børge Petersen, Emil Hede, Vagn Olsen, Martin Pedersen, Lilly Petersen og yderst skoleinspektør Antonsen. 3. række: Vera Nielsen, Edith Frost, Ingrid Munch, Betty Overgaard, Angelica Petersen, Anders Christensen, Henry Nielsen, Chr. Højberg.

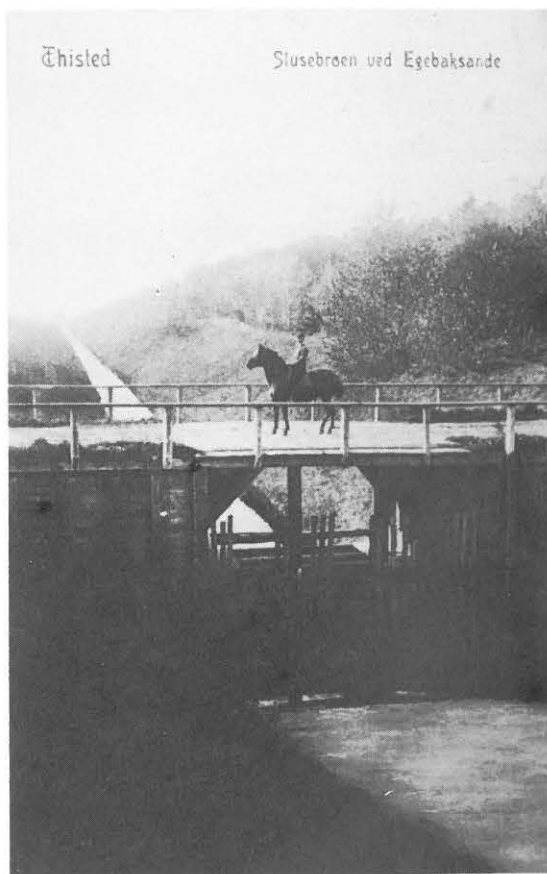

**fra det
gamle
album**

Arup Friskole sommeren 1901. Billedet er indsendt af Åse Hjelm Nielsen, Tømmerbyvej 210, Vesløs. Oplysningen om de enkelte elever er givet af nr. 3 i tredje række, Karl Kyndi, fisker og fiskeeksportør i Amtoft (1893-1978). Øverste række fra venstre: Peter Kjeldsen, Gustav Amtoft, Martin Frimer, Jeppe Kjeldsen, Kristen Nielsen Christensen, Anders Jensen, Sigurd Jensen, Ejnar Jensen, Laurits Kjeldtoft, Emanuel Christensen. 2. række: Louise Frimer, Kathinca Frimer, Mathilde Nielsen, Johanne Kristensen, Anna Kjeldtoft, Karen Nielsen, Margrethe Nielsen, Nicoline Kjeldsen, Kristine Poulsen, Dorteia Christensen. 3. række: Aage Kjeldtoft, Erik Kjeldtoft, Karl Kyndi, Karl Kjeldsen, Otto Kristensen, Johannes Kristensen, Aksel Jensen, Laurits Kyndi, Kristian Kyndi, Adolf Nielsen, Johannes Jensen, Andreas Amtoft. Nederste (4.) række: Ellen Flyvholm, Andrea Nielsen, Ottomine Nielsen, Karoline Nielsen, Maren Kyndi, Kristine Jensen, Margrethe Jensen, Helga Jensen, Mariane Jensen (lærerinde, Hundslund ved Horsens).

I et gammelt album har Chr. P. Morell Mølgaard, Odde-sundvej 123, Sundby, fundet dette fotografi fra omkring 1875 af familien Stentoft, der boede i Skinnerup nær Hønbjerg. Forældrene er Chr. Peder og Anna Kirstine Stentoft. Børnene fra venstre: Kristine, der blev gift med Anders Toftdahl, Kåstrup. Ellen, der blev gift med hotelejer Jens Bertelsen, Odense. Kristiane, født 1873 og gift med Hans Chr. Morell Møllgaard, Sundby. Deres søn har overladt billedet til »Jul i Thy«.

Slusebroen ved Egebaksande blev anlagt i forbindelse med udtørringen af Sjørring Sø. Da kaptajn Jagd deltog i anlægget af en telegraflinje fra Skive til Nykøbing og Thisted, øjnedes han rige muligheder ved at gennemføre en udtørring. Ad kanaler og åer skulle vandet ledes ud i Ove Sø, videre til Ørum og Flade søer og ud i Thyborøn Kanal. Kaptajn Jagd nåede aldrig at høste økonomisk udbytte af sin indsats. Han boede sidst på Egebaksande.

fra det
gamle
album

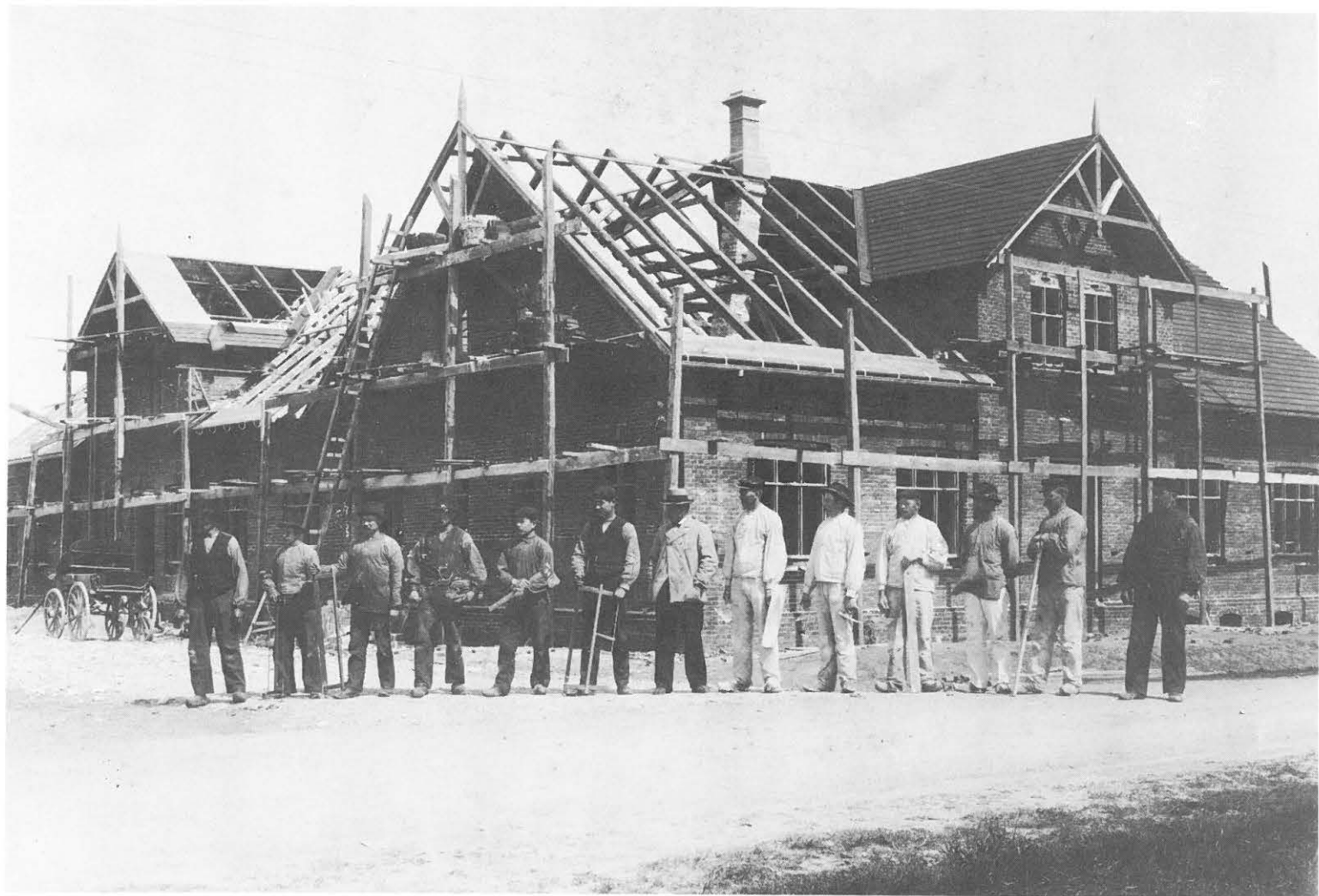
Postgården og Telegrafstationen i Vangså ca. 1907. Billedet er kommet fra Ebba Kjærgaard-Jensen, Marievej 8, Snedsted. Hendes bror, strandfoged Arne Nystrup Hansen, Vangså, giver følgende oplysninger om personerne fra venstre: Tjenestepigen Signe Trab, Valdemar Nystrup (blev vognmand og købmand i Vildsund, død 1962), Valborg Marie (gift Dybdahl, bosat i København), Andrea Nystrup Hansen, f. Kjærgaard. På armen har hun Chr. Amos Kjærgaard Nystrup Hansen (født i 1906, købmand ved Fredensborg, død 1981), Niels Nystrup Hansen (var kgl. kørende landpost, død 1941), Peder Erhard Nystrup Hansen (fik ruten efter sin far, boede i Thisted i mange år, flyttede til Hornbæk, død 1978). På postvognen Vangså-Thisted sidder Hans Pejtersen, der flyttede til Nr. Vorupør. Postvognen var beregnet til 6 passagerer, men somme tider var der dobbelt så mange med.

Endnu omkring 1930 var der livlig markedshandel ved Landmandshotellet, der stødte op til Frederikstov i Thisted, og dette syn var ikke usædvanligt. Den lille til venstre med stokken er en søn fra Landmandshotellet: Henning Andersen, nu landsretssagfører i Hvidtsted ved Ringsted. Derefter politibetjent J. P. Jensens søn, Herluf. Den store er Niels Jensen, senere bilsælger. Billedet er fra Frida Jensen, der i 32 år var servitrice på Landmandshotellet. Hendes søster, Anna Andersen, var gift med hotellets ejer.

Dette billede blev taget, da Thisted Kolonialhandlerforening 4. juni 1927 fejrede 25 års jubilæum. Dengang var der omkring 35 kolonialhandlere (købmænd) i Thisted. Bestyrelsen bestod af de fem herrer. Bagest fra venstre Otto Mortensen, der havde forretning i Østergade 19, Aage Jensen, Nytorv (nu Arne Svendsen) og Th. Thomassen, hjørnet af Asylgade og Frederiksgade. Forrest C. Fredskild Christiansen, Vestergade 25, og J. P. Dige, Købmandsgården på hjørnet af Østergade og Strandgade, nu revet ned. Billedet er fra Esther Fredskild Christiansen, Aalborg.

**fra det
gamle
album**

Østerild Kro blev opført i 1904, da Thisted-Fjerritslevbanen åbnede. I midten krojer Lars Nielsen. Til højre seks murere, til venstre seks tømrere. Nr. 3 fra venstre er tømrer Jens Gregersen. Samme år fik Lars Nielsen bygget Hunstrup Kro. Billedet er kommet fra en søn af kromanden: Tage Hove-Nielsen, Ny Ryomgård mellem Randers og Grenå.

»Køb Hatten i Nr. 18« var bundtmager Niels Søndergaards slogan for forretningen Vestergade nr. 18. Billedet er fra 40 års jubilæet i 1936. Bagest juniorchefen, Henry Søndergaard. Pigerne er fra venstre Anna Østergaard, Nørregade, Emma Nielsen, Skovsted, nu Kirkebakken 13, Esbjerg, bypigen Gerda Andersen, datter af lods Viggo Andersen, Grethe Nielsen, Dragsbæk, senere gift med Henry Søndergaard, og Aase Møll Christensen, senere gift med cigarhandler Sv. Aage Kjærgaard, Nytorv. I forreste række frk. Døhr, Gerda Søndergaard, nu Grønkjær, Elmegade 21, fru Henriette Søndergaard og bundtmager Agnes Petersen. Niels Søndergaard døde i 1932.

Anna Kathrine Enevoldsen, Jernbanegade 8, Viborg, mener, at dette fotografi fra Jernbanegade i Thisted er taget 1909-10. Hotelejer Poulsen, Hotel Jylland i Vestergade, er på spadseretur sammen med sin kone. De nærmestliggende huse ser i dag omtrent ud som dengang, men i baggrunden til højre skete der store ændringer, da Landmandsbanken, nu Den danske Bank, opførte en ny bygning ud mod Storetorv.

**fra det
gamle
album**

Samtlige elever i skolen på Helligkildevej i Hvidbjerg blev fotograferet 8. april 1935. I venstre side står lærer Støttrup, i højre sider lærer Grusgaard. Foran lærer Grusgaard sidder lærerinde Noline Larsen, der var lærerinde på forskolen ved Jegindøvej, men hun fik lov til at komme med på billedet. Det er sendt til Jul i Thy fra Anna Katrine Enevoldsen, Jernbanegade 8, Viborg.

Dette billede er fra Kjelstrup Fattiggård 1912, oplyser Anton Thomsen, Nørhå Byvej 7. Bestyrer Thomas Klit Thomsen står ved en radrenser sammen med sønnen Anton. Hans kone Abelone har sønnen Thomas på armen. De tre knælende er ved at tynde roer ud. Det gjorde man dengang med små håndhakker. Anton Thomsen kan ikke huske, hvem manden er. Ved hans side Jensine, der var pige på fattiggården, og Johanne, som senere blev det.

Ejeren af Café Snorren ved Thisted Havn, Emil Jacobsen, blev fotograferet sammen med sin kone Anna og deres døtre omkring 1934. Døtrene er Emilia, Ingrid og Eva. Familien flyttede senere til Århus og drev en fiskeforretning. Billedet er fra Esther Thomsen, Vestergade 2, Thisted.

Salomon Jepsen, Rydevænget 113, Århus, var i 1926 forkarl på Landlyst ved Thisted og kørte selvbinder med tre heste for.

Der er kommet oplysning om flere personer på billedet side 55 i Jul i Thy 1981. Det er fra et møde med repræsentanter for elværker i Thisted Amt ca. 1940. Siddende fra venstre Birton Nielsen, Hønbjerg, Jens Bukh, Flade, og yderst til højre Chr. Hvelplund, Aldershvile, Thisted. 2. række konsul Thomsen, Thisted, borgmester Haurum, Nykøbing, Gunnar Bredsted, Ø. Jølby, viceinspektør Antonsen, Thisted, konsul Richard Hove, Thisted, og socialinspektør Jørgensen, Nykøbing, der har sin søn, Gunnar, med. I rækken bagved står bl. a. Chr. Westergaard, Kjærgårdsholm, Nors, og driftsbestyrer Jensen, Thisted Elektricitetsværk. Bagest ved vinduet længst til venstre Peder Kortbæk, Mellem Jølby. I midten overlærer, byrådsmedlem Marius Jørgensen, Thisted.

*Tilbageblik over store og små begivenheder
i tiden fra oktober 1982 til oktober 1983.*

Året der svandt

OKTOBER

1. oktober 1982 var det 100 år siden, C. Berg oprettede Thisted Amts Tidende. 1. april 1970 ændredes navnet til Thisted Dagblad som følge af, at Thisted Amt ophørte med at eksistere som selvstændigt amt.

Efter næsten 40 års virke trak Alfred Kanstrup sig tilbage fra Politikontoret i Thisted. Hans opgaver har især været motorpapirer og pas. Nu vil han hellige sig sang og musik.

Frisør Gunnar Kristiansen, Vestervig, har i 25 år passet den klimatologiske målestation i Vestervig. Han er over 27.000 gange gået ud i sin have for at aflæse termometer og vandmåler.

Thyboforeningen i København havde som taler ved 41 års stiftelsesfesten fhv. minister Jens Risgaard Knudsen, der er født i Fjerritslev. Han mindedes sin ungdomstid som gartner i Thisted.

Den 9. oktober var det 50 år siden, de blå pige-spejdere i Thisted begyndte deres virke. Stifterne var Gerda Nørby og Søster Madsen.

Den 80-årige Peter Kristensen har til plejehjemmet Sct. Thøgers Gård i Vestervig syet et altertæppe, som bruges ved de månedlige gudstjenester. Han stammer fra Koldby.

For 45 år siden var der 53 skoler i det område, der i dag dækkes af Thisted Kommune. Nu er der kun 20 skoler tilbage, og nogle af dem er i fare for at blive lagt ned.

Bertha Bjerregaard, født 6. marts 1883, døde 18. oktober 1982, godt på vej til de hundrede. Til Jul i Thy 1973 fortalte hun om sit begivenhedsrige liv. Hun kunne huske, at hun sammen med sin far, kunstdrejer C. Bunch, havde besøgt digteren J. P. Jacobsen.

Thisted-Garden fejrede den 23. oktober 25 års jubilæum. Garden blev oprettet af den daværende musikdirektør i Thisted, Aksel Hansen. I dag er hans søn, Erik G. Hansen, gardens dirigent.

Efter 43 år som opsynsmand i Vildtreservatet mellem Klitmøller, Hanstholm og Tved har Kjeld Nielsen, Ørgård, trukket sig tilbage. Hans opgaver deles mellem tre skovløbere: Ejvind Andersen, Nors, Sv. Egon Odgaard, Sårup, og Karl Gustav Dahlgaard, Vilsbøl.

Han Herreders Landboforening fejrede 22. oktober 125 års jubilæum. Formand siden 1979 er Ejvind Vinther, Selbjerggård, Tømmerby.

Bertha Bjerregaard, Thisted, døde 18. oktober i en alder af 99 år. Hendes far var kunstrejer C. K. Bunch, Storetorv i Thisted. I 1907 blev hun gift med by- og herredsfuldmægtig S. Bjerregaard, der blev borgmester i 1925 og døde i 1948. Bertha Bjerregaard sad i Thisted Byråd 1949-53.

NOVEMBER

1. november var det 75 år siden, Thisted Brandvæsen blev en institution med fast mandskab og en hestetrasket brandsprøjte. Tidligere eksisterede Thisted Kjøbstads Brandvæsen, der udskrev mandskab til at betjene en håndsprøjte.

Billedhuggeren Johan Galster tegner julemærker med motiver fra Thisted og Hanstholm. Overskuddet går til Røde Kors.

I den gamle skole i Arup fremstilles stole, der eksporteres til lande over store dele af verden. Fabrikant Vagn Holmehave får hjælp af sin kone og søn plus en arbejdsstyrke i forhold til afsætningen.

Alfred Kanstrup, Thisted, har udsendt sit fjerde bånd – otte salmer af Grundtvig. Optagelsen har fundet sted i Ræhr Kirke under medvirken af kirkens organist, Jenny Larsen, Vigsø. Omslagstegningen er udført af Lilian Linde, Ræhr.

To Hanstholm-fiskere, Knud Iver Jensen, Gyvelvænget 279, og hans søn Henning Jensen, redede sig i land, da deres kutter, »Heidi« natten til 18. november strandede ved Bøgestedrende.

Vilhelmine Hove Andersen, Solgården i Hundborg, fyldte 100 år den 18. november. Blandt gæsterne var amtsborgmester P. E. Eriksen. Hun mistede sin mand, J. Hove Andersen

for 25 år siden. Ægteparret blev gift i 1909 og har boet i Heltborg, Vandet og Thorsted.

Der er taget fat på at ophugge et DC-7-fly, som i 8 år har stået ved Thisted Lufthavn. Maskinen blev i sin tid købt af grosserer Børge Johansen med henblik på et diskotet i Vestervig, men planen lod sig ikke gennemføre. Engelske skrot-handlere har købt flyet for 7000 kr.

DECEMBER

1. december var det 50 år siden, Alma Hansen blev organist ved Skinnerup Kirke. For sin store indsats har hun modtaget fortjenstmedaljen i sølv.

Mejeribestyrer Johannes Holm siger efter nedlæggelsen af Nors Andelsmejeri fra 1. november 1982: Hvis afgørelsen var blevet udskudt til nærmere overvejelse, er det sandsynligt, at mejeriet havde eksisteret den dag i dag.

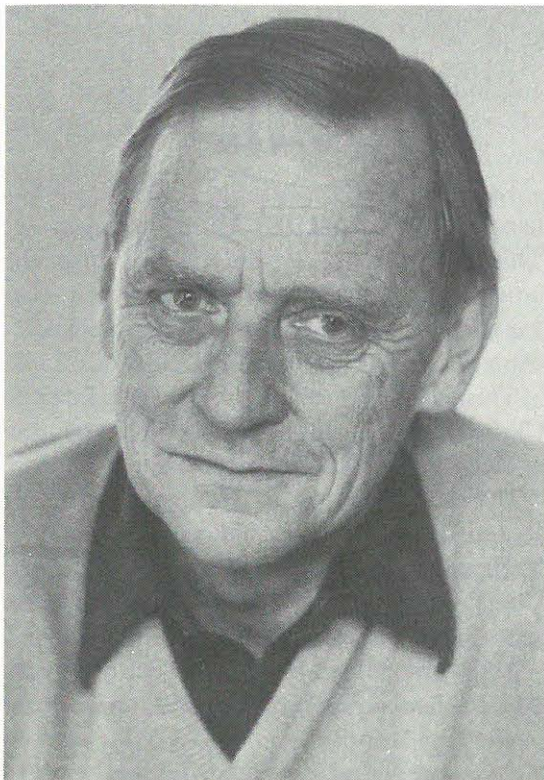
Fru Grethe Stief, gift med professor ved Københavns Universitet, Carl Stief, har overtaget Egebaksande ved den udtørrede Sjørring Sø. Hendes far, dyrlæge L. Toft, fik part i gården i 1927 og blev eneejer 6 år senere. I 1977 afhændede han gården til sine to børn, Hans Carl Toft, Bjørndalgård, Thyholm, og Grethe Stief. Nu har Grethe Stief købt sin broders part for 2,4 millioner. Til gården hører 360 tdr. land.

Arkivar Orla Poulsen, Byhistorisk Arkiv i Thisted, og adjunkt Knud Holck Andersen, Thisted Gymnasium, har skrevet en bog om besættelsestiden i Thy og på Mors.

Sparekassen Thys lederpris for 1982, 5000 kr., gives til postbud Karl Henry Jensen, Ræhr, for en mangeårig indsats til gavn for ungdommen på Hanstholmen.

Ved en fest på Ydby Kro mindedes man digteren Hans Bakgaard, der døde 29. december 1972. Omkring 150 deltog i festen, der blev ledet af formanden for Hans Bakgaard-selskabet, Viggø J. Vestergård. Lone Lau og Carl Nielsen underholdt.

Hanstholm Havns Fiskeriforenings konsulent

Læge Torben Gjerløff, Thisted, modtog som den første Mefa-prisen på 25.000 kr. Prisen er indstiftet af Foreningen af danske Medicinalfabrikker. Den skal hvert år uddeles til en praktiserende læge, der har gjort en særlig fortjenstfuld indsats. Torben Gjerløff har arbejdet for at få spædbørnsdeligheden nedsat.

gennem 5 år, Jes Jessen-Klixbüll, fratræder ved årets udgang. Han har taget mod et tilbud om at blive administrator for rederne bag »Jesper Belinda« m. fl. fiskefartøjer.

Thisted Kommunes ældste, Krestine Petrea Bertelsen, Vesløs, fylder 27. december 105 år. Hun bliver passet hjemme af en datter.

Katja Schumann har af det konkursramte Cirkus Schumann købt fem ponyer af den engelske Connemare-race. De skal opstaldes på stutriet Kolkjær, der ejes af Jyte Jarl. Hendes datter, Jette, skal passe hestene.

Direktør H. Zink, Thisted, bliver fra 1. januar direktør for Den danske Banks afdeling i Århus. Han har været i Thisted i 8 år.

Niels Jensen udnævnes til direktør for Han-

dels- og Landbrugsbanken i Thisted fra årsskiftet. Han afløser Asger Blaabjerg, der har været direktør siden 1962. Sygdom har tvunget ham til at træde tilbage.

Lilly og Niels Chr. Gravesen, Kjelstrup, modtog Kærbyholm-legatet for deres indsats inden for jerseyavl. Niels Chr. Gravesen har fra 1971 været formand for Thy Jerseyforening.

JANUAR

Chr. Bornerup har overdraget Bornerups Kontorcenter i Thisted til sin søn, Niels Henrik Bornerup. Chr. Bornerup fortsætter som administrator for A/S Albert S. Bornerup.

Folketingskandidat for Venstre i Thistedkredsen, Leo Berwald, bliver fra 1. februar driftsleder på mejerivirksomheden Arinco i Videbæk, der modtager 150 millioner kg mælk om året. Leo Berwald har i en halv snes år været ansat på Mejerigården i Thisted.

Kgl. kammersanger Einar Nørby døde i en alder af 86 år. Han var født i Thisted, blev uddannet som radiotelegrafist og begyndte at synge hos Vilhelm Herold. Han debuterede på Det kgl. Teater i 1928 og nåede at fejre 40 års jubilæum, før han tog sin afsked som 72-årig. Til Jul i Thy 1978 fortalte han om sin barndom i Thisted.

Som direktør for Den danske Bank i Thisted er udnævnt den 43-årige Søren Gadegaard Sørensen, Helsingør. Han stammer fra Vesløs, hvor hans far, der nu er bosat i Thisted, var mejeribestyrelse. Søren Gadegaard Sørensen begyndte i Den danske Bank i Thisted i 1956.

Direktør H. C. Lilleøre, Thy Korn i Bedsted, har for 5,8 millioner kontant købt Tandrup i Bedsted af Preben Lützhøft. Overtagelsen finder sted 15. marts. Der hører 400 tdr. land til gården.

Den 28. januar var det 150 år siden, Tinghuset i Vestervig blev indviet. Det var i brug til sit oprindelige formål indtil retskredsens nedlæggelse i 1973. Arresten blev nedlagt allerede i 1949.

Handels- og Landbrugsbankens guldmedaljer blev uddelt til fiskeskipper Aage Didriksen, Klit-

møller, og indehaverne af Thy Elektro: Vagn Heskjær og Hans Chr. Thomsen.

Ved generalforsamlingen i Thisted Bryghus 29. januar trak direktør Aksel Mikkelsen sig tilbage. Han har i 41 år været i bestyrelsen og formand i over 30 år. Han blev hyldet af den ny formand, Henning Mark, der i sin beretning gav meddelelse om et rekordår.

Hurup Håndværker- og Borgerforening udnævnte grosserer Knud Poulsen til »Årets møller 1983«. Han har gjort en stor indsats for by og egn.

FEBRUAR

Kriminalassistent Tage Hornstrup, Thisted, udnævnes til kriminalkommissær og souschef ved kriminalpolitiet i Aalborg fra 1. marts.

Peter Lauridsen, »Den kloge mand«, der har overdraget sit hus i Hørdum til den næste kloge generation og nu bor i Koldby, belønnes for sin mangeårige indsats for idrætten i Koldby-Hørdum. Jydsk Boldspil Union har skænket ham en rejse til pokalfinalen i fodbold på Wembley i London.

Operasangerinden Dorrit Basse, der bor i Sydthy, medvirker i en radioudsendelse i anledning af 200-året for Grundtvigs fødsel. Hun akkompagneres af Thisted Kirkes organist, Gwyn Hodgson.

Landinspektør Poul Boe, der i næsten 40 år har været formand for Musikforeningen for Thisted og Omegn, er af dronning Margrethe udnævnt til Ridder af Dannebrogordenen. Han har overværet samtlige 150 koncerter i musikforeningen siden starten i april 1943.

Thisted har fået en ny distriktstoldchef, Benno Christiansen, der afløser J. Lind Johansen, der er blevet toldchef i Nykøbing Falster.

Den 35-årige fisker og redningsmand, Arne Baltesen, Nr. Vorupør, bliver strandfoged for Vorupør søndre len. Han afløser sin onkel, Niels Chr. Pedersen, der i 1957 blev strandfoged efter Arne Baltesens bedstefar.

Direktør for Hotel Hanstholm i omtrent 10 år, Karsten Jensen, har købt Hotel Hilltop i Skive til overtagelse 1. april

Overlæge Svend Kratholm, Thisted, siger til Thisted Dagblad, at mange hospitalsindlæggelser er unødvendige. Folk kan ofte hjælpes fuldt

Direktør H. C. Lilleøre, Thy Korn i Bedsted, købte i januar Thys næststørste gård, Tandrup, af Preben Lützhøft (til venstre). Sælgeren og den ny ejer er fotograferet foran gårdens hovedbygning. Ejerskiftet fandt sted 15. marts. Thys største gård er Rosvang.

så godt og langt billigere hos en praktiserende speciallæge.

MARTS

Der findes sikkert ingen steder i Danmark, hvor interessen for ridning er så stor som i Thy, mener drivkraften bag Frøstrup Ridecenter, Peter Lindell.

Trafikminister Arne Melchior var 7. marts i Thy for at blive orienteret om to projekter: en omfartsvej vest om Thisted og en udvidelse af Hanstholm Havn. Besøget var en positiv oplevelse, sagde ministeren ved afrejsen, men han lovede ikke noget.

Ved et skyttestævne i Borris besatte Troels Ifversen, Hvidbjerg-Ørum, førstepladsen i veteranklassen.

Inden for kommunalpolitik er det svært at være bare nogenlunde populær på grund af de besparelser, der skal gennemføres, sagde Nora Hornstrup, Todbøl, på et møde i Snedsted.

Et nyt direktørpar har overtaget ledelsen af Hotel Aalborg i Thisted: Jette og Henrik Rysgaard. Han er fra Nors, hun fra Skive. De har blandt andet arbejdet på Grand Hotel i Odense. Det er indtil videre Handels- og Landbrugsbanken, der står som ejer af hotellet.

Hotel Hansthols nye direktør bliver den 28-årige Kjeld M. Olsen, hidtil banketcheff på Hotel Scandinavia i København. Fru Linda Olsen deltager i den daglige drift af hotellet, der ejes af familien Glud og fru Kamma Madsen, Ebeltoft.

Et ungt par fra Thy, Lars Larsen fra Hurup og fru Brunsborg Larsen fra Snedsted, har stor succes med Jysk Sengetæppeleger. De har 35 butikker med en årlig omsætning på 150 millioner. Lars Larsen har været ekspedient i Magasin H & Li Thisted.

Bjarne Kragh, Thisted, 17 år, vandt Danmarks-Mesterskab i Gladsaxe. Han sejrede i finalen i 200 meter brystsvømning med vindertiden 2,21,7. Det var 3 sekunder bedre end den hidtidige danske rekord.

Den 14. marts var det 75 år siden, H. Chr. Søe oprettede Engelsk Beklædnings Magasin i Thisted. Forretningen blev i 1934 overtaget af N. G. Mikkelsen. Siden 1969 har den været drevet af sønnen, Jørgen Mikkelsen.

Klitplantør Svend Jensen, Stenbjerg, trækker sig tilbage efter 27 års virke ved udgangen af april. Han afløses af Henrik Schjødt Kristensen, Åbenrå Statsskovdistrikt.

APRIL

1. april var det 25 år siden, P. E. Eriksen blev medlem af Viborg Amtsråd. I 1970 blev han den første amtsborgmester for de sammenlagte Thisted og Viborg amter. P. E. Eriksen var i folketinget fra 1956. Han trådte ud, da han blev amtsborgmester.

1. april var det 25 år siden, Chr. Hansen blev medlem af Ræhr-Hansted-Vigsø Sogneråd. Han blev sognerådsformand i 1966 og valgtes til borgmester for Hanstholm Kommune fra 1. april 1970.

Thisted Kommunes ældste, Kirstine Bertelsen, Vesløs, døde 30. marts. Hun blev 105 år den 27. december 1982.

Et flertal på 12 i Thisted Byråd stemte for nedlæggelse af skolerne i Vandet, Vang, Sønderhå og Skjoldborg, og flertallet besluttede samtidig at nedlægge overbygningen på Thisted Borgerskole fra august 1984.

Musikforeningen for Thisted og Omegn fejrede 40 års jubilæum 7. april. Omkring 900 lyttede i hallen ved det tidligere gymnasium på Munkevej til Aalborg Symfoniorkester, dirigeret af David Robertson, og den russiske pianist Grigorij Sokoloff som solist i Tjajkovskijs klaverkoncert i b-mol. Foreningens formand, Poul Boe, blev hyllet af Thistedes borgmester, Svend Thorup, og amtsrådsmedlem Ruth Schjødt-Pedersen.

Billedhuggeren Anne Marie Carl Nielsens gipsskulptur af Hanstholmfiskeren C. C. Harbo opstilles i Hanstholm Fyrs tidligere maskinhal, der nu er en del af museet på fyret. Gipsskulptu-

ren har stået på Koldinghus. Bronzeudgaven står på havnen i Skagen.

Sydthy Kommunalråd går ind for, at der rejses fredningssag for at sikre Vestervig Kirke mod forstyrrende byggeri.

Kreditforeningen Danmark har overtaget Frøstrup Forsamlingshus. Efter en brand blev huset genopført i 1980 for 1,2 million. Erstatningen efter branden var på 400.000 kr., men rentebyrden blev for stor for aktionærerne, bl. a. fordi udlejning til kommunen ikke gik efter planen.

Restaurant Marina ved Thisted offentlige Markedshal er overtaget af Doris og Freddy Thomsen, der har drevet Brogades Grillbar. Marina har i omtrent en snes år været drevet af Henry Høy, der tidligere havde servicestation på den anden side af Kystvejen.

Som anerkendelse for grafiske arbejder modtager Flemming Lyng, Hillerslev, et arbejdslegat fra Statens Kunstfond til hjælp under videre kunstnerisk uddannelse.

MAJ

Margrethe Laursen, Agger, har efter 32 år som organist ved Agger Kirke trukket sig tilbage fra 1. maj. Hun blev organist efter sin far, lærer H. Kirkegaard.

Den ny ejer af Sundby Jernstøberi, Flemming Bjerregaard, har fået gang i produktionen, og der er nu arbejde til en snes mand. Sundby Jernstøberi blev grundlagt 1855.

På Dragsbæk hjemmet er der nu kun 11 ikke-tyske flygtninge tilbage. Da Dragsbæklejren efter

Borgmester Chr. Hansen, Hanstholm, havde fint besøg i slutningen af maj. Greve André de Laborde de Monpezat - prins Henriks far - mødte op for at se de store kanoner eller rettere resterne af kanonstillingerne. Mellem borgmesteren og greven står tolken, adjunkt Lone Kofod.

sidste krig var tømt for tyske flygtninge, kom der flygtninge fra baltiske lande og Polen. Siden enkelte fra Hviderusland.

Reimer Bo Christensen, der er fra Thisted, har en rolle i Morten Arnfreds film, »Der er et yndigt land«. Reimer Bo Christensen, der er søn af Anna og Robert Christensen, Grønningen 21, Thisted, er ansat ved Danmarks Radio, TV-afdelingen.

»Nu har jeg vist lov til at kalde mig en Thy-Boe«, sagde landinspektør Poul Boe, da han 12. maj fyldte 70. Han kom til Thisted i 1941 og har været aktiv på mange områder, ikke mindst inden for musikken.

To 22-årige fra Agger, Lisa og Fini Iversen, rejste 20. maj sammen med deres datter på 15 måneder til Grimsby i England, hvor de skal bestyre det danske sømandshjem.

Aldrig før har en regering budt den danske befolkning en maj måned med så megen regn og så få solskinstimer, sagde Henrik Houby, Vesløs, da han kritiserede Schlüter-regeringen ved et socialdemokratisk møde.

Hvis planerne om at filmatisere Jacob Paludans roman »Jørgen Stein« realiseres, skal en del af filmen optages i Thisted. Johnsens Rekreationshjem kan komme i betragtning som amtmandsbolig.

Danmarksmester i pløjning, Bjarne Møller Nielsen, Hjørdemål, opnåede at få sølvmedalje ved verdensmesterskaberne i Zimbabwe.

Omkring 500 overværede 2. pinsedag, at biskop Henrik Christiansen ordinerede Mogens Mye. Han bliver hjælpepræst for provst K. Schjødt-Pedersen, Vestervig, og skal endvidere bistå sognepræst Erik Nielsen i Visby-Heltborg og Hassing-Villerslev.

Den 27. maj var det 100 år siden, Thisted Borgerskole blev oprettet. Ved indvielsen blev det kritiseret, at skolen var blevet så dyr. Den kostede 80.000 kr.!

Nedbøren i maj blev 4-5 gange større end normalt. På den meteorologiske målestation i Silstrup har Else Skaarup gjort op, at der faldt 163,8 mm i maj mod normalt 36.

Borgmester Chr. Hansen, Hanstholm, var på tærne, da prins Henriks far, Greve André de Laborde de Monpezat besøgte Hanstholm sammen med Tage Sørensen, søn af Claus Sørensen, Esbjerg.

JUNI

Torben Olesen har overtaget posten som direktør for maskinfabrikken Cimbria. Han er søn af direktør, ingeniør Erik Olesen og afløser sin farbror, Svend Hebsgaard Olesen.

Klovnen Armand Miehe var på den tidligere cirkusgård i Ydby for at medvirke i en radioudsendelse. Han er femte generation af klovne i Miehe-slægten, der gennem flere generationer havde bopæl i Ydby.

Speditør Poul C. Thomsen er ansat som leder af et nyt firma i Hanstholm, Euro Shipping.

Lørdag den 4. juni var en stor dag for Hanstholm. Smyril-Line indledte rutesejladsen mellem Danmark-Norge-Færøerne-Skotland-Island med en ny færge, »Norrøna«, der har plads til 1040 passagerer og 250 personbiler.

11. juni indviede KFUM-spejderne et hus ved Skoven i Thisted. Det tidligere brændte 22. juli 1982. Huset, der er på 200 kvadratmeter, er tegnet af arkitekt Jørgen Raaby.

Søndag den 12. juni blev Jørgen Lekfeldt indsat som sognepræst i Vang. Han skal desuden hjælpe sognepræst A. K. Sølvsteen i Hundborg-Jannerup-Vorupør.

Folketingsmand Svend Heiselberg, Hanstholm, er indstillet som kandidat til Europa-Parlamentet. Valget foregår i juni 1984.

Vita Mathiasen på Fred. Olsen Lines kontor i Hanstholm oplyser, at der er udsolgt til samtlige færgeafgange fra Hanstholm i højsæsonen. Sejladsen Hanstholm-Kristiansand og Hanstholm-Arendal indledes 7. juni.

Institutionen Nørbygård i Hanstholm får fra 1. august en ny leder. Socialrådgiver Erik Jepsen afløser Laust Kristensen, der i Vrå skal medvirke ved opbygningen af en lignende institution.

I Sømandshjemmet i Hanstholm har Thorkild

Hansen og Frida Johannesen oprettet Hanstholm Rejsebureau.

En afstemning 14. juni gav stort flertal for bevarelse af skolerne i Skjoldborg og Vandet. I Vandet stemte 67,8 pct. for at bevare skolen som femklasset, i Skjoldborg stemte 74 pct. for at bevare skolen som syvklasset.

Sparekassedirektør Poul Jensen vælges til formand for Thisted Turistforening. Han afløser sparekassedirektør Gunde Linvald, der har ønsket at fratræde.

Lilian og Knud Hartmann, Klitmøller, rejser til Nepal som udsendinge for Danida. Knud Hartmann, der er faglærer inden for metalfag, skal oplære unge nepalesere.

Nordsø Ferieland har købt Hotel Krik Vig. Det blev for et års tid siden overtaget af Kreditforeningen Danmark, der har ofret et millionbeløb på hotellet.

JULI

Thisted har fået en ny apoteker. Den 44-årige Bent Bidstrup har overtaget Løve Apoteket fra 1. juli.

5. juli var det 25 år siden, Inge Kirk Andersen oprettede kiosk ved Thisted Sygehus. De første mange år holdt hun til i et træskur uden for sygehuset. Siden 1979 har hun haft kiosk i forhallen.

Der er blevet slagsmål om kunder i Hurup, efter at Jens Chr. Pedersen, Spjald, i den tidligere biograf har åbnet en lavprisbutik.

Ane og Kristian Vedel, der fik mange præmier på Ungskuet i Herning, har et par hundrede Shropshire-får på deres arealer ved Tambohus. De kom til Thy i 1972 efter at have medvirket til oprettelse af en designafdeling ved universitetet i Nairobi i Kenya.

En hval, der i nogen tid har holdt til i Limfjorden, dukker 6. juli op ved Søbadet i Thisted, efter at den har boltret sig ved Virksund-dæmningen.

Skolekonsulent Gustav Johansen, Snedsted, skal stå i spidsen for Thisted Kommunes ungdomsvejledning, der begynder fra 1. august.

Som kirkesanger i Sjørring efter Erik Juul Hansen, der har ønsket at fratræde, er antaget fru Vera Styrbech, Thisted. Hendes mand er organist ved Sjørring Kirke.

Den største kontrast mellem danske og amerikanske virksomheder er temporet. Danskerne mø-

Den sidste søndag i juli havde Thy Køreselskab stævne på Rosvang. 10 ekvipager genoplivede fordums tider, da det hørte til dagens orden, at hestekøretøjer rullede ind i den store gård ved den udtørrede Sjørring Sø. Kuschen på denne vogn er Kr. Jonassen fra Tingstrup.

der kl. 8. Klokken 9 drikker de kaffe. Ved 12-tiden spiser de frokost, midt på eftermiddagen drikker de kaffe igen, og så går de hjem kl. 16. Det vil man ikke kunne opleve i USA, siger Sharon Gerber fra Californien. Han har det sidste halve år arbejdet på Cimbria i Thisted.

En ekstra generalforsamling i Østerild Brugsforening 26. juli samlede omkring 200. Et stort flertal var stemt for at beholde uddeler Niels Jensen, der var sagt op af den hidtidige bestyrelse.

Ved udgangen af juli flyttede politiet i Thisted fra den grå bygning ved Frederikstorv til et nyt kompleks ved Kronborgvej i Thistedes nordlige bydel.

AUGUST

10 hestekøretøjer deltog i Thy Køreselskabs stævne på Rosvang. Der var konkurrence i fire discipliner. Nr. 1 blev Kr. Jonassen, Tingstrup, med Hans P. Nielsen, Ræhr, på andenpladsen.

Den populære sommergæst i Limfjorden, hvalen, der kaldes »Valborg«, er nået ud i Kattegat. Den er set af fiskere i nærheden af Frederikshavn.

Den 44-årige Per Katstrup er antaget som erhvervssekretær i Thisted fra 1. oktober. Han har haft opgaver for en lang række danske virksomheder, blandt andet inden for oliebranchen. De sidste to år har han i Cannes i Syd-Frankrig arbejdet for en fransk koncern. I Thisted skal han arbejde sammen med erhvervschef Mogens Bjerregaard, der er 65 år og fratræder i løbet af 2-3 år.

Efter at have været SAS-stationsleder i Thisted Lufthavn i næsten 13 år trækker B. Bondo Nielsen sig tilbage. Han fyldte 60 år i april og har været sygmeldt i nogen tid. Som stationsleder fungerer Gunnar Kjær.

Filmproducenten Jørgen Vestergaard, Sennels, har lavet en ny dukkefilm i samarbejde med Danmarks Radios TV-afdeling. Det drejer sig om en filmatisering af H. C. Andersens »Tommelise«.

Skolerne i Vang og Sønderhå skal fortsat bevares efter afstemninger 23. august. I Vang var der

367 stemmeberettigede, hvoraf 297 stemte ja til at bevare skolen. Det giver 80,3 pct. ja-stemmer. I Sønderhå var der 376 stemmeberettigede, hvoraf 303 eller 85,3 stemte ja.

Den 25. august var det 100 år siden, landinspektør, landbrugskandidat N. Smed Søndergaard blev født. Han oprettede en række legater, bl. a. Thyfonden, hvis formand, Poul Karlshøj, Kjelstrup, på 100 års dagen lagde en krans på Smed Søndergaards grav i Helligsø.

Nordthys sidste andelsmejerier står foran nedlæggelse fra oktober. Det drejer sig om Hillerslev og Østerild. Dertil kommer Kaphøj i Frøstrup. De tre mejerier overtages af Nordjysk Mejeriselskab, der er hjemmehørende i Aalborg. I Thy er der derefter kun et andelsmejeri tilbage: Frem i Hurup.

Der er planer om at rejse en mindesten for bioskop Erik Jensen i hans fødesogn, Helligsø. Det er overdraget til billedhuggeren Erik Heide, Mors, at tildanne en sten, der ventes afsløret i sommeren 1984.

SEPTEMBER

Sommerhusudlejer K. Lauritsen, Vorupør, glæder sig over de mange solskinstimer i august. De reddede ferisesæsonen i sidste øjeblik. Mange ledige huse blev lejet ud til såkaldte strejfer.

Peder K. Jørgensen, Boddum-Ydby, blev den bedste dansker ved de nordiske mesterskaber i terrænskydning ved Stockholm.

Da planen om at udvide Kvikly ved at inddrage noget af Vestergade blev forelagt i Viborg Amsråd, sagde Johannes Madsen: Det er synd for Vestergade! Der var i amsrådet stort flertal for at godkende en udvidelse med 111 kvadratmeter til 4684.

Da Kviklys planer blev forelagt i Thisted Byråd, var der delte meninger, og byrådet opgav at tage stilling til planen. Den blev sendt tilbage til Teknisk Udvalg til ny behandling og forhandling med Kvikly.

Færøfærgen »Norrøna« var lørdag den 10. september i Hanstholm for sidste gang i denne som-

mer. Færgen har befordret 58.000 passagerer – 3000 flere end anslået – og 11.000 biler. Fra Hanstholm sejlede færgen til værft i Flensborg, hvor den i foråret blev gjort klar til sejlads på den nordatlantiske rute. Smyril Line gør forsøg på at leje færgen ud i vinter.

Solveig Vinther, Øsløs, er blevet truet flere gange, fordi hun fortsætter sin kampagne mod abort, bl. a. gennem annoncer i Thisted Dagblad.

Politifuldmægtig Jørgen Bodenhoff bevilges afsked fra udgangen af november. Han fylder 70 år den 26. november. Efter at have været politifuldmægtig i Thisted få år efter besættelsen, vendte Jørgen Bodenhoff i 1962 tilbage til Thisted for at blive politimester.

Thorsted Frimenighed fejrer 25. september 100 års jubilæum. Frimenigheden i Thorsted blev oprettet i 1883 – samme år som frimenighederne i Klim, Vesthimmerland og på Mors.

Udsigten til, at Hotel Royal i Thisted kan bli-

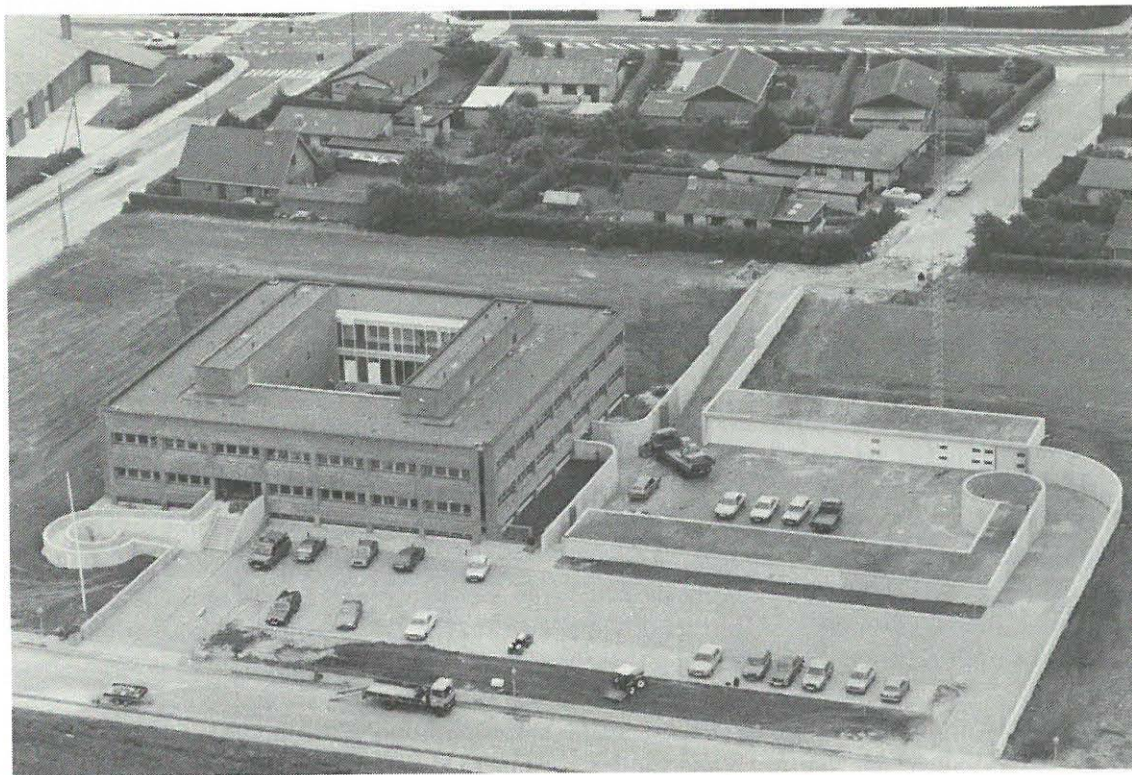
ve genåbnet, er ikke lyse. Efter flere forgæves forsøg er der nu kræfter i gang for at omdanne hotellet og Royal-Teatret til ejerlejligheder.

Onsdag den 21. august indstillede Fred. Olsen Lines sejladsen mellem Hanstholm og Norge for i sommer. Sæsonen har været fin. Rederiet har ikke haft en eneste aflysning. Sommertrafikken 1984 vil blive indledt 5. juni.

Justitsminister Erik Ninn-Hansen var 26. september i Thisted for at foretage indvielsen af den ny politigård, der er opført ved Kronborgvej i den nordlige bydel. Politigården ligger i periferien, men det må befolkningen vænne sig til, sagde politimester Bodenhoff.

Borgmester Ove Lykke har på Sydthy Kommunes vegne inviteret dronning Margrethe og kulturminister Mimi Stilling Jacobsen til Lodbjerg Fyrs 100 års jubilæum næste sommer. Der skal opføres et friluftsspil, skrevet af forfatteren Bent Haller.

Jørgen Miltersen.

Breve til Jul i Thy

Læste i smug om den russiske fyrstinde

»Jul i Thy« er hvert år én af de gaver, der bliver gemt og set igen. Det er meget morsomt at se de gamle billeder – og læse beretninger om bekendte fra barndommens land.

Artiklen om Galster sidste år læste jeg med stor interesse. Jeg husker tydeligt, da min far, Skovsted Skrædder, havde fået bogen om den russiske fyrstinde, hvis sag sagfører Galster tog sig af. Bogen var forbudt, og den var gemt. Min bror fandt den, og vi læste den med gysen, når vi var alene hjemme. Jeg fik interesse for den spændende fyrstindes videre rejse og fik at vide, at det gik hende bedre. Hun døde i USA.

Mit juleønske for alle bortrejste thyboer: at I har slægt og venner, der sender jer »Jul i Thy«.

Emma Nielsen,
Kirkebakken 13,
6705 Esbjerg Ø.

Jeg glæder mig hvert år

Jeg får hvert år boghandleren her i Ribe til at skaffe mig »Jul i Thy. Jeg glæder mig hvert år, det udkommer. Det er jo minder fra min barndomsby, Thisted.

Blot synes jeg, at gamle Thistedboere forsømmer at skrive til Det gamle Album. Det er mest fra oplandet, men selvfølgelig hedder det jo også »Jul i Thy«.

Edith Frost Nielsen,
V. Vedstedvej 1,
6760 Ribe.

Til billedet i »Jul i Thy« 1982 side 49 giver Chr. P. Morell Mølgaard, Sundby Thy, denne supplerende oplysning: Damen i sort i forreste række mellem hende med halskæde og hende med hvid bluse er min mor, Kristiane Mølgaard, født Stentoft Kusk i Skinnerup, gift i 1908 med Hans Chr. Morell Mølgaard.

Marie Kjær Larsen, Spangbergsvej 39, Thisted, har givet oplysning om billedet side 33 sidste år. Det er taget i haven hos Jeppe Dahl, Thisted Mark, formentlig i 1918. Bagest til venstre står Jeppe Dahl og hans kone Marie, mellem dem sønnen, der også hedder Jeppe Dahl. Derefter Jeppe Dahls søster, Christine, og en ferie pige, Ellen Sørensen, hvis far havde været værkfører på maskinfabrikken Thy og senere boede i Frederiksværk. Den lille pige forrest til venstre er Marie Kjær Larsen, født Nielsen. Hun var barn af huset, da hendes forældre var døde. Hun blev gift med Ejnar Larsen, der efter at have sejlet arbejdede på Thisted Andels Svineslagteri. Den gamle i kurvekørestolen er mor til den gamle Jeppe Dahl og Christine.

Fhv. viceskoleinspektør H. P. Nielsen, Thisted, giver følgende oplysning om billedet nederst side 47 i »Jul i Thy« 1982: Stående: overlærer Marius Jørgensen, hans hustru Ragnhild Jørgensen og fru Astrid Frederiksen. Siddende fra venstre: frk. Agnes Christensen og fru Nehl Antonsen, født Hove Nielsen. Herrerne er overlærer Hove Nielsen, viceinspektør A. F. Antonsen, viceinspektør A. C. Frederiksen og lærer Otto Frederiksen.

Flere er kommet med oplysninger om billedet nederst på side 41 i »Jul i Thy« 1982. Det er Thisted Håndværkerforenings folkedansere 1938. Siddende fra venstre: Fru maler Pedersen, maler Carl Pedersen, økonoma frk. Albrechtsen, Michael Zoll, fru faktor Pedersen, faktor W. Pedersen, fru Oddershede og fabrikant L. P. Oddershede. Mellemste række: Fru slagterm. Kloster, arbmd. Marius Pedersen, fru Pedersen, frisørm. Kolstergaard Jensen, fru Klostergaard Jensen, isenkræmmer Otto Jensen, fru Tange og Chr. Tange. Øverste række: Fru Kortegaard, togfører Kortegaard, fru Bæk, lokomotivfører J. Bæk, fru købm. Nielsen, købm. N. P. Nielsen.

Gamle billeder...

*som kan have interesse for
Jul i Thy, modtages
gerne til reproduktion.
De får billederne tilbage,
medmindre De skulle være
interesseret i,
at vi viderebringer dem
til opbevaring i et af de
lokalhistoriske arkiver.*

Med venlig hilsen
JØRGEN MILTERSEN
Thisted Dagblad
Telf. (07) 92 33 22

Erik F. Nielsens Eftf.

Erik L. Wadmann

Centrum for Ure og Optik

Store Torv
Tlf. 92 10 32

Indkøbskredit i Den Danske Bank

Deres egen private kontoordning

Start Deres indkøbstur i Den Danske Bank - så kan De benytte Dem af alle de ekstra fordele, det giver at kunne købe kontant hvor som helst og når som helst.

 DEN DANSKE BANK

Snak nyt tøj med Dress-partner

(07) 92 04 99 — 92 44 56

Thisted Materialhandel

v/ Kaj Knudsgaard

Telefon 92 00 52

MATERIALISTEN

FORSIKRINGSSKABET

»THISTED AMT«

J. P. Jacobsens Plads 4 . 7700 Thisted

Tlf. (07) 92 10 55

MALLES
Støvsugere
SNEDSTED. Telf. 934082

MALLES
Symaskiner
SNEDSTED. Telf. 934082

MALLES
Barnevogne
SNEDSTED. Telf. 934082

- byens
spændende

... tøjbutik

SHELL
OLIEFYR
SERVICE

PRØV OS!

SHELL Center Nordjylland A/s
Havnen 37
7700 Thisted

92 20 33

Alt i konfektur
- gaveæsker til alle formål

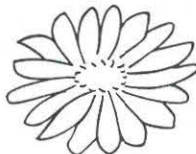
ELITE

J. Kristensen . Vestergade 22
Thisted . Tlf. 92 14 74

Spændende garner

til strikning, hækling,
vævning og knipling.

— kig ind i

margeritten

Vesterstræde 4
7700 Thisted

— frisk og fin

DRAGSBÆK
MARGARINEFABRIK
Tlf. 92 27 44

**brille-
huset**

• VESTERGADE 7 •
THISTED 6792 04 37

Køb julegaver i

monopol

Frederiksgade · Thisted

Også i år skal julegaverne være fornuftige
Prøv at give møbler - de glæder også i tiden fremover

*Mange modeller i senge
enkelt, trekant og dobbelt*

*Alle typer i madrasser
Små og store tæpper*

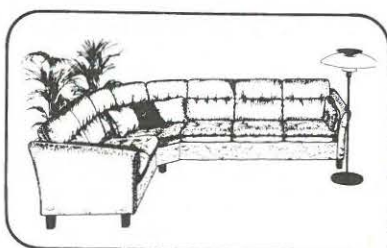
Se udvalget i

TÆPPEHUSET

*Lænestole
høje og lave*

Masser af småmøbler

*Hjørnesofaer
stof og læder*

Dagligstuer - alle priser

Kom ind og se hvad vi har

IDE Frøkjær MØBLER
KNUDSEN JERNBANEGADE · 7700 THISTED

Husk, gælder det køb eller orientering angående radio — fjernsyn — video m.m. — så er De altid velkommen hos:

Arne Svendsen

GÅ-GADEN · SERVICEAFD. TILSTEDVEJ · TLF. 92 00 77
HURUP AFD. · BREDDGADE 141 · TLF. 95 23 03

**rigtige sko til
hele familien!**

skokøb JUUL SKO

ALT

i glarmesterarbejde, samt indramning af
billeder og broderier udføres.

GLARMESTER

Anton Odgaard

Idylvej 2, Thisted, tlf. 92 19 17

BENDIXEN

GULD - SØLV - URE - BRILLER
LILLETORV 1 - 7700 THISTED
TELF. (07) 92 02 31

Give gaver - gå til guldsmed ...

Egon Pedersen
ST. TORV - 7700 THISTED
(07) 92 00 29

Hurtig og nænsom transport af gods...

I/S Thisted Lastbilcentral

Havnen . Tlf. 92 11 70

GØL PØLSER

POUL H. LADEFOGED

FEDEVARER EN GROS
Åbakkevej 6

Tlf. (07) 92 14 58 - 92 17 33

Privat: Markvænget 10 A - (07) 92 57 76
7700 Thisted

LM Electric ApS

Storegade 23 . Thisted . Tlf. (07) 92 62 22

S. E. Larsen (07) 97 70 90
I. Mortensen (07) 92 62 22

Hans Olsen og Søn's Eftf. ApS

Industrivej . Thisted . Tlf. 92 03 00
Åben 9-17.30 Lørdag 9-12

VVS
specialbutikken
med
installationservice

Calles Konditori

CARL EJNAR JACOBSEN

Storegade 8 Telefon (07) 92 01 60

Havnesmeden

V. J. Andersen & Søn
Smede- og maskinværksted
v/ Knud E. Andersen
Tlf. 92 17 15

Bogbinderiet, der søger at følge med tiden

Industrivej
7700 Thisted . Telefon (07) 92 12 44

**Glædelig jul
og
godt nytår**

Thisted Arbejderforening
BRUGSEN
i centrum

**Besøg vor Super-slagter
— det betaler sig**

Profra **JENSEN &
LANGBALLE**
Telefon (07) 92 33 44* — 92 33 92

**Den
lokale
Frøhandel**

**Thisted Frø
Thorstedvej 88
Tlf. 92 25 66**

**Bøger af enhver art og til
ethvert formål**

BALLEBY's BOGHANDEL

v/ NIELS ERIKSEN
STORE TORV 5 . TLF. (07) 92 00 90
7700 THISTED

**betales 12.ds... husk....
sidste frist... d.20.....
 termin...husk**

**Med en Plankonto undgår De en masse
 bøvl og besvær.**

Industrivej 61 . Thisted . Tlf. 92 13 88

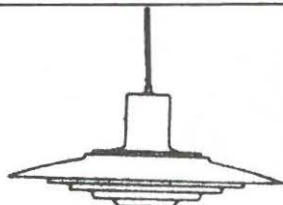
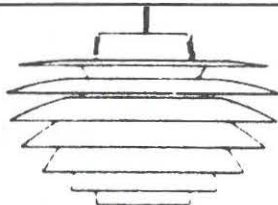
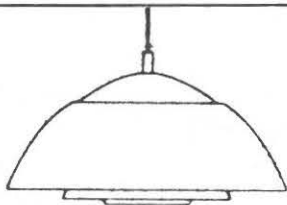
HUSK...

*Håndklæder - Sengesæt - Senge-
 tæpper - Plaids - Dyner*

finder De i et smukt udvalg midt i gågaden
 hos

Gågaden . Telefon (07) 92 09 77*
 Stedet, hvor man køber gardiner

Aps brdr. Whansen
THISTED EL-KØB CENTER

VESTERGADE 84 . TELEFON 92 27 00 7700 THISTED

STRANDHOTELLET

PER KIRK ANDERSEN

7700 THISTED . TLF. (07) 92 40 11

Hellesens

Os med Ecco-sko og -støvler

Kjeldgaard
SKO

Byens mest moderne

BILVASKEMASKINE

Texaco Trafikcenter

v/ Jørn Kristiansen
Ålborgevej 12 - 7700 Thisted - Tlf. (07) 92 29 77

ALFA-LAVAL

Malkemaskiner - Rørmalkeanlæg - Køletanke
Udmugningsanlæg - Ventilation
Staldinventar m.m.

Vi gør arbejdet lettere for Dem

P. KOED ApS

Thisted . Tlf. (07) 92 16 22 og 92 14 10
STALDMEKANISERING - Salg - Service - Reservedele

Herre og drengetøj
KJÆR

VESTERGADE 34 · TLF. 920536

VASK — RENS — LEJE

Udlejning af
KITLER, SENDELINNE
DÆKKETØJ og HÅNDKLÆDER
til private, institutioner
og hoteller.
En gros salg af rengøringsmidler.

52 års erfaring kommer Dem til gode

KLIT VASK

7700 Thisted
Dragsbækvej 45
(07) 92 05 88

7900 Nykøbing
Ringvejen 60
(07) 72 08 99

dlo

Center . Thisted

telefon (07) 92 14 55

Hamlet

Original Solio

KØB HOS FAGMANDEN

EGON HANSEN

Østergade 3 . Telefon 92 15 89

Ring efter en
Gardinbus

Se gratis ca. 600 lange gardinlængder
hjemme i Deres egne stuer

Telefon **bolig - tekstil** 92 24 44
THISTED TLF. 92 24 44

- det er os med gardinbusserne!

Børnene har somme tider svært ved at ha' THY sodavand i fred for de voksne.

Der er masser af perlede forfriskninger og boblende
velsmag i den lange række af Thy mineralvande.

Glæd børnene (og Dem selv).

... ta' en hel stribe med hjem.

SMUKT OG SOLIDT MALERARBEJDE

M A L E R F I R M A

C. Christoffersen & Søn

Kastet 17

A. Christoffersen – privat Egevej 7

92 02 75

TOVES BLOMSTER

ALT i

dekorationer
kranse
brudebuketter
gaveartikler

Aalborgvej 68 . Telefon (07) 92 02 22 . 7700 Thisted

Deres blomsterproblem – vort speciale!

GODE TILBUD

– kan De altid smage
Dem frem til i

Ostehuset

LILLETORV, TLF. 92 22 25

Musikcentret J/s

Underholdningsbureau og koncertdirektion
v/ Knud Erik Pedersen og Verner Schytte

Jernbanegade 7
7700 Thisted
(07) 92 31 85
(07) 92 39 30

ORKESTRE

&

SOLISTER

Der er 182 tøjeksperter i Danmark
– i Thisted er det

Beklædningsmagasin . Thisted . Hanstholm

Julegaver

**Smukke ting
i stort udvalg finder De
hos**

Julegaver

Brix Andersen, guldsmed

Gågaden . Telefon (07) 92 10 02

Svenn Agerholm

GLAS • PORCELÆN • KØKKENUDSTYR
STOREGADE 7 • THISTED • TLF. 07-92 02 57

**Udnyt HELE
skattefordelen:**

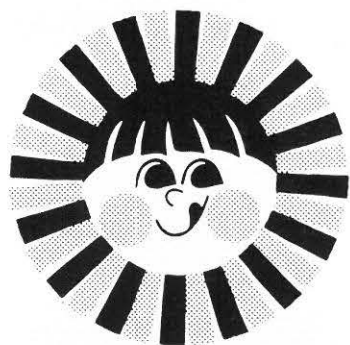
**aftal automatisk
opsparing
til Deres børn
i Andelsbanken**

 ANDELSBANKEN

El-installationer
og servicearbejder
af enhver art

**En god kontakt
døgnet rundt**

**Polar
is** *Hurra for det
danske*

**Gælder det tryksager -
henvend Dem til ...**

THISTED BOGTRYKKERI

Jernbanegade 15-17 . Telefon (07) 92 33 22*

Nu gi'r L&K konto dig endnu bedre kort på hånden!

L & K konto er lønkontoen, der gi'r dig alle fordele:

- Personlig kassekredit helt op til kr. 25.000,- til en rente, der er til at betale. Den eneste betingelse er, at din økonomi er i orden og fornuftig.
- Du får ekstra rente af gennemsnitligt indestående over kr. 3.000,-. Denne rente er langt bedre end på en almindelig lønkonto.
- Frit valg mellem checkhæfte og bankbog, der begge kan suppleres med det nye Dankort.

Har du ikke allerede en L & K konto, kan det let klares - kontakt os, så ordner vi det nemt og hurtigt.

A/S HANDELS- OG LANDBRUGS
BANKEN I THISTED

DEN LOKALE BANK

Løn- og Kreditkonto
Gi'r ekstra rente og personlig kassekredit